Poštnina plačana v gotovini

Leto VIII, št. 177

Ljubljana, petek 29. julija 1927

Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—, za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2036

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2452

Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180 Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 28. julija.

Danes je bila v Mariboru vložena naša lista kot tretja, te dni pa ji bosta sledili in se vložita pri ljubljanski deželni sodniji naši listi za mesto Ljubljana in za volilno okrožje Ljubljana-Novo mesto. Dve drugi stranki sta to pot proti dosedanji sodni praksi vložili svojo listo že poprej. Moramo pribiti, da sta bili tako radićevska kakor lista SLS narejeni od zgoraj in tako rekoč predpisani, dočim se je naša lista sestavljala šele po izvršenih pogajanjih s sorodnimi skupinami in po odločitvi poklicanih volilskih odborov.

Naša lista ne nosi [illegible]ležja najširšega naprednega bloka, k[illegible]r ga je stalno in tudi to po[illegible] predlagi [illegible] SDS. Radićevci so tokrat [illegible]rez pos[illegible] ovinkov vzeli nase od[illegible]ornost z[illegible]izbitje pogajanj. Vodili s[illegible] le na[illegible]z in prinesli iz Zagreba listo s sebo. Glavni znak te liste je nosilstvo g. S[illegible]pana Radića, v čigar popoln[illegible] zavisnost[illegible]je sedaj nekdanja SKS.

Ako pa tudi ni uspelo sestaviti najširše napredne liste, je SDS vendarle krepko držala linijo napredne koncentracije in omogočila sestavo široke napredne fronte, v kateri so poleg NSS tudi «Samostojni kmetijci», ki so že skozi dve leti z nevoljo opazovali okret od njih ustanovljene stranke v radićevske vode in urinjenje zelo različnih novih elementov v stranko. Samo malo pregleda preko dogodkov zadnjih dveh let poučuje, da je kmetijski pokret v Sloveniji bil z naslonitvijo na Radića samo oslabljen in da je izgubil trdna tla pod seboj. Ni čudo, vsaj se je Radiću pridružil v trenutku, ko je bil Radić že daleč preko svojega vrhunca, znotraj zlomljen vsled svojega umika in v propadanju svojega ugleda v državi. Ta polom se s plaščkom raznih seljačkih front ne da maskirati. Govorica o 100 seljaških poslancih, ki se ji vsak poznavalec razmer mora smejati, je slab lim za naivneže in kratkovidneže, ki ne vidijo, da je pač pri vseh zdravih strankah kmetijsko vprašanje stopilo na prvo mesto, stanovsko politične stranke pa so se preživele in ne morejo vzdržati v teku z ljudskimi strankami. In tako je vpadel tudi Radićev pokret, ki itak ni bil močan kot seljaški, ampak kot nacijonalni in republikanski pokret Hrvatov proti Srbom.

V času, ko povojne gospodarske težkoče ljudstvo še vedno drže v takem živčnem razpoloženju, da je nagnjeno k cepljenju in razdoru, je vložitev skupne liste SDS, Samostojnih in NSS dogodek, ki mora razveseliti vsakega, ki mu je na srcu konsolidacija naših političnih razmer. Ni treba tajiti, da je bilo treba premostiti dokaj ovir za združenje treh skupin, ki so se složile na našo skupno listo. A ravno ta odločnost premagati zapreke, nam je jamstvo, da se smisel za delo v velikih skupnostih vrača. Zato pa tem bolj pozdravljamo posrečeno kombinacijo, ki je uvaževala staro, od naprednjakov le preveč porabljeno pravico, da «v slogi je moč».

Naši nasprotniki že kriče in psujejo, sumničijo in pripravljajo svoje najgrše napade. A mi smo obenem z našo združitvijo odločeni, da jim v razbesnelosti političnih strasti ne bomo sledili. Naj kriče, naj lučajo blato, mi se zavedamo svoje moči in poštenih namenov v korist slovenskemu ljudstvu, pa bomo fronto laži, psovk in neslanosti zlahka prebili.

Ko z globokim zadoščenjem beležimo veliki korak h koncentraciji, imamo pravico, da prepuščamo prevdarku raznih drugih naprednih struj in grup, da zavzemajo pravilno stališče k naši listi. Mislimo pri tem na res napredne ljudi, kajti danes se pod tem imenom skrivajo marsikateri, ki po vsej svoji miselnosti spadajo v tabor SLS. Ali res pravi naprednjaki, ki normalno ne pripadajo koaliranim skupinam — o vzrokih zdaj ni čas razpravljati — niso v stanu uvideti, da treba brez pridržkov priznati dejstvo, storiti svojo napredno dolžnost in odkloniti razna brezumna trošenja energij?

Naj bi bila pravkar vložena mariborska lista pod nosilstvom našega dr. Pivka, ki ji bosta sledili listi dr. Žerjava in dr. Kramerja, lista napredne koncentracije in početek političnega ozdravljenja, ki povede izmučeno Slovenijo do zdravega dela in do realnega udejstvovanja v vsej državni politiki v korist in srečo našemu ljudstvu, ki mu je udana vsaka žilica našega srca in mu je posvečeno vse naše delo!

Revolta v radićevskih vrstah

Tuzla, 28. julija. n. Med tukajšnjimi radičevci vlada zaradi diktature strankinega vodstva veliko razburjenje. Radić je vsilil okrožju Tuzla za nosilca svojega zeta dr. Krnjevića. Radićevske organizacije so imele danes v Tuzli konferenco, na kateri so se tej kandidaturi odločno uprle in zahtevale, da se kandidirajo samo oni ljudje, ki so jih predlagale organizacije. S konference je bila poslana v tem smislu Stjepanu Radiću ultimativna zahteva s pristavkom, da bodo organizacije v nasprotnem slučaju korporativno izstopile iz stranke **in postavile lastno kandidatno listo.**

Nerazčiščena situacija v Beogradu

Demokrati ponavljajo svoje zahteve. — Konferenca demokratskih ministrov. — Pred končnim prelomom med glavnim odborom NRS in Vukičevićem

Beograd, 28. julija p. Današnji dan je potekel brez važnejših dogodkov. Ministrski predsednik je bil le dopoldne v uradu ter je ostal popoldne doma radi težke obolelosti svoje hčerke. Dogodki v izvršilnem odboru DS so še vedno predmet živahnih komentarjev. Današnja »Politika« jih označuje kot poskus »tihe likvidacije g. Davidovića«, kar je vzbudilo v demokratskih krogih precej razburjenja. Gotovo je, da nesoglasja med Marinkovićem in Davidovićem niso izravnana, vendar je zmotno misliti, da je Davidović dejansko podlegel. Kakor sem včeraj javil, je spor odložen na mirnejše čase. Davidović skuša v ostalem prenesti konflikt iz DS zopet nazaj v krilo vlade. On in njegovi prijatelji vztrajajo na tem, da mora Vukičević končno izpolniti svoje obveze napram DS in imajo pri tem gotovo ogromno večino stranke za seboj. Vukičević se kaže sicer popustljivega, a dejansko do sedaj še ni ničesar storil, da ustreže zahtevam demokratov. Demokratski ministri so imeli pri g. Marinkoviću konferenco, na kateri so razpravljali o političnem položaju. Reči se mora, da situacija še ni povsem razčiščena in napetost o odnošajih obeh vladnih strank traja naprej.

Za danes ali jutri je bila napovedana seja glavnega odbora radikalne stranke, a je bila zopet odložena. Trdi se, da se pašićevci ne morejo odločiti za prelom z Vukičevićem. To mnenje pa ni točno. Nasprotno je res; pašićevci so odločeni za prelom, a čakajo le na ugodni trenotek. Vukičević, izgleda, je vsled njihove taktike precej vznemirjen.

Zvečer se je sestal mestni odbor DS za Beograd. Na tej seji se je pokazalo, da se je napetost in razcepljenost, ki vlada v stranki med Marinkovićevo in Davidovićevo grupo zanesla tudi v beograjsko organizacijo, kar se je posebno jasno videlo pri določevanju kandidatov za Beograd. Šele po ponovnem glasovanju je bil določen za nosilca liste Ljuba Davidović, za sreskega kandidata pa bivši načelnik ministrstva Lukan in drž. svetnik Vulović!

Uredba o komercijalizaciji državnih železnic

Podrobnosti iz tozadevnega projekta ministrstva saobračaja. — Polovičarska rešitev. — Mesto komercijalizacije birokratizacija. — Nova uprava drž. železnic naj prične že s 1. januarjem

Beograd, 28. julija p. V ministrstvu saobračaja se pripravlja materijal za konferenco železniških strokovnjakov, ki naj precizira mišljenje o projektu komercijalizacije naših železnic. Kakor sem že poročal, je ministrstvo pred kratkim izdelalo načrt posebne uredbe ter ga poslalo raznim strokovnjakom v oceno. Sedaj so znane tudi že glavne podrobnosti tega načrta, ki bi se uveljavil na podlagi posebnega pooblastila finančnega zakona. Po tem načrtu se izroči uprava in eksploatacija državnih železnic posebni korporaciji pod imenom »Uprava Državnih železnic za kraljevino SHS«, ki bi kot samostojno trgovsko podjetje države tvorilo posebno pravno osebo. Udeležba privatnega kapitala in neodvisen vpliv gospodarskih krogov nista predvidena. Država bi izročila železnice novi Upravi s 1. januarjem 1928 ter ji dala na razpolago 500 milijonov dinarjev kot obratni kapital v obliki brezobrestnega posojila, vračljivega v obrokih tekom 12 let. Uprava bi sestojala iz 18 oseb, ki bi jih za dobo 6 let imenoval kralj iz ternopredlogov Narodne skupščine, Državnega sveta, raznih ministrstev, gospodarskih strokovnih korporacij, beograjske univerze in društva advokatov (!) v Beogradu. Vsaka tri leta bi polovica članov odstopila. Predsednik Uprave bi bil v zastopstvu ministra prometa njegov pomočnik. »Uprava« bi imela tudi pravico določenja tarifov, s to omejitvijo, da bi na zahtevo ministra prometa morala pristati na znižanje, vendar le na riziko države. Seveda preide tudi celokupni personal v področje Uprave: železničarji postanejo iz državnih nameščencev uslužbenci državnega trgovskega podjetja. Dosedanje pokojnine in penzije prva tri leta upokojenih železničarjev bi prevzela državna blagajna, poznejše pa poseben penzijski fond, v katerega bi morali prispevati polovico železničarji, polovico pa Uprava. Ministrstvo si pridržuje odobritev dalekosežnejših sklepov: nakupa in prodaje nepokretnin v vrednosti nad dva milijona dinarjev, nabavke v vrednosti čez 5 milijonov, posojila preko 5 milijonov in osnovne spremembe v organizaciji železniške službe. Tekoče posle naj vodi iz plenuma izbrani 6članski eksekutivni komite. Nadzorni odbor šteje 7 članov, delegiranih od raznih uradov. »Uprava« sestavlja vsako leto svoj budžet v sporazumu z ministrstvom, ki ta budžet predloži parlamentu na vpogled. Od vsakoletnega brutto - dobička se določi 10% za nagrade osobju, 2% za penzijski fond, čisti dobiček gre v državno blagajno.

Projekt ministrstva prometa predstavlja po mnenju gospodarskih krogov povsem nezadostno rešitev komercijalizacije naših železnic, ker je zgrajen popolnoma na birokratskem principu. Opasnost je, da bo nova Uprava le nova vmesna instanca in da bo vsled načina njene sestave izpostavljena političnim in partizanskim vplivom. Nerazumljivo je, zakaj se ministrstvo ni odločilo za tkzv. mešani sistem, ki se je n. pr. v Nemčiji odlično obnesel. Tudi se smatra, da je vprašanje uslužbenstva nespretno in nesrečno rešeno. Zlasti uvedba penzijskih prispevkov brez odprave visokega dosedanjega obdavčenja pomenja za uslužbenstvo novo težko breme. Predvidena razdelitev 10% od brutto dobička med uslužbence je vsaj za enkrat prazna tolažba.

Resen angleški glas proti akciji lorda Rothermerea

«Times» proti propagandi za revizijo trianonske mirovne pogodbe, ki bi privedla do oboroženega konflikta. — «Status quo» v srednji Evropi mora ostati

London, 28. julija, d. «Times» razpravljajo na uvodnem mestu o položaju v srednji Evropi. Članek se bavi z zadnjimi debatami v avstrijskem parlamentu o dunajskih nemirih in naglaša, da je to nov dokaz, da je sodelovanje med socijalnimi demokrati in krščanskimi socijalisti nemogoče. Članek se bavi tudi z zadnjo sejo rumunskega parlamenta, v kateri je vodja caristične stranke zahteval nove volitve. Članek prehaja nato na madžarsko propagando za revizijo trianonske mirovne pogodbe in **vsako tako akcijo odločno odklanja. Pisec naglaša, da lahko taka propaganda dovede do oboroženega konflikta med Madžarsko in njenimi sosedi. Noben trezen madžarski državnik tega ne sme dopustiti. Niti v Angliji, niti v Franciji in Italiji ne misli nikdo, ki pozna položaj v srednji Evropi, na to, da bi se temeljne določbe mirovnih pogodb kakorkoli spremenile. Taka akcija bi morda lahko prinesla komu koristi v notranji politiki, rodila pa bi nedogledno škodo za prave interese vseh naslednstvenih držav.**

Bilo bi mnogo potrebnejše, da posvetijo srednjeevropske države svojo pozornost važnejšim notranjim problemom. Mnogo narodov je treba v novih mejah asimilirati in v njih vzgojiti čut skupne narodnosti. Rumunija mora združiti ne le Madžare, Nemce in Turke, marveč dovesti do zbližanja tudi Rumune, iz stare kraljevine z onimi iz novih pokrajin. Enake probleme ima tudi Jugoslavija s Hrvati, Srbi in Slovenci. Češkoslovaška je pod vodstvom svojega predsednika Masaryka pravilno razumela svoje naloge in znala združiti Čehe, Slovake, nacijonaliste, katoličane in socijaliste, združiti tako v mejah, kakor tudi konstitucijonelno. Toda komunisti in Madžari stoje tudi tam še vedno v ozadju. Na Madžarskem razsajajo še vedno nacijonalna nasprotstva in razredni boj. K temu je treba prišteti še socijaliste in boljševike.

Članek se končno bavi s finančnimi problemi poedinih držav in naglaša, da rabijo vse srednjeevropske države kredite v inozemstvu. Nič pa ne more tega kredita bolj izpodkopati, kakor revolucijonarni pojavi in razne ambicije, ki nosijo večinoma vojaški značaj. Končno nasvetuje članek merodajnim angleškim činiteljem, naj v večji meri izkoristijo Dunaj in Avstrijo kot posredovalca za gospodarsko sodelovanje med nasledstvenimi državami.

General Avarescu se umakne iz političnega življenja?

Pariz, 28. julija. s. Kakor poroča «Matin» iz Bukarešte, je predsedstvo ljudske stranke pozvalo predsednika generala Avaresca, naj radi svojih izjav v senatu, v katerih se je izjavil za mnenje Bratiana, odstopi, ker so bile te izjave podane brez vednosti stranke.

Chamberlain o razorožitveni konferenci

Oficijelno angleško stališče glede nasprotstva med ameriško in angleško tezo. — Anglija pač ne bo odnehala od svojih zahtev

London, 28. julija (lo.) Včeraj je poročal zunanji minister Chamberlain v svojstvu zastopnika ministrskega predsednika o pomorski razorožitveni konferenci v Ženevi.

Chamberlain je izjavil: «Vlada je smatrala za potrebno, da ustmeno konferira z angleškimi delegati, da bo popolnoma poučena o razvoju konference. Tekom zadnjih dni je ministrski svet skrbno proučil vsa vprašanja tičoča se konference, nakar so se delegati vrnili na konferenco v Ženevo. V tem trenutku noče angleška vlada vplivati na potek konference s podrobnejšim poročilom o angleških predlogih niti se noče spuščati v debato o predlogih drugih držav. Moje poročilo ima edinole namen, da razprši razna nesporazumljenja.

Razorožitvena konferenca v Ženevi je s pomočjo tehničnih pododborov rešila marsikatero važno vprašanje, vendar navzlic temu obstojajo v nekaterih krogih še vedno resna nerazumevanja angleških predlogov. Angleška vlada je bila vedno navdahnjena s željo, da razprši nesoglasja med ameriško in angleško vlado. Angleška vlada želi, da se politika washingtonske konference nadaljuje in da se nadalje omeje stroški za gradnjo bojnega brodovja. Angleška vlada bo dragevolje upoštevala vse predloge, ki bodo stremelj za razorožitvijo na morju. Zato je predlagala, naj se omeji tonaža velikih bojnih ladij. Ravno tako želi Anglija omejitev števila velikih križark. Ti predlogi bodo v veliki meri olajšali vojna bremena, ne da bi ogražali varnost držav.

Vprašanje majhnih križark je bolj zapletenega značaja. Moč posameznih brodovij se označi lahko s številkami in s primerjanjem. Ta način primerjave se pa ne more uporabljati pri majhnih križarkah, ki služijo v obrambo trgovinskih pota. Anglija je vedno povdarjala, da je vprašanje majhnih križark življenskega pomena za britski imperij, ki je raztrosen na vse strani in deljen od Oceanov. Na teh morjih se razvija ogromen promet, ki bi bil najbrže uničen, ako bi ga ne varovalo močno bojno brodovje. Angleška trgovska pota meje na druge države, kar ne velja v taki meri za ameriške Zedinjene države, ki predstavljajo v prometnem oziru celoto. Posebno stališče Anglije je že svoječasno upoštevala washingtonska konferenca in razmere se od tedaj niso izpremenile.

Ob tej priliki je treba povdarjati, da angleška vlada ne misli niti zdaleka vsiliti svojo politiko glede majhnih križark drugim državam. Anglija sprejema načelo, da nobena država ne bo smela graditi bojnega brodovja preko svoje resnične potrebe v obrambne svrhe. Za velike bojne ladje se je lahko našla na pol permanentna formula, ki je bila odobrena od washingtonske konference. Ta formula ni uporabna za bojne ladje določene za namene, ki se menjajo po različnih zemljepisnih in gospodarskih razmerah prizadetih držav. To vprašanje se ne more rešiti na pavšalen način z navadno določitvijo skupne tonaže, ne da bi se pri tem vzelo v ozir število in oborožitev posameznih bojnih ladij. Dve državi s 200.000 tonami velikih bojnih ladij bi se lahko smatrali enakovrednim na bojni moči. Ne more pa veljati ta primera za državi, ki posedujeti 10 križark po 5000 ton. To je odvisno vse od posebnih razmer. Zgodilo bi se lahko, da bi države z manjšim številom bojnih ladij bile močnejše kot one z večjim, kar bi pač bila posledica močnejše oborožitve bojnih ladij.

Ta primer služi za razlago stališča angleške vlade, ki se sklada tudi s sklepi washingtonske konference, ki je vzela tudi v obzir število in bojno moč vojnih ladij. Angleška vlada meni, da ne obstojajo nikake težave v rešitvi problema križark, toda britski imperij ne more pristati na rešitev, ki bi se neizbežno smatrala kot kapitulacija angleške pomorske politike, kar ni, kar si je angleška vlada svesta, cilj politike ameriškega predsednika.

Delavski poslanec Kenworthy je vprašal Chamberlaina, ako more zanikati vest, da so angleški delegati zahtevali 600.000 ton križark. Chamberlain je odgovoril, da to ne odgovarja resnici.

V odgovor na razna vprašanja je odgovoril Chamberlain, da ostaja podlaga angleške politike na konferenci v Ženevi slej ko prej stremljenje, da se omejitev pomorske razorožitve spravi v sklad z obrambnimi potrebami britskega imperija. Le na tej podlagi, je zaključil minister, je ženevski konferenci zagotovljen popoln uspeh.

Splošna zunanjepolitična razprava v spodnji zbornici

Nadaljevanje včerajšnje debate o ženevski razorožitveni konferenci. — Angleške čete na Kitajskem. — Anglija ne namerava poostriti spora z Rusijo

London, 28. julija (lo.) Zunanji minister Chamberlain je na današnji seji spodnje zbornice odgovarjal na razna vprašanja. Omenil je, da včerajšnje poročilo o razorožitveni konferenci ne vsebuje nikakih neprijaznosti na račun ameriških Zedinjenih držav. Tudi lord Balfour je zavzemal svoječasno na washingtonski konferenci prijateljsko stališče.

Na interpelacijo delavskega poslanca Trevelyana je izjavil Chamberlain, da Anglija ni nikdar stavila izzivalnih ponudb, ker to pri mednarodnih pogajanjih ki služijo miru, ni običajno. Razorožitvena konferenca se razvija počasi in ni pričakovati, da bi se razorožitveni problem rešil s kako dramatično ponudbo te ali one države. Menim, je nadaljeval Chamberlain, da tudi lord Cecil ne pričakuje odločilnih rezultatov od prve seje razorožitvene konference. Slika sveta se ne more spremeniti z enim udarcem. Fatalno bi bilo pričakovati dramatičnih sprememb na eni sami konferenci. Akoravno ne namerava angleška vlada predložiti zbornici nikakih senzacionalnih dokumentov, je navzlic temu pred odhodom angleških delegatov izčrpno proučila razorožitveni načrt. Ne smete misliti, da je bilo to delo površno. Angleške oblasti so delale na razorožitvenem načrtu že mesece še preden je prišlo do Coolidgevega povabila na konferenco. Smatramo, da so instrukcije, katere smo dali na pot našim delegatom v Ženevo, take da se bo na njih podlagi lahko dosegel sporazum.

Glede angleških čet v Šanghaju je izjavil Chamberlain, da bodo ostale tamkaj toliko časa, dokler bo potrebno. Angleška vlada bi tozadevno takoj stopila v pogajanja s katerokoli kitajsko vlado, ki bi mogla govoriti v imenu celokupne Kitajske.

Glede Rusije je izjavil Chamberlain, da **Anglija nima interesa poostriti spora s sovjetsko vlado.** Angleška vlada je vedno pripravljena vspostaviti z Rusijo diplomatske odnošaje, toda tudi Rusija mora izpremeniti svoje mišljenje in sovjetske misije se morajo držati običajev, ki so veljavni v mednarodnih diplomatskih odnošajih.

Nato se je Chamberlain dotaknil trditev francoskega lista «Humanite», ki je očital angleškemu veleposlaniku v Parizu, da je bil v zvezi z ukrajinskimi uporniki, katerim je obljubil pomoč v boju proti sovjetskemu režimu v Ukrajini. Minister je označil to poročilo za izmišljeno in nevarno. Akoravno ne simpatizira s cilji sovjetske vlade in ne odobrava njenih metod, noče vzlic temu podpirati akcije, ki bi ogražale edinstvo ruskega naroda.

Komunistična propaganda v Franciji

Pariz, 28. julija. d. Poročilo «Matina» o demarši francoskega poslanika v Moskvi, ki je imel po teh informacijah nalog, naj zahteva takojšnjo ukinitev komunistične propagande v Franciji, je vzbudilo v vseh političnih krogih veliko pozornost. Večina listov smatra to za resno svarilo sovjetom sija tudi še sedaj ne bo odnehala, podvzeti druge primerne korake. Na Quai d' Orsayu skušajo pomen in vtis te vesti v oficijelnem komunikeju omiliti. Komunike naglaša, da francoski poslanik v Moskvi ni sprejel nikakih novih instrukcij. Že po prejšnjih instrukcijah je imel poslanik v Moskvi nalog, opozoriti sovjetsko vlado vselej, kadar se mu zdi to za potrebno in primerno na nevarnost, ki jo vsebuje komunistična propaganda za odnošaje med Francijo in Rusijo.

Centrum in «Reichsbanner»

Berlin, 28. julija. d. V političnih krogih domnevajo, da izstop državnega kancelarja dr. Marxa iz «Reichsbannerja» ne bo imel za posledico tudi izstop nemškega centruma. Centrumaški tisk naglaša, da je nadaljno sodelovanje centruma v «Reichsbannerju» potrebno že zato, da «Reichsbannerja» ne doleti enaka usoda, kakor avstrijski Schutzbund, ter da ne postane izključno socijalno demokratska organizacija.

Manevri nemške mornarice

Berlin, 28. julija. (be.) Na čast državnega predsednika Hindenburga priredi nemška mornarica v prvi polovici septembra pri Ruegenu pomorske manevre, katerih se bo udeležila tudi državna bramba. Manevri pa se bodo vršili le v zmernem obsegu.

Kandidatura SDS v Ljubljani

Za namestnika nosilca liste dr. Kramerja je bil včeraj postavljen načelnik Ernest Vargazon

Na zborovanju delegatov ljubljanskih organizacij SDS, na katerem je bil proglašen za kandidata v Ljubljani doktor Albert Kramer, je bil izvoljen posebni kandidacijski odbor 20 delegatov s pooblastilom, da izbere kandidata namestnika. Ta kandidacijski odbor je na svoji sinočni seji soglasno sklenil ponuditi namestniško mesto načelniku komercijalnega oddelka v ljubljanski Direkciji državnih železnic g. **Ernestu Vargazonu.**

G. Vargazon je ustregel želji stranke ter je **kandidaturo sprejel.**

S tem je namestništvo izročeno izredno sposobnemu in agilnemu možu, ki uživa v narodnih krogih največje spoštovanje in splošne simpatije. G. načelnik Vargazon, rojak iz Središča, se je pred vojno v odlični meri uveljavljal v železničarskem gibanju. Bil je glavni organizator jugoslovenske železničarske zveze ter ga je zato ob izbruhu vojne zadela konfinacija. Pozneje je bil poklican v vojno prometno službo ter je leta 1917. postal postajenačelnik v okupiranem Beogradu, kjer je ostal do prevrata. V tej dobi si je g. Vargazon stekel velike narodne zasluge ter si pridobil v Beogradu hvaležne simpatije, ki trajajo tudi še danes.

Po prevratu je bil g. Vargazon šef ekspoziture Južne železnice v Zagrebu, po katere podržavljenju je postal načelnik prometa v zagrebški direkciji. Tu se ni samo uveljavil v svoji stroki ter se izkazal zlasti kot pogumen zaščitnik osobja, temveč se je tudi javno uveljavljal. Bil je član oblastnega načelstva SDS, ki ga je poslala kot svojega mandatarja v zagrebški obč. svet, pri volitvah l. 1925. pa je bil v mestu Zagrebu srezki kandidat stranke. Interesantno je, da so mu v takratni ostri volilni borbi tudi najhujši politični nasprotniki priznavali strogo stvarnost ter občo priljubljenost. Od l. 1926. je g. Vargazon načelnik komercijalnega oddelka v ljubljanski žel. direkciji ter je v tej lastnosti posvedočil tudi izredno razumevanje za gospodarske prilike našega mesta, kar se je pokazalo zlasti pri raznih važnih gospodarskih anketah. Med svojimi stanovskimi kolegi velja g. Vargazon kot odločen zastopnik uradniških pravic.

Kandidatura g. Vargazona bo nedvomno v najširših krogih s simpatijo sprejeta.

Naša lista v Mariboru vložena

Enoten nastop SDS, samostojnih kmetov in NSS. — Oklic ustanovnikov stare SKS. — Škrinjica naše liste bo tretja

Maribor, 28. julija r. Danes dopoldne je bila pri okrožnem sodišču vložena lista, na katero so se pod vodstvom SDS združili slovenski naprednjaki mariborsko-celjskega volilnega okrožja. Poleg kandidatov SDS so na listi odlični predstavniki in soustanovitelji bivše SKS ter zaupniki NSS. Lista je vložena kot **tretja.** Nosilec je dosedanji narodni poslanec

dr. Ljudevit Pivko.

Na listi kandidirajo:

1. Za volilna okraja **Brežice in Celje:**
kandidat: Ivan Urek, kmet, župan in obl. poslanec v Globokem;
namestnik: Josip Omladič, kmet in župan v Braslovčah.

2. Za volilna okraja **Dolnja Lendava in Murska Sobota:**
kandidat: Štefan Godina, evangelijski župnik in obl. poslanec v Gor. Petrovcih;
namestnik: Janez Preininger, šolski upravitelj v Dobrovniku.

3. Za volilna okraja **Konjice in Šmarje:**
kandidat: Anton Perkovič, kmet, župan in obl. poslanec v Sv. Florijanu pri Rogatcu;
namestnik: Franc Petelinšek, posestnik in kolar v Oplotnici.

4. Za volilni okraj **Laško:**
kandidat dr. Joža Bohinjec, ravnatelj Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani;
namestnik: dr. Fran Roš, odvetnik in župan v Laškem.

5. Za volilni okraj **Ljutomer:**
kandidat: Andrej Roškar, kmet na Cvenu;
namestnik: Jakob Zemljič, kmet in župan v Radencih.

6. Za volilna okraja **Maribor desni breg in Ptuj:**
kandidat: Rudolf Tumpej, železniški uradnik v Mariboru;
namestnik: Ivan Mikša, kmet v Prvencih pri Ptuju.

7. Za volilni okraj **Maribor levi breg:**
kandidat: dr. Milan Gorišek, odvetnik in župan v Sv. Lenartu v Slov. g.;
namestnik: Vekoslav Spindler, novinar in tajnik SDS v Mariboru.

8. Za volilni okraj **Ormož:**
kandidat: Lovro Petovar, posestnik in oblastni poslanec v Ivanjkovcih;
namestnik: Joško Lah, posestnik in trgovec v Osluševcih.

9. Za volilni okraj **Prevalje:**
kandidat: dr. Joško Erat, zdravnik v Dravogradu;
namestnik: Josip Leskovšek, rudar v Mežici.

10. Za volilni okraj **Slovenjgradec in Gornjigrad:**
kandidat: Peter Mravljak, posestnik v Vuhredu;
namestnik: Fran Kolenc, kmet v Juvanju pri Ljubnem.

•

Povodom vložitve enotne slovenske gospodarske liste objavljajo ustanovniki in voditelji bivše SKS sledeči oklic:

Slovenskim podeželskim volilcem

Ko smo v letu 1919 ustanovili »Samostojno kmetijsko stranko«, smo imeli pred očmi namen, da pod geslom: **»Kmet, pomagaj si sam in svoje stališče v državi uravnaj si sam!«** priborimo našemu, do tedaj brezpomembnemu kmetskemu ljudstvu, (kmetom, obrtnikom in podeželskim delavcem) ono veljavo, ki mu pritiče po njegovem številu, marljivosti in tvorbi države! Povzdigniti kmečko gospodarstvo s pametno gospodarsko-zakonodajno, carinsko in trgovsko politiko, osigurati mu stalnost z jamstvom lastninskega prava, dvigniti kulturo in naobrazbo s strokovnimi šolami, osvoboditi in osamosvojiti ga gospodarsko, moralno in politično, privesti ga k vodstvu države in mu s **tem omogočiti odločevanje vseh, njega se tičočih državnih in splošno javnih vprašanj.**

Naziv Samostojne kmetijske stranke je predstavljal njeno popolno politično neodvisnost in vsestransko samostojnost.

Neizbrisen ostane spomin na navdušene borce, ustanovnike SKS, ki so z nepopisno smelostjo in velikimi žrtvami vnesli idealno misel kmetskega pokreta v zadnje gorsko selo. še bolj pa na velike tabore in zbore, kjer je vse, kar je bilo na deželi razumnejšega s prekipevajočim navdušenjem prisegalo na barjak našega kmetskega vstajenja

Prvi nastop našega pokreta je pokazal lep napredek: osem zastopnikov-poslancev v Beogradu je doneslo uspehe ki so v razmerju tedanje moči parlamenta (8 proti 400) bili naravnost nepričakovani.

Žrtve na gospodarskem polju, bolezni in razne ovire posamezników so povzročile, da so najborbenejši ustanovniki in prvoborttelji SKS bili potisnjeni na drugo mesto, radi česar je nastopilo polemanje razvoja stranke.

Teh prilik se je tekom časa poslužila gotova klika ki je takoj ob svojem nastopu in prevzemu moči zavrgla samostojnost naše organizacije ter bojno geslo, ki je družilo in v borbi ter vztrajnosti podkrepljevalo in poživljalo nje pobornike. Krilatica »Kmet, pomagaj si sam . . .« je prvi dan morala izginiti iz glasila SKS!

Politična neodvisnost je bila sramotno potlačena in izdana ter organizacija izročena v popolno milost in nemilost ter politično eksploatacijo prevrtljivi radičevščini.

Stari idealni borci so bili odrinjeni ob stran. Ostali so se umaknili sami ter z gnjevom opazovali, kaj vse se počenja v stranki od novih »seljakov«. Kot ni mogoče v sosedniji Mussoliniji, se je tu izvajal absolutizem. Cvetelo je intrigantstvo in politično netopirstvo. Stranka je postala zatočišče političnih izgnancev in ubežnikov. Iz generalnih štabov raznih strank so gotovi ljudje bili nameščeni ali se vrinili kar sami v vodstvo in seje.

Dolgo smo gledali, kako ruši ta »seljaška« družba naše ideale, naš pokret in kmečko misel ter trpeli.

Potrpežljivosti pa je bilo konec, ko je Zagreb skušal z nami narediti isto kot naredi navaden prekupec s svojo marvo.

Preko zahtev volje in želj našega slovenskega podeželskega volilstva je **diktiral svojo kandidatno listo,** na katere resna mesta je postavil **dva Hrvata** in tudi na bližnja mesta **ljudi, ki jih ljudstvo ne mara in ki so mu tuji,** ljudi, ki o »seljaštvu« in potrebah našega podeželja nimajo najmanjšega pojma. **Ljubljana je morala pred Zagrebom na kolena!**

Tedaj pa se je dvignila večina ustanovnikov SKS ter sklenila, da nastopimo z lastno listo ali pa na skupni listi z naprednimi skupinami.

Po dolgotrajnem in temeljitem pomisleku se je končno donesel sklep da se z SDS in NSS postavi **»Združena slovenska gospodarska lista,«** ki jamči naši skupini in idejam, ki jih zastopa, **gotov uspeh.** S tem pa bo znova omogočeno neumorno programsko in zlasti podrobno gospodarsko delo v korist in procvit našega podeželja, kakor je to bila prvotna zamisel »Samostojne kmetijske stranke«.

Naša borba za zmago »Stare pravde« mora biti zopet oživljena ter postavljena na temelje iz leta 1919.

Zato kličemo vse tovariše iz let nastanka našega pokreta zopet pod našo kmečko zeleno zastavo!

Na delo za zmago idealov **naše stare »Samostojne kmetijske stranke«!**

Po pooblastilu naših organizacij in zaupnikov:
Ivan Urek, posestnik, Globoko pri Brežicah. Jakob Kušar, posestnik v Notranjih Goricah pri Ljubljani. Andrej Roškar, posestnik na Cvenu pri Ljutomeru.

Potrjeni nosilci list SDS

Beograd, 28. julija. r. Dopoldne se je vršila seja izvršilnega odbora SDS, na kateri so bile potrjene naslednje kandidatske liste:

Za okrožje Bela Crkva-Vršac: dr. Dušan Bošković, odvetnik; Subotica: Pajo Dobanovački, posestnik; Veliki Bečkerek: dr. Dušan Bošković, odvetnik; Novi Sad: dr. Svetislav Popović; Srem: dr. Svetislav Popović; Osijek: dr. Milan Stijić, profesor; Požega: Juraj Demetrović, bivši pokr. namestnik; Belovar: Večeslav Vilder; Zagrebško okrožje: dr. Edo Lukinić: Varaždin: dr. Hinko Krizman; Modruško-reško okrožje: dr. Srdjan Budisavljević; Liško-krbavsko okrožje: Svetozar Pribićević; Ljubljana mesto: dr. Albert Kramer; Ljubljana-Novo mesto: dr. Gregor Žerjav; Maribor-Celje: dr. Ljudevit Pivko; Šibenik-Knin: Svetozar Pribićević; Split-Dubrovnik: dr. Prvislav Grisogono; Bihač: Voja Živanović, general v p.; Banjaluka: Svetozar Pribićević; Tuzla: Miloš Savčić, inž.; Beograd mesto: dr. Srdjan Budisavljević; Podrinsko okrožje (Šabac): Mihajlo Škorič, odvetnik; Požarevaško okrožje: Savo Pajkić, trgovec; Niško okrožje: Pejčo Cvetanović, trgovec; Užiško okrožje: Stojan Andjelić, posestnik; Sandžak: Sreten Vukosavljević, učitelj; Raško-zvečansko okrožje: Gligorije Božović, književnik; Metohija: Milan K. Djordjević, odvetnik; Travniško okrožje: Milan Čuković, direktor gimnazije kot nosilec skupne liste SDS in zemljoradnikov. Ostale liste bodo potrjene v prihodnji seji.

Nikar ne delajte takih eksperimentov

Nujno svarilo oblastnemu odboru

Razkritje o klerikalni nakani proti ljubljanski realki je zadelo SLS tako v živo, da je smatral g. dr. Brecelj kot namestnik predsednika oblastnega odbora za potrebno, **dati o zadevi oficijelno poročilo, ki** pa povsem potrjuje vse to, kar smo o nameri SLS pisali tudi mi. Dr. Brecelj priznava, **da je realki naročeno, naj izprazni** velik del svojih učnih prostorov, kakor tudi priznava, da se zahteva od države za ostali del poslopja 800.000 letne najemnine. Dr. Brecelj se le skuša izgovarjati na posl. dr. Kramerja in inž. Zupančiča, češ, da sta tudi ta dva gospoda odobrila ukrep oblastnega odbora proti realki. Posl. dr. Kramer je podal včerajšnjemu »Slovenskemu Narodu« z ozirom na to izjavo, iz katere jasno sledi, da g. dr. Brecelj »Slovenca« o stvari ni točno in pravilno informiral. Dr. Kramer namreč izjavlja:

»Nikakšen načrt in še manj predlog oblastnega odbora glede realke ni bil v finančnem odseku v razpravi. Še manj se je o njem sklepalo. **Pri obravnavi dr. Pucovega predloga, naj oblastni odbor stori vse, da ostane poslopje realke ohranjeno svojemu dosedanjemu kulturnemu namenu, je dr. Natlačen s povdarkom izjavil, da oblastni odbor nikakor ne namerava škoditi realki in da so vesti o delni ali popolni deložaciji zavoda povsem netočne.** Gre le za to, da se nekateri prostori, ki so v realčnem poslopju prazni in ki jih realka ne rabi, odkažejo univerzi. Decidirano izjavo, da oblastni odbor ne namerava ničesar storiti, kar bi škodilo realki, sta vzela oba člana manjšine na znanje.«

Dr. Brecelj trdi nadalje v svoji izjavi, da ima ljubljanska realka »preveč prostorov, tako da je 6 do 7 učilnic neuporabljenih za šolske svrhe, več drugih prostorov pa neekonomično izrabljenih.« Nasproti tej dr. Brecljevi trditvi stoji trditev najkompetentnejše šol. oblasti, ki pravi, **da so vsi prostori v realčnem poslopju za nemoten obstoj in napredek zavoda potrebni.** Upravičena je tudi bojazen, da je oblastni odbor, boječ se splošnega odpora in javnega škandala, začel pri realki s »skromno« deložacijo, ki bi se pa raztegnila na celo poslopje. To zlasti potrjuje zahteva po najemnini letnih 800.000 Din, ki je direktno blazno visoka in ne more imeti drugega namena, kakor vreči realko na cesto. Dr. Brecelj je včeraj v svoji »Slovenčevi« izjavi priznal tudi še nekaj povsem novega ter povedal, **da hoče oblastni odbor začeti tudi z demontiranjem ljubljanske univerze.** Vreči hoče juridično fakulteto iz sedanjega univerzitetnega poslopja ter okupirati tudi slavnostno dvorano na univerzi. Reči moramo, da je ta namera spričo obstoječih razmer ter splošnih redukcij v državnem proračunu najmanj jako opasna, ki se v svojih konsekvencah lahko še usodno maščuje. Danes ni čas za take eksperimente; kajti vse kaže, da v Beogradu samo čakajo na prvo ugodno priliko za redukcijo in demontažo tako univerze, kakor našega srednjega šolstva. Menimo, da storimo prav, ako oblastni odbor ponovno svarimo in ga v interesu slovenskega šolstva pozivamo, naj svoje namere tako proti ljubljanski realki, kakor proti univerzi nujno opusti. Tudi če bi priznali, da SLS nima nobenih zahrbtnih namenov z ljubljansko realko, ne moremo odobravati, da se v sedanjih časih začno reševati vprašanja, ki lahko končajo s katastrofo naših najvažnejših učnih zavodov. Ne zlobna hujskarija SDS, pač pa zdrava pamet in potrebna previdnost veleva to naše stališče. SLS je tekom zadnjih 8 let zagrešila že toliko budalosti, da bi si vsaj sedaj lahko pustila kaj svetovati in dopovedati.

„Borba za slovenskega človeka“

Posl. Sušnik, ki je te dni stopil pred železničarje, da jim razloži, kako je SLS glasovala za reducirane kredite na škodo tisočev slovenskih železničarskih družin in železniških delavcev, je pri tisti priliki zatrjeval, da se je SLS »borila za slovenskega človeka, za slovensko samoupravo, za znižanje davkov v Sloveniji in še za druge ugodnosti za Slovence«.

Človek res ne ve, kaj naj občuduje: ali drzni pogum klerikalnega poslanca ali pa potrpežljivost poslušalcev, ki niso temu poslancu, ko je poskušal z vodometom velikih besedi odvrniti odgovornost SLS za zlo, ki ga je naprtila tekom svojega desettedenskega sodelovanja v vladi vsem krogom in stanovom v Sloveniji.

Borba za slovenskega človeka! Redukcije na področjur železniške direkcije v Ljubljani, redukcije mezd, delovnih dni, pridobljenih pravic, redukcije v državni službi, prevedba zvaničnikov v dnevničarje, črtanje že pridobljenih pokojninskih pravic državnega uradništva, upokojitve, preganjanje naprednih uradnikov, ročni davek za delavstvo v državnih podjetjih (nov davek), nov davek na zasebne nameščence v Sloveniji (drugod redukcija tega davka!!) . . . vse to, je za posl. Sušnika »borba za slovenskega človeka«! So pač na svetu ljudje, ki jemljejo življenje in kruto eksistenco za cirkus in mislijo, da lahko govore tjavendan karkoli, brez nevarnosti, da se za vedno osmešijo.

Borba za slovensko samoupravo! Razpustili so pravilno izvoljeno osrednjo korporacijo celokupnega gospodarstva v Sloveniji, zbornico za TOI v Ljubljani in ji imenovali manjšinskega komisarja, razpustili so nasilno odbor celjske hranilnice, uvedli samo iz partizanstva v mariborsko hranilnico komisarja, kot manjšinska stranka kljub januarskemu volilnemu izidu imenovali klerikalni sosvet in komisarja na ljubljanskem magistratu, zamašili napredni in delavski opoziciji v ljubljanski in mariborski oblastni skupščini usta z odklonitvijo proporca v oblastnem odboru, sprejeli zloglasno uredbo o oblastnih in srezkih proračunih, s katero je ukinjena avtonomistična pravica samoupravnega financiranja, razpustili so cestne odbore itd. . . . in potem naj bo vse to borba za slovensko samoupravo!

Znižanje davkov! Prenosna taksa tudi za manjša posestva na deželi, davek na telesno delo delavstva v državnih podjetjih, v tobačnih tovarnah, v državnih rudnikih, davek na zasebne nameščence v Sloveniji (po dosedanjih kalkulacijah nad 20 milijonov dinarjev) itd. . . . To se pravi borba za znižanje davkov v Sloveniji. In pa oblastni davek na kinovstopnice in poizkušani vagonski davek (ki bi vrgel po priznanju dr. Natlačena 4 milijone dinarjev!!) Da bi klerikalni poslanci dosegli v vprašanju znižanja davkov vsaj toliko, kolikor jim je slovensko ljudstvo odštelo na poslanskih dijetah in dnevnicah za njihovo »trudapolno« delovanje v korist »slovenskega človeka« in »slovenske samouprave«.

Borba za druge ugodnosti za Slovence! Pod ministrom dr. Gosarjem je bil ukinjen oddelek za socijalno politiko v Ljubljani, vrženi na cesto invalidi, odščipnjenih invalidom v državnem proračunu 80 milijonov, SLS je napravila kravjo kupčijo s fin. čl. 82. in oropala cestne odbore in občine za desetmilijonske doklade in prispevke, ki bodo sedaj šli iz žepov revnih davkoplačevalcev. Potem milijoni za črnogorske prince, milijoni za dalmatinske ladjedelnice (40 milijonov) itd. . . . vse to je borba za »druge ugodnosti za Slovence«?

Politične beležke

Sestanek sreskega odbora SDS za srez Kranj

se je vršil včeraj popoldne pod predsedstom g. Ivana Lončarja iz Tržiča ob polni udeležbi delegatov v prostorih kraj. organizacije v Škofji Loki. Po političnem referatu g. dr. Žerjava sta bila soglasno določena kandidat in namestnik SDS za kranjski srez.

Za naše bolnice

Radi neprestanega zavlačevanja rešitve vprašanja pomožnih zdravnikov po naših državnih bolnicah je posl. dr. Žerjav znova interveniral pri ministru narodnega zdravja dr. Saviću, opozarjajoč na katastrofalne posledice sedanjega stanja.

Kaj bo, kaj bo, če se Krpan ne ukroti . . .

«SDS se naglo razkraja». «Pogajanja slovenskih demokratov za likvidacijo SDS in prestop k Davidoviću.» Izjava Svetozarja Pribičevića. Izjava dr. Žerjava. G. Davidović molči. Cela stran grozn**ih telegramov v «Slovencu». Kaj bo, kaj bo, če se Krpan ne ukroti . . .**

Vprašanje redukcije osnovnega šolstva

Končno je moral včeraj tudi «Slovenec» priznati, da je odrejena redukcija osnovnega šolstva v Sloveniji. Piše, da je v ljubljanski oblasti na razpoloženje postavljenih 97 učiteljev in učiteljic, od katerih jih ima nove dekrete samo 27, ostali pa da imajo priliko — prositi za službe v mariborski oblasti (kjer je učiteljev dovolj). Sramežljivo piše nadalje «Slovenec», da «upa, da v Beogradu tudi pri redukcijah razredov ne bodo preveč rigorozni» in pristavlja: «Ne smemo pa ob vsem tem pozabiti, da v vladi ni danes SLS in da v ministrstvu prosvete ne sedi noben slovenski uradnik, somišljenik SLS.» Samo uradniki v ministrstvu naj odločajo o usodi slovenskega šolstva! Pred par tedni pa se je SLS pridušala kako koristen pakt je napravila z g. Vukičevićem. Zakaj pa ni tedaj dr. Korošec in SLS zahtevala, da se redukcije ustavijo?

Za reciprociteto v delavskem zavarovanju med Nemčijo in Jugoslavijo

V Berlinu se vrše pogajanja med našo državo in Nemčijo radi trgovske pogodbe. Vkljub vsestranskim opozoritvam se naši vladi ni zdelo potrebno, da se na teh pogajanjih pokrene vprašanje konvencije, s katero bi se zajamčila našim delavcem v Nemčiji na podlagi reciprocitete ravnopravnost v vseh panogah socialnega zavarovanja, dalje pravice da morejo delavci vživati rente tudi v svoji domovini, kakor tudi valorizacije predvojnih rent. Poslanec dr. Žerjav se je vsled tega toka pogajanj, ki še niso zaključena, obrnil na ministra socijalne politike, naj se preko ministra zunanjih del popolni potrebna instrukcija naši delegaciji v Berlinu v tem smislu.

Zagovorniki današnje politične morale

Klerikalci skušajo vsako stvar spraviti na strantir, ako jim postaja neprijetna. Tako obravnavajo tudi tajni pakt s celjskimi radikali in Nemci, s kojih pomočjo so prišli na prav neobičajen način do celjskega mestnega oblastnega mandata. Tu ne gre za vprašanje, kako kdo izpolnuje obveznosti ali ne, ampak za to, ali ste z utajitvijo tajnega pakta pred volitvijo v obl. skupščino obmazali celjske volilce ali ne ter dobili v svoje roke oblastni mandat, ki ga v poštenem volilnem boju ne bi bil nikdar dosegli. Vendar ne boste utajili dejstva, da Vam je bivši naprednjak dr. Goričan na prav čuden način pripomogel do obl. mandata in tudi dr. Ravnik v Mariboru menda ne bo živel v tem prepričanju, da je izvršil veliko narodno delo, ko je od slovenskih volilcev zaupani mu mandat oddal nemškemu nacijonalcu dr. Mühleisenu, sam pa prevzel «boljše mesto», to je gerentstvo v mariborski mestni hranilnici. Stvar okusa in dokaz popolne politične dekadence je, ako še kdo zagovarja take aranžmane.

Preganjanje jugoslovenskega tiska v Italiji

Trst, 28. julija. b. Prefekt je danes zaplenil slovenski tednik «Novice». Vzrok zaplembe ni znan.

Umazana italijanska propaganda proti našim letoviščem

Split, 28. julija. n. Nemški listi so zadnje dni prinesli poročila, da so se pojavili zaradi velike vročine na jugoslovenski jadranski obali izredno veliki in nevarni morski psi. Tukajšnja prometna zveza je izdala komuniké, ki je bil obenem doposlan tudi vsem nemškim listom, v katerem te vesti odločno demantira, ker so popolnoma izmišljene. Komunike ugotavlja, da je pripisovati take in slične vesti italijanskim intrigam. Italijani delajo zlasti v zadnjem času veliko propagando proti jugoslovenskim kopališčem, češ, da so nesolidna ter da so potniki in obiskovalci izpostavljeni raznim šikanam, tatvinam, ropom itd. Ugotovljeno je, da potujejo posebni italijanski agenti z inozemskimi vlaki in v razgovoru s potniki odsvetujejo obisk jugoslovenskih pomorskih kopališč ter vabijo tujce v Italijo.

Razpuščanje obč. zastopov v Dalmaciji

Split, 28. julija. n. Kakor se izve, namerava splitski veliki župan razpustiti še celo vrsto občinskih odborov. Za prihodnje dni je napovedan razpust občinskega zastopa v Šibeniku, češ, da je dela nezmožen. Enaka usoda bo doletela občinski odbor v Milni, Biogradu na moru in v Oglaju.

Razveljavljena obsodba

Split, 28. julija. n. Stol sedmorice v Zagrebu je danes razveljavil svoječasno obsodbo Marka in Mate Grginića, ki sta bila zaradi uboja Orjunaša Žica obsojena na večletno ječo. Stol sedmorice je odredil obnovo postopanja in vrnil vso zadevo prvostopnemu sodišču.

Zanimiva debata med Francijo in Nemčijo

Berlin, 28. julija. d. Govor francoskega ministrskega predsednika Poincaréja (ki je objavljen v včerajšnjem «Jutru». Op. ur.) ob priliki obnove mesta Orchies je vzbudil v nemški javnosti veliko pozornost. Poincaré je v svojem govoru navajal tudi epizode iz svetovne vojne in omenil iz bojev v Orchiesu med drugim tudi to, da so imeli nemški vojaki nalog, mesto popolnoma razdejati. V nemških uradnih krogih naglašejo, da je Poincaré enostransko omenjal takratne dogodke, ker so n. pr. Francozi 23. septembra 1914. streljali na nemško sanitetno kolono, ki je na bojišču pred Orchiesom zbirala ranjence. Zaradi te kršitve mednarodnega prava je nemško poveljstvo odredilo ekspedicijo proti mestu. Ko so vojaki dospeli v mesto, je bilo mesto že popolnoma izpraznjeno. Prebivalstvo je pod vodstvom župana pobegnilo. Pač pa so našli nemški vojaki 21 svojih tovarišev, ki so bili prejšnjega dne ujeti, strahovito razmesarjene. Bilo je jasno, da so bili vsi umorjeni in da se niso mogli braniti. Res je, da je oddelek pionirjev zato popolnoma porušil tri hiše. Porušenje tega mesta po mnenju nemških krogov ni bil zločin nemških čet, marveč zadoščenje za težke kršitve mednarodnega prava.

Pariz, 28. julija. (pa.) V odgovor ponovnim trditvam nemških krogov glede upepeljenja kraja Orchies v letu 1914. je Agence Havas objavila dve listini, ki dokazujeta krivdo Nemcev. Prva listina se bavi s pismom župana v Orchies, datiranim s 25. IX. 1914, ki poroča prefektu o dogodkih, ki so imeli za posledico prihod sedmih nemških avtomobilov, na katerih so bili nemški vojaki z znaki Rdečega križa, ki so prišli, da poberejo ranjence. Prvi so streljali Nemci in ubili francosko stražo. Francozi so odgovorili ter ubili štiri Nemce in zaplenili tri avtomobile. Drugi dan je vdrla v Orchies kolona nemških vojakov, ki je požgala hiše, pobrala vso letino in obdelovala z bodali civiliste, od katerih je umrla neka ženska. Francozi so na napad odgovorili in ujeli nekaj Nemcev, ki so izjavili, da so prejeli nalog za požig Orchies, češ da se je streljalo na Rdeči križ. Druga listina našteva očividce teh dogodkov, ki so potrjeni od vsega prebivalstva v Orchiesu.

Nesoglasje med rumunsko kraljico in Bratianom

Pariz, 28. julija. (be.) Listi objavljajo informacije, glasom katerih je nastalo med rumunsko kraljico vdovo in ministrskim predsednikom Bratianom veliko nasprotje. Na dan pogreba rumunskega kralja je baje kraljica celo zagrozila, da bo zapustila državo in delila usodo svojega sina princa Karla.

Vročina v Istri

Trst, 28. julija. (be.) V vsej Istri vlada strahovita vročina. Skoraj vsa letina je razven trt uničena. Ako ne pade v kratkem deš, bo tudi vinska letina uničena.

Naši kraji in ljudje

Odhod „Jutrovčkov“ na morje

Ker imajo dame vedno in povsod prednost, so tudi »Jutrove« deklice že pred štirimi tedni odšle v Omišalj. No, in kaj imajo sedaj od te predpravice? Da pridejo že danes zvečer ob 21.30 nazaj v Ljubljano, kjer bodo večerjale in prenočevale v »Mladiki« in ostanejo tam spravljene tudi še jutri dopoldne, da jih pridejo iskat svojci.

Torej včeraj popoldne se je po »Jutrovem« navodilu najprej zbral v gostoljubnem Akademskem kolegiju mali Konsterle Rodi iz Škofje Loke, ki je pripeljal s seboj svojo luštkano sestrico in koristno režijsko karto do Sušaka. Režijsko karto priporočamo ob podobnih prilikah, posebno pa drugo leto, ko pošlje »Jutro« številnejšo kolonijo na Jadran, v čim številnejše posnemanje. Pridružil se mu je korajžni Korlček z Vlča, ki zna glasom lastne izjave že skoraj plavati. Odkril je tudi, da se je te umetnosti naučil v vodi. Pa je bila Gradaščica. Drugače pa je Korlček prav važna in dalekovidna oseba. Ima kar trideset papirnatih bark s seboj, ker človek nikdar ne ve, kaj se primeri. Intervju se je končal z njegovim možatim zagotovilom, da jih v slučaju potrebe proti primerni odškodnini in javnemu priznanju da državi na razpolago.

Drugačen tič pa je šibki Fortunat iz Tržiča. Sicer je gori Bistrica, hudo nevarna voda in velika, pa se je vendar že do pasu upal v njo. Ko pa je včeraj pri teti na Viču videl otroke pri kopanju v motni Gradaščici, ga je obšla groza pred tako lahkomiselnim pogumom. Lokar iz Trnovega, ki plava kakor riba, ga je tako pogledal, da je Fortunatku kar nekaj padlo v oči, kakor je rekel, ko si je jel brisati solze.

Kmalu je bilo v dvorani sedem malih mož s pritklinami. Tam v kotu pa svoji zapraševana šolska tabla. Zakaj jo imajo akademiki, ni popolnoma jasno, pač pa je upravičena domneva, da se mladi gospodje na njej vežbajo v rabi krede. Ta preklicana tabla! Mali možakarji so strmeli na njo kakor na strah, ki se jim je prišel prikazat z one strani počitnic. Svečano so prisegli pred njo, da bodo v Omišlju ubogali in bodo zelo pridni, sicer jo pošljemo za njimi! . . . Šele kava s smetano, da je komaj šla žlica skozi njo, in pa žemlje so jih postavile na noge, da so mogli s težkimi košarami in škatljami na postajo, kjer jih je čakala gospa Gašperlinova s 50 dečki Kola jugoslovenskih sester. Prešteli smo glave, prebrali imena, enkrat in še drugič, pa je le manjkalo pet »Jutrovčkov«, ker jih je bilo le sedem mogoče najti med prtljago. Moralo bi jih namreč biti dvanajst, ne pa samo deset, ker je dobri stric navrgel še dva prav potrebna. Dva Mariborčana sicer vstopita na Zidanem mostu, pa vendar ni bilo na postajo **Frana Dežana iz Most**, ki je že kupil novo košaro in vojaško »porcijo«, **Oskarja Pečeta**, doma iz Ljubnega pri Uršnem selu, ki pa je baje v Ljubljani, in **Bajca. Dečki naj se takoj zglase v uredništvu, da jih spravi za ostalimi.** Prosimo občinstvo in znance imenovanih, naj jih obveste.

Na postaji je čakal silno dolg vagon, najdaljši in najlepši v vlaku. Zunaj politiran, da se je svetil kakor solnce, zlate številke so bile na njem, v njem je bilo pa prostora, da lahko plešejo na dolgem potu čez Zagreb. In ko smo fantkom povedali, da jim je ta prekrasni vagon preskrbel tisti visoki gospod, ki jih je prijazno peljal do vlaka in jih z največjo skrbnostjo nakladal, so uprli oči v njega kakor v najboljšega strica ali samega Miklavža. Le tega niso mogli verjeti, da se nič ne piše, ker smo jim povedali le to, da se skrbni postajenačelnik imenuje gospod Ludvig. Zapomnili so si ga, ker jim je napravil prvo veliko presenečenje na poti k morju, sanjam vseh dečkov. Ali je mogoče, da so barke še lepše in še večje?! V novem pulmanu in v novem pričakovanju so fantje brez solz oddrdrali s srečnim smehom nasproti nepojmljivi sreči — k morju. I

Odkritje Šumanovega križa na Okrešlju

Ob veliki udeležbi se je vršilo v nedeljo odkritje Šumanovega križa v skalah Mrzle gore. Kakor bi hotela narava sama sodelovati, je izmila Mrzlo goro in vse skalne velikane, da so se blestelj v planinskem ponosu. Od vseh strani so v krasnem jutru prihajali planinci in planinski prijatelji, da prisostvujejo odkritju najlepšega planinskega spomenika v naših Alpah in s svojo udeležbo izrazijo nemo sočutje

Blestel je v temni skali beli marmornati križ z granitno ploščo nad malim planinskim vrtičkom, prepreženem in poraščenem z najlepšimi planinskimi cvetkami. Najkrasnejše planike in najbujnejši rododendron so ga krasili in ljubka sinjina encijana je pridevala s svojo barvo planinski slovanski pozdrav — mlademu borcu za slovansko vzajemnost. Ob 10. je oživela stezica proti Savinjskemu sedlu. Pestra je bila slika te povorke, ki sta jo vodila nesrečna roditelja v spremstvu svojih planinskih prijateljev.

Obred odkritja je izvršil univ. prof. g. dr. Rožman, ki je z iskrenimi besedami pojasnil pomen svečanosti in odkritja Presunljive so bile besede g. prof. Sušnika, ki je govoril o pokojniku, o njegovih idealih in velikem stremljenju po višinah in v višave. Kot planinskega tovariša je pozdravil preminulega Pavla predsednik kluba »Klin« g. Janko Porenta, ki je naglašal pomen njegovega spomenika za planince, ki so oskrbeli skromni vrtiček. V znak tovariške naklonjenosti je poklonil venec žarečega rododendrona z belim križem planik v sredini. G. prof. Brodar je izrazil iskreno sočustvovanje vse savinjske podružnice SPD in je slavnostno obljubil, da sprejme savinjska podružnica Šumanov križ ki so ga postavili nesrečni starši svojemu ljubljencu, v svojo oskrbo in varstvo. Svojega mladega preminulega prijatelja se je nadalje spominjal iz avstrijske Koroške g. župnik Starec v tako ganljivih besedah, da so z njim vred plakali še ostali.

Vsem se je zahvalil oče ponesrečenca g. dr. Šuman. Vsakega posebej je omenil in izrazil posebno zahvalo gg. dr. Rožmanu za pomoč v lanskem letu in za letošnji obred, g. prof. Sušniku, g. prof. Brodarju za oskrbo spomenika, gdč. Darinki Topolovčevi in gdč Anici Štrbenkovi za nežno skrb in pozornost pri najdbi trupla in za oskrbo in pripravo pri Šumanovem križu, g. Porenti za njegovo pomoč in venec ter končno vsem pričujočim za sočustvovanje in udeležbo. Mati ponesrečenega Pavla je položila še krasen venec bršljana in planik, prevezan s slovenskim trakom.

Ugasnil je veter prižgane svečke in ljudje so se razhajali. Po vseh stezicah naokoli je oživelo. Planinci z nahrbtniki so hiteli naprej, večina pa je spremljala starše nazaj k Frischaufovemu domu, kjer sta se popoldne iskreno poslovila, da se vrneta, nazaj daleč od groba nepozabnega sina. Obogatele so naše planine z novim planinskim spomenikom. Vsi, ki bodo šli mimo, naj se zavedajo svojega planinskega ponosa in naj se ne podpisujejo na gladki belini križa ali na skali ter naj varujejo cvetke v njegovi okolici.

Strašna toča v Pišecah in okolici

Vinogradi popolnoma uničeni!

Iz Pišec nam poročajo z dne 25. t. m.:

Toča v naši vinorodni župniji sicer ni baš redka prikazen, ali takšnega neurja in takšne toče, kakor v soboto, 23. julija, ob 10. ponoči, ni bilo od l. 1896, ko je takrat 23. avgusta razbila komaj restavrirane vinograde v takšni meri, da se je mošt cedil po vinogradih. Že 18. julija ponoči je prihrumela od severa debela kakor orehi in oklestila naše najboljše vinske predele in koruzo ponekod do 75 %, drugod pa do 50 %. Kar je tokrat ostalo, je uničila ponovna toča v soboto tako porazno, da stoji golo trsje; grozdje in listje, jabolka, slive, hruške — to je vse na tleh. Zbila je koruzo, zelje, fižol, buče, kumare, rono, tako temeljito, da je malone vse uničeno. Samo krompir v zemlji je bil varen pred njo.

Okoli 21. zvečer se je začelo bliskati vsenaokrog, kakor da je nebo odprto. Nastal je vihar. Vse je željno pričakovalo oživljajočega dežja. Ali mesto dežja se je vsula okoli 20. ponoči suha toča, debela kakor kurja jajca in še bolj ter celih 10 minut bila nepretrgoma. Naenkrat je bilo vse belo in pod kapom je je bilo drugi dan, v nedeljo, še na mernike. Še celo v ponedeljek je je bilo dosti. Vlekla se je v širokem pasu proti vzhodu in uničila totalno vse naše najboljše vinogradske predele kakor vso poljščino.

Letos smo pričakovali izborno vinsko kapljico, slično oni 11., 17. in 21. leta. Naši vinogradi, vobče zelo skrbno obdelani, niso sicer nastavili mnogo grozdja, a so bili izredno lepi, brez vsake bolezni, grozdje tako bujno in krasno razvito, kakor že davno ne. (19 julija sem opazil prvo rdečo jagodo na portugalki na špalirju prt kleti, dokaz rane trgatve.) Obetalo je sadje, zlasti jabolka in slive, dobro letino. Samo poljščino, ki je tudi kazala vobče dobro in celo prav dobro, je stiskala huda vročina in toča.

Sedaj pa je vse uničeno, ves up je šel po vodi. Ljudstvo je obupano. Letos je že tretje leto tepeno. Navezano izključno na vinski pridelek, ker je po naših strmih solnčnih rebrih vsaka druga kultura nemogoča, je bilo lani prizadeto, ker je peronospora uničila skoraj ves pridelek. 1925. letnik je bil slab in zaradi vinske krize — boljše konkurence dalmatinskega vina (ali utihotapljenega italijanskega vina) — ni šel v denar Letos je bilo upanje, da se ljudstvo nekoliko oddahne. Ali temu ni hotelo biti tako! Zdaj je glad pred durmi. Izdatna pomoč je nujno potrebna. Pričakujemo, da bodo naši 3 gg. oblastni poslanci storili vse, da izposlujejo državno podporo, da se ta velika nesreča ublaži in beda prebivalstva vsaj nekoliko zmanjša.

Jamski medved na Kozjaku

Glede na razne tatarske vesti, ki se v Mariboru širijo o najdbi ostankov jamskega medveda v jamah na Kozjaku in glede na vest v »Slovencu« z dne 17. t. m. št. 158, da je te kosti našel znani mariborski profesor g. Baš, se čutim primoranega, zadevo pojasniti z naslednjim:

Lansko šolsko leto se je v marenberškem učiteljskem društvu na iniciativo predsednika Bogdana Jurančiča, šol. uprav. na Remšniku, sprožila in usvojila misel o nabiranju domoslovnega materija'a. G. Jurančič sam je šel takoj z vso vnemo na delo. Potom ljudskega pripovedovanja, pravljic in pripovedk je bil opozorjen na neko votlino, ležečo blizu cerkve sv. Janeza nad Marenbergom v višini 500 m in z vhodom, obrnjenim proti severu. To jamo so sicer pred vojno že preiskali člani graškega muzeja in odnesli iz nje kapnike. Več se za jamo niso brigali. Kljub temu je Bogdan Jurančič pričel jamo še enkrat preiskovati. Uspeh ni izostal. Že po neznatnem brskanju po naplavljeni zemlji, ki se nahaja v votlini, je našel lep zob derač. Konštatiral je sam, da izvira od jamskega medveda. Zob je pokazal na običajnem mesečnem zborovanju zbranemu očiteljstvu marenberškega okraja dne 4. aprila t. l.

O tej najdbi je dne 13. aprila govoril v Mariboru z g. prof. Bašem. Zadnji je par tednov pozneje poslal enega izmed svojih učencev po izkopane kosti na Remšnik k Jurančiču.

Takoj so se po Mariboru pričele širiti vesti, da je kosti našel g. Baš, kar pa ne odgovarja resnici, kakor je razvidno iz navedenega in je tudi tozadevna »Slovenčeva« vest neistinita glede najditelja.

G. Jurančič je kopal in še kopije dalje. Rezultat tega dela je naravnost ogromen. Votlina je velika približno poldrugi ar. Izkopane in preiskane zemlje je samo kaka dva kvadratna metra. V tej zemlji je Jurančič našel že toliko kosti, da je mogoče sestaviti že celo medvedovo okostje. Poleg tega je na istem prostoru našel okrog 160 kosti od šap in okrog 30 zob deračev. Tako lepih in dobro ohranjenih zob nima niti pariški muzej!

Po tem dejstvu se da sklepati, da je v celi jami še mnogo takih kosti. Obenem je B. Jurančič s to najdbo dokazal, da so živeli jamski medvedi tudi na Kozjaku (v višini 500 m) in sicer v jamah, obrnjenih proti severu, kar se je do sedaj teoretično smatralo za skoraj nemogoče.

V okolici Remšnika je še več jam, ki jih bo g. Jurančič še preiskal.

Vso najdbo bo izročil mariborskemu muzeju. Započetemu delu je Jurančič posvetil vse moči in ves prosti čas. Vsi, ki razumemo važnost in pomen tega dela, ga moramo vsaj moralno podpreti.

Oskar Hudales

Pogumen rešitelj

Laze, 28. julija

V sredo med 15. in 16. so se pri kolodvoru Laze v stranskem rokavu Save kopale tri deklice v starosti 9 do 13 let Približno 200 m dalje se ta stranski rokav združi zopet z glavno strugo Save. Tok na tem kraju je silno močan in poln nevarnih vrtincev.

Eno izmed kopajočih se deklic, ki sicer zna plavati, je zaneslo v te vrtince in so jo valovi naenkrat zagrnili. Na vpitje njene mlajše prijateljice, ki je plavala v razdalji nekaj metrov z njo in je istotako zašla v nevarno strugo, so postali ostali kopalci pozorni ter so tekli vzdolž struge za potapljajočo se deklico. Ponesrečenka se je po nekako 100 m razdalje zopet pokazala iz vode in se je videlo, da je že onesveščena.

Sin tukajšnjega železniškega uslužbenca, 19letni mladenič Drago Jančar, doma iz Laz, se je nato brez nadaljnega pomisleka pognal v valove ter skušal priti v bližino utopljenke. Po naporneem in sila nevarnem plavanju se je hrabremu mladeniču posrečilo priti do deklice ter jo je po večkratnem poskusu zagrabil za nogo. Izmuznila se mu je nekajkrat iz rok, vendar pa je junaški rešitelj vztrajal pri reševanju ter je deklico končno spravil na suho.

Ponesrečenka Mira Novakova, stanujoča v Ljubljani, Einspielerjeva ulica 17., je bila v globoki nezavesti, a so jo po daljših poskusih z umetnim dihanjem zopet obudili k življenju. Vsekakor zasluži rešitelj za svoj človekoljubni čin javno pohvalo!

Mariborska ciganka pred sodiščem

Maribor, 27. julija

Skozi Maribor se prav radi in pogosto prevažajo cigani, umazani in raztrgani s suhimi kljuseti Dostikra jih priženejo tudi žandarji cele procesije, stalni gostje pa so cigani in to prava domača roba mariborske oblasti iz prekmurskih vasi, po gostilnah in podzemeljskih vinskih kleteh. Tam muzicirajo, služijo in izvabljajo denar, moški in zapeljive ženske Pa tudi na pol naturalizirane svoje cigane ima že Maribor. Stalno so naseljeni in utaborjeni, pečajo se že s cigansko obrtjo, včasi pa jo puste počivati, vzamejo citre in gosli ter gredo na nočne izprehode skozi ulice. Navadno končajo takšne ekspedicije s prenočiščem pri Grafu, kjer ima policija idilične zapore, drugo jutro pa jih prepeljejo na sodišče.

Tudi z lepo, ali vsaj čedno ciganko, mlado Lojzko Gartnerjevo se je zgodilo tako. Stara je komaj 24 let, ima pa že tri otroke, vsakega seveda z drugim očetom, a zadnji čas je živela z muzikantom, ki je skrbel za otroke in bil že skoro kot njen mož. Toda soparnega letnega večera je ciganka Lojzka, drobno, črno oblečeno dekle, spoznala v Štajerski kleti postavnega fanta Lozinška, pustila upeljanega moža in odšla z njim v mariborske ulice in krčme. Lozinšek je igral gosli, Lojzka kitaro. Prenočevala pa sta v baraki nekje koncem Koroške ceste, ki sta si jo kar sama okupirala za toplo gnezdece. Neki večer pa sta pripeljala sosedu v baraki motorno kolo in še sedež za Lojzko je bil priklopljen. Lojzka je tudi nosila težko plahto, da se je kar potila pod njo. Drugo jutro ju je pograbila policija in včeraj sta se radi tatvine zagovarjala pri okrožnem sodišču pred »stricem« Stergarjem. Kazenski senat je bil nevaren, ker je imel dva civilista. Takrat, pravijo, je hudo sedeti na tisti dolgi klopi pred križem. Gospodje kazenskega senata so že bolj navajeni življenskih zmot in upoštevajo človeško slabost. Civilisti pa ne poznajo šale. Ciganka Lojzka tega ni slutila. Ves čas razprave se je vrtela na klopi, sipala dovtipe in se prešerno smejala, da je lahko kazala svoje bele zobe in neodoljivo je koketirala s sosedom Lozinškom. Sever in jug je bajno harmoniral. Lozinšek je rojen v Eggenbergu pri Gradcu, govori tudi pristno gornještajersko nemščino in le težko lomi slovenski. čeprav je pristojen v Jurjevec pri Ptuju. Lojzka pa je zagledala jasno solnce v Vidmu v Italiji, njeno pristojnost pa so iznašli pri Slovenjgradcu. Njena zgodovina že beleži dva meseca celjske ječe, tudi v mariborski je že bila na obisku, toda ona o vsem tem ne ve ničesar. V kazenskem listu je očividna pomota. Tudi ukradla ni ničesar in Lozinšek še manj. Še mlademu avskultantu pošilja mehke in žametne poglede, a pero zapisnikarja se kljub temu ne ustavi in piše naprej.

Pavza je dolga, sodniki se temeljito posvetujejo. Lojzka je neugnana v židani volji. Bogve odkod je prinesla čisto posebno slovensko narečje, govori pa tudi nemško in cigansko s svojim polmožem, ki ni nič kaj hud na svojega tekmeca. Ampak potem je udarila strela: Lozinšek 8 mesecev. Alojzija Gartner 6 mesecev ječe, trdo ležišče, post, temnica in končno oba za tri leta v prisilno delavnico. Sladak, pojoč obrazek ciganke se je zresnil, raztegnil na sto koncev, skremžil in če je vedno lagala, v tem hipu ji je butnila v obraz resnična grenkoba, krik, jokanje, obupne prošnje s sklenjenimi rokami in na kolenih, naj se usmilijo ubogih treh otročičev, kdo jih bo redil! Visoka, majestetična mati kima iz ozadja, naj prosi in zopet je na kolenih, še vedno mila, dokler ne izbruhne besen krik, da ni kriva in ne sprejme kazni. Potem plač, krčeviti objemi z materjo in še en krik pri vratih, ko jo žene paznik nazaj v zapore mlado, življenja prekipevajočo ciganko v triletno prisilno delavnico, ker je kradla in se klatila po Mariboru brez posla . . .

Stanovanjske podgane

Ljubljana, 28. julija

V Ljubljani se je zadnji čas izobrazil poseben tip tatov in vlomilcev, ki se specializirajo v prvi vrsti na posete v tuja stanovanja, makar da so ta zaklenjena ali pa odprta in so domači doma. Stanovanjske podgane, kakor jih imenuje občinstvo, so najagilnejši tatovi in posekajo celo žeparje ter obiskovalce barak, obenem pa so tudi prebrisanejši od svojih kolegov. Tudi morajo biti včasi drzni telovadci, ker jih zadrega ali trenotna nevarnost neredko sili, da preplezajo tudi kako fasado, se spnejo na verando, ali morajo delati nevarne odskoke z višine na tla in nato brž v noč po ulicah in cestah okrog oglov v varno skrivališče.

Te vrste tatovi so po navadi mladi, krepki in okretni ljudje, ki morajo biti vsak hip pripravljeni v minuti doseči tretje ali četrto nadstropje ali poleteti odtam po stopnicah na sigurna tla. Tudi oči morajo imeti bistre, da najdejo, kar je najpripravnejše za tatvino. Biti morajo tudi dolgih rok in kar moč spretnih prstov.

Ker je o tatvinah po stanovanjih čuti vedno češče in se jih dejansko tudi največ zgodi, meni policija, da ima opravka s celo, dobro organizirano družbo, ki ji dela velike preglavice. Na delu so že več tednov najsposobnejši policijski organi, da to družbo ali vsaj posamezne njene člane izsledé.

Včeraj se jim je res posrečilo spraviti na varno nekega 18letnega Viktorja B. iz barak na Poljanski cesti. Kakor smo že poročali, so v Tornagovi hiši na Poljanski cesti ponovno opažali, da prihaja v hišo neznan tat, ki sproti odnaša iz stanovanj obleko, drago perilo, razne druge vrednejše predmete in sploh vse, kar mu pride vrednejšega pod prste. Tatu je enkrat v stanovanju zalotila domača gospodinja, a je smuknil na verando in ušel. Drugič, pred kakimi desetimi dnevi, je »podgano« zalotil v stanovanju celo domači hlapec, toda ji ni pravočasno stopil na rep in mu je tudi ušla iz luknje v luknjo in nato na prosto, čez vrt in na cesto. Obiskovalec tujega stanovanja pa je pozabil pri pobegu vzeti s seboj kapo, spodaj v vrtu pod verando pa so se pozneje našle tudi copate, ki so zgovorno pričale, da vlomilca ni iskati daleč od Tornagove hiše, kajti, kako bi hodil po cestah v mestu v copatah! Na podlagi te najdbe so policijski agenti izsledili stanovanjsko podgano v osebi imenovanega Viktorja B. Fant je zelo zakrknjen in nikakor noče izdati tovarišev, s katerimi je delal skupaj. Priznal pa je, da je tekom časa oškodoval Tornagovo družino za lepo množino najrazličnejšega blaga, kradel pa je tudi po vseh mogočih drugih stanovanjih. Ukradene stvari je skrival v hosti na Gradu ter jih nato prodajal Bosancem.

Monumentalno poslopje državne realke v Ljubljani,
ki je s Kranjsko hranilnico prešlo v last ljubljanske oblasti in je oblastni odbor smatral za svojo nalogo, da iz poslopja izrine realko, čeprav jo je Kranjska hranilnica zgradila samo v ta namen.

Kulturni pregled

Uspeh Krste Odaka na glasbenih svečanostih v Baden - Badnu. Mesto v Dunaueschingenu so se letos vršile glasbene svečanosti v Baden - Badnu. Na sporedu festivala je bilo tudi novo delo zagrebškega komponista Krste Odaka. Drugi kvartet, op. š. 7, ki je glasom strokovne kritike dosegel najlepši uspeh med vsemi novimi opusi, ki so bili na programu.

Nov balet Riharda Straussa. Skladatelj Rihard Strauss je dovršil nov balet »Srebrna skleda«. Delo se bo izvajalo prvič letos na jesen v budimpeštanski operi v navzočnosti komponista.

Ruski gledališki režiser Tajrov ima velike načrte, katere hoče izvesti najprej v Parizu. Vprizoriti hoče O'Neillovo igro »Poželjenje pod brestom«, ki je dosedaj na večini svetovnih odrov propadla radi režijskih nedostatkov. Tajrov jo hoče podati s pomočjo »konkretnega realizma«. Dalje bo Tajrov vodil inscenacijo znane Lecocquejeve operete »Girofle - Girofla«, ki je postala slavna baš po njegovi zaslugi in v njegovi režiji. Poleg tega bo Tajrov postavil na oder Hasencleverjevo »Antigono«, za katero je napisal glasbeno spremljavo skladatelj Šenšin. Tajrov pojde s svojim ansamblom iz Pariza na Dunaj, v Berlin, na Nizozemsko, na Švedsko in Norveško ter morda tudi v Italijo.

Založba Ossolineum v Lvovu pripravlja veliko izdajo celokupnih del poljskega pesnika Julija Slowackega v redakciji Josefa Ujejskega ter je dala pravkar na svetlo drugi zvezek pesnikovih del. Bibliografijo za to knjigo je oskrbel W. Hahn. Zvezek obsega med drugim pesnitve: Lambro, Hym, Kulik, Piesm legijonu litewskiego, Duma o Waclawie Rzewuskim, Pariz, Godzina myšli in Kordjan.

Puškinov grob v nevarnosti. Hribček v Pskovu, na katerem se nahaja Puškinov grob, so zadnje povodnji tako razdejale, da preti gomili uničenje. Gubernijski odbor je to vest sporočil vladi v Moskvo. Doslej ni bila podvzeta še nobena akcija, da se grob največjega ruskega poeta ohrani pred popolnim razdejanjem.

Rubensove svečanosti v Anversi. V Anversi pripravljajo v času od 28. julija do 14. avgusta velike Rubensove slavnosti. Vršile se bodo o priliki Rubensovega 350. rojstnega dneva. Obeta se petero velikih razstav Rubensonovih del, ki bodo popolnoma osvetila mojstrovo ustvarjanje in duh njegove dobe. Mesto Anversa bo v dneh svečanosti vzidalo temeljni kamen za velik Rubensov muzej, ki naj bi združil kolikor mogoče mnogo del velikega slikarja.

Danes ob 4., ½8. in 9. uri veliki ljubavni film Indijanca in lepe Američanke:

Hrabro srce

V glavnih vlogah ljubljenca **Rod la Roque in Lilian Rich.** Pri vseh predstavah umetniški orkester.

KINO «DVOR». Telefon 2730

Domače vesti

* **Povratek kralja Aleksandra na Bled.** Snoči ob 21.45 se je kralj Aleksander z dvornim vlakom vrnil iz Bukarešte skozi Ljubljano na Bled. Kralja je spremljal njegov prvi pobočnik admiral Prica. Do Zagreba se je peljal kralju naproti vel. župan dr. Vodopivec, ki je nato spremljal dvorni vlak do Ljubljane. Po petminutnem odmoru je vlak nadaljeval pot. Kraljica Marija se vrne na Bled prihodnji teden.

* **Iz državne službe.** Dosedanji direktor državnega rudnika v Zabukovci inženjer Viktor Šinkovec je imenovan za prometnega upravitelja pri direkciji državnega rudnika v Vrdniku.

* **Izpit za rezervnega letalskega častnika** sta v Novem Sadu poleg 3 Beograjčanov in 1 Spljčana položila tudi slovenska dijaka Slavko Novak iz Celja in Milan Kmet iz Ljubljane.

* **Izpiti uradnikov uprave dvora.** Ministrski svet je predpisal pravila o polaganju državnih strokovnih izpitov, tudi za uradnike uprave dvora. Te dni bo določena izpitna komisija, ki bo takoj pričela z izpiti.

* **Iz zdravniške službe.** Sanitetni svet ministrstva za narodno zdravje je na seji dne 2. julija odobril dr. Leonu Šavniku, bivšemu asistentu ženske bolnice v Ljubljani ter operaterju nemške ženske klinike profesorja Wagnerja v Pragi, naslov specijalista za porodništvo in ženske bolezni, in bivšemu asistentu dermatološkega oddelka v Ljubljani dr. Joži Jakši naslov specijalista za kožne in venerične bolezni.

* **Aretacija dveh beograjskih novinarjev.** Predvčerajšnjim je bil v Beogradu aretiran novinar Kosta Atanasijević v zvezi z aretacijo komunista Radomira Vujevića. Nadalje je bil aretiran urednik demokratskega glasila »Odjek«, Milan Stanković, član glavnega odbora demokratske stranke. Vzrok njegove aretacije ni znan.

* **Tožbe in pritožbe kadilcev.** Nedavno smo čitali, da dobe turški kadilci neprijetno darilo. Škatljice z 20 cigaretami bodo imele samo 19 cigaret, dvajseto cigareto bo vsak turški kadilec podaril domači zračni mornarici. Mi smo se pa spomnili zadeve, ki se tiče naše tobačne uprave. Kako je mogoče, da nam že celo leto ne nudi več cigaret s stročnicami? Po vsej Jugoslaviji se ne bo bi nobena »Abadija« ali slično blago. Pravijo, da skuša naša monopolska uprava kadilce prisiliti, naj konsumirajo več tobaka, ker se s stročnicami tobak prištedi. Vsekakor obzirnost svoje vrste. Francoska tobačna režija pa postopa čisto drugače. V težnji, da ustreže svojim kadilcem, je jela izdelovati cigarete «Anuška» in »Nataša« najaše za ruske begunce, ker so vajeni cigaret s stročnicami. Tu stoji na vsaki škatljici: »Cigarettes speciales pour le fumeur russes«. Pri nas pa ne izdelujejo več »Bregalnice« edine cigarete, ki je imela stročnice. Domačih tovarn za stročnice menda sploh ni, iz inozemstva pa stročnice ne smemo uvažati. In vendar se je monopolska uprava uštela. Stročnice dobi danes vsak kadilec, ki jih ne more pogrešati. Ta jih dobi pod roko iz Avstrije, drugi kadi italijansko zlato obrobljene vrste. Več ljudi v Ljubljani si služi kruh s tem, da polnijo vtihotapljene stročnice in prodajajo cigarete ljubiteljem te vrste, ki ne marajo »Zeta« in »Vardar«, ker niso vajeni umetnosti zvijanja in slinjenja papirčkov. Tihotapcem gre žito v klasje. Dobro. A kaj imajo od tega uboge trafikantinje? Kaj ima od tega naša tobačna režija?

* **Smrtna kosa.** Krsto pok. podinspektorja finančne kontrole g. Antona Česnika prepeljejo danes v Ljubljano, kjer se bo z glavnega kolodvora ob 18. vršil pogreb k Sv. Križu. — V Ilirski Bistrici je včeraj popoldne umrl g. Josip Tomšič, ugledni tamošnji posestnik in trgovec, vrl narodnjak. — V Ljubljani je včeraj umrla gdč. Tončka Cotmanova. Pogreb se vrši danes ob pol 18, z Mestnega trga k Sv. Križu. Pokojnim blag spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Češkoslovaški otroci na našem Jadranu.** Na Sušak je predvčerajšnjim prispelo 140 otrok iz Češkoslovaške. Ekskurzijo je priredilo Jadransko društvo za kopanje in okrevanje v Pragi. Otrokom je bil prirejen lep sprejem, nakar so odpotovali v Crikvenico, kjer ostanejo mesec dni na oddihu.

* **Pomorski muzej v Splitu.** Direkcija pomorskega prometa v Splitu je dala na razpolago primerno zemljišče na katerem se v kratkem prične z gradnjo projektiranega pomorskega muzeja. Za gradnjo poslopja je predvidena svota 400.000 Din.

* **Ekspedicija v najglobjo jamo v Sloveniji.** Društvo za raziskavanje jam v Ljubljani pripravlja ekspedicijo v jamo »Gradišnjico« pri Logatcu. To je najgloblja doslej znana jama na slovenskem Krasu tostran meje (225 m) Leta 1885. jo je prvič posetil inž. N. Putick, znani raziskovalec kraških fenomenov. Priprave za ekspedicijo se vrše že par dni na licu mesta. Saj je treba pripraviti soliden oder za spuščanje v prepadne globine. Ekspedicija se bo vršila v soboto in nedeljo, dne 29. in 30. t. m. Zanimanje za to jamo je v Logatcu in okolici ogromno.

* **Postaji Lesce in Bled** je ometno ministrstvo končno pravilno prekrstilo in se bo odslej železniška postaja v Lescah imenovala »Lesce-Bled«, blejska pa »Bled-Jezero«.

* **Vojaška veterinarska šola v Zagrebu** sprejme letos 50 dijakov za zojence. Sprejemajo se popolnoma zdravi kandidati v starosti 17 do 21 let, ki so dovršili najmanj 4 razrede gimnazije ali realke in se obvežejo da bodo po končanem šolanju služili v naši vojski dvakrat toliko časa kolikor so ga v tej šoli. Kandidati iz kadra morajo biti priporočeni od svojih predpostavljenih starešin. Civilni kandidati naj se prijavijo za šolo neposredno upravniku vojno-veterinarske šole v Zagrebu (vojašnica kralja Petra I.) s pismeno prošnjo najkasneje do 20 avgusta. Šola traja poldrugo leto. Absolventi napredujejo v čin aktivnega veterinarskega narednika, po štirih letih pa zadobe pravico na ukazno imenovanje za veterinarskega pomočnika 5. razreda, ako imajo priporočljive ocene o vršenju službe. Natančnejši pogoji so razvidni iz uradnega razpisa v štev. 166 »Službenih Novin« z dne 26. julija 1927.

* **Črnogorski princ Danilo toži filmsko podjetje Metro-Goldwyn.** Kakor znano, je velika ameriška filmska družba Metro-Goldwyn lani izgotovila film »Vesela vdova« po znani operети. Film, ki ga je režiral Erich von Strohheim, nekdanji a. o. vojaški ataše na Cetinju, je bil v naši državi zabranjen, žel pa je velike uspehe v drugih evropskih državah, posebno v Franciji in Italiji. Ker je v njem predstavljena bivša črnogorska dinastija in glavnega junaka princa Danila po svoji volji igral John Gilbert, je princ Danilo nedavno v Parizu vložil tožbo proti podjetju. Princ, ki ga bo pri skorajšnji senzacionalni razpravi zastopal sloviti pariški odvetnik, socijalitični poslanec Paul Boncour, zahteva poleg cenzure filma odškodnino 10 milijonov frankov in terja na račun odškodnine takojšnje izplačilo pol milijona frankov.

* **Slovenski glasbenik, ki gladuje v Beogradu.** »Politika« beleži: V nobeni državi ni bilo pred vojno toliko svetlih primerov nesebične požrtvovalnosti, kakor pri nas, a nikjer se po končanj vojni ni bolj brezobzirno postopalo z onimi, ki so se žrtvovali za splošno stvar. V brezkrajnem nizu primerov je najznačilnejši slučaj g. Stanislava Volariča, ki strada v Beogradu. G. Volarič je glasbenik, dirigent, sin proslulega slovenskega skladatelja. Med vojno je bil dobrovoljec in je nato v Franciji z nekim našim dijaškim zborom v svrho nacijonalne propagande priredil celo vrsto koncertov, katerim so prisostvovale najuglednejše osebnosti ter poklanjale prispevke v korist srbskih beguncev in ranjencev. Po vojni je v svojem rojstnem kraju Kobaridu osnoval pevsko društvo in orkester, česar Italijani seveda niso trpeli. Pregnan in pretepen od fašistov se je vrnil v našo državo in dobil službo kot učitelj glasbe na gimnaziji. Toda iz hvaležnosti je bil med prvimi reduciran. Zdaj je na ulici. Da bi si prislužil košček kruha, je skušal dobiti nameščenje pri kakem kavarniškem orkestru. Toda nikjer ga niso sprejeli. S solzami v očeh pripoveduje g. Volarič, da so ga povsod izpraševali, ali govori nemški, italijanski ali madžarski. Kajti vse beograjske orkestre tvorijo tujci, a naši ljudje stradajo brez posla in zaslužka.

* **Tatvine in vlomi po deželi.** Javna varnost po deželi je v zadnjem času še mnogo slabša kakor v mestih. Sklepati bi se dalo to iz tega, da v tej vročini hiti vse na deželo, tudi tatovi in sumljivi kriminalni tipi, ki si obljubljajo zunaj več in na lažji način pridobljenega plena. Varnostne oblasti zasledujejo že par tednov nekega 22 letnega Alberta Šlegla, ki ima na vesti vlom pri Ivanu Dolničarju v Prelogu pri Domžalah, kjer je ukradel 570 Din gotovine, več dragocenosti perila in obleke v skupni vrednosti 2000 Din. Imenovani je nujno sumljiv, da je nekaj dni za tem vlomil tudi pri posestniku Janezu Tomšiču v Volčjem potoku ter odpeljal moško kolo, znamke »Styria« in ukradel srebrno uro z verižico v skupni vrednosti 2020 Din. — Orožniki ribniške stanice iščejo istotako še mladega komaj 19 letnega svedrovca Josipa Ribiča iz Livolda, ki je pred par dnevi vomil v poštni urad v Orteneku, a je moral oditi brez vsakega plena. Imenovani ima na vesti že več vlomov. V sredo so se svedrovci oglasili v hiši posestnika Janeza Dvoršaka v Sp. Leskovcu pri Sevnici ter mu odnesli novo obleko, ki jo je prinesel iz Amerike, dalje en zlat prstan in še nekaj malenkosti. Uzmoviča, baje cigan Matija Brajdič ter neki A. S. sta napravila Dvoršaku okrog 1562 Din škode.

* **Požar v Malj vasi.** V Mali vasi pri Ježici je včeraj zjutraj ob 7. izbruhnil požar pri vulgo Šuštarju. Vnele so se saje v dimniku. Sreča je bila, da je bilo mirno vreme, ker bi se sicer ogenj razširil na sosednja poslopja. Zgorel je hlev, pod in streha na hiši. Škoda znaša nad 30.000 Din zavarovalnina pa 25.000 Din. Prvi so bili pri ognju gasilci iz Ježice, ki so rešili sosedno poslopje (pod) ki se je že vnemalo: za njimi so prišli gasilci iz Stožic in Černuč.

* **Zopet letalska nesreča.** Po vesteh iz Novega Sada se je predvčerajšnjim pri Čebu pripetila avijonska nezgoda, pri kateri sta bila pilot Kordić in mehanik Vrek težje poškodovana, vendar pa ni nevarnosti za njuno življenje. Aparat se je moral vsled defekta pri motorju naglema spustiti ter se je v višini 5 m prevrnil.

* **Samomor dr. Gujatića v Monte Carlu.** V igralnici v Monte Carlu je prošli torek izvršil samomor dr. Radmilo Gujatić, rodom iz Hercegovine, a po poklicu odvetnik. Dr. Gujatić je — kakor poročajo — večkrat obiskal znano igralnico ter tamkaj poskušal srečo, Tudi v torek zvečer se je pojavil v igralni dvorani. Nenadoma je iz žepa potegnil revover, ustrelil večkrat proti stropu ter s petrolejem skušal zažgati roulet. Dr. Gujatić se je nato v splošnem metežu vrgel skozi okno ter bil težko ranjen, prepeljan v bolnico, kjer je ponoči umrl. Dr. Gujatić je bil svojedobno srezki poglavar v Novem Vinodolskem, pozneje pa se je udal pustolovskemu življenju. Nedavno je odpotoval v Monte Carlo ter tam žalostno končal svoje življenje.

* **Pri nabiranju sliv se je nabodel na kol.** V Brlogu v okolici Karlovca se je seljak Tomo Koljenica popel v sredo popoldne na slivo, da obere dozoreli plod. Veja na kateri je stal Koljenica, se je nenadoma odlomila in mož, star 61 let, je padel štiri metre globoko. Nesreča je hotela, da se je starec pri padcu nabodel na oster kol, ki se mu je zapičil v prsa. V bližini drevesa sta se nahajala njegov nečak in nečakinja ki sta mrtvega strica snela s kola in ga spravila v domačo hišo.

* **Velika tatvina na zagrebškem Kaptolu** V noči od torka na sredo so doslej neznani zlikovci vlomili v nadbiskupsko semenišče v Zagrebu ter odnesli iz blagajne 70.000 Din Tatvino je zjutraj opazil rektor semenišča dr. Dočkal ker je pogrešal ključ blagajne, ki je visel v njegovi sobi. Blagajna je bila odprta in denarja nikjer. Tat je prazno listnico pustil na semeniškem vrtu. Policija je tatovom baje že na sledu.

* **Potres v Prekmurju.** Iz Grlincev nam poročajo: Dne 25. t. m. smo čutili tu ob 21.37 kakih deset sekund trajajoč precej močan potresni sunek. Bilo je enakomerno tresetanje. Zapraskotalo je tramovje in zidovje zanihale so se viseče svetilke in tekočine v posodah, vendar škode potres ni povzročil.

* **Zgorelo za 70.000 Din pšenice.** Na Lončaričevi pristavi pri Novem gradu v Slavoniji je v sredo ponoči izbruhnil požar, ki je bil najbrže podtaknjen od zlobne roke. Zgorela je znatna količina pšenice v vrednosti nad 70.000 dinarjev ter razno poljsko orodje. Žito je bilo sicer zavarovano, a za neznatno svoto.

* **Razne nesreče.** V Cerknici na Notranjskem se je v torek popoldne igral na domačem dvorišču 2 letni Ivan Korče, sin kleparskega mojstra. Drugi otroci, ki so skakali okrog, so našli nekje vžigalice in zažgali suho travo, ki so jo dali v voziček v katerem je medtem zaspal mali Ivanček Plamen je nenadoma dosegel otroka in ga močno obžgal. Zbegani otroci so se videč nevarnost raztepli in skrili. Otroka so nato rešili odrasli in mu komaj še rešili življenje. Malčka so v sredo prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer pa je v četrtek podlegel opeklinam. — V ljubljansko bolnico je bila včeraj zjutraj pripeljana 18 letna posestnikova hči Ivana Hace iz Podcerkve pri Starem trgu. Med košnjo je ravnala s koso tako neprevidno, da si je prerezala žile ter kite na nogi.

* **Močan potres v vzhodnih Alpah.** Aparati dr. Belarjeve potresne opazovalnice pod Triglavom so zabeležili v pondeljek močan potres v vzhodnem delu alpskega področja Potres so čutili tudi v Gradcu in na Dunaju. Na gornjem Štajerskem je ponekod padala opeka s streh. Domneva se, da je epicenter bil v okrožju Semmeringa.

KUŠAKOVIĆA KALODONT
najboljša pasta za zobe.

* **Za jabolko izgubil življenje.** Iz Bihača prihaja poročilo, da je tamkajšnji gimnazijalec Spaso Škorjć eno jabolko plačal s svojim življenjem. Škorić se je v noči od sobote na nedeljo splazil v vrt upok. orožnika Vodopije, da bi utrgal kako jabolko. Čim se je Škorić popel na drevo, je prišel Vodopija z revolverjem v roki, ter sprožil proti mladeniču na drevesu. Krogla ga je zadela v trebuh in mu pretrgala črevo. Težko ranjenega dijaka so odpravili v bolnico; poskušana operacija pa ga ni mogla rešiti: umrl je v nedeljo zjutraj. Vodopija je bil aretiran.

* **Smrt otroka v goreči hiši** V selu Jadrovcu na Hrvatskem je v torek ponoči nenadoma izbruhnil požar, ki je hišo Janka Španovića izpremenil v kup pepela. Španović, ki se je prebudil šele, ko je bila hiša že vsa v plamenu, ni mogel rešiti niti svojega štiriletnega sinčka, ki je v pravem pomenu besede zgorel. Požar je bil brez dvoma podtaknjen. Orožniki so aretirali nekega seljaka, ki pa odločno zanika zločin.

* **Blagajnik sarajevskega muzeja pogrešan.** Blagajnik državnega muzeja v Sarajevu, Gjorgje Lozo, je te dni brez sledu izginil. Zapustil je pismo, v katerem izjavlja da mu vest ne da miru in gre prostovoljno v smrt. Zapušča šest nepreskrbljenih otrok.

* **V zdravilišču »Terma« v Laškem raz-** 1927 Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani za dva zasebna nameščenca — svoja zavarovanca za mesec september 1927 za vsakega pol meseca prosti mesti s prvovrstno preskrbo, in sicer prosto sobo, popolnoma vso prehrano, zdravniško pomočjo in kopanjem, toda brez poznih stroškov. Kolka proste prošnje se vlagajo pri zavodu do dne 15. avgusta opoldne in morajo biti opremljene z uradnim spričevalom da prosilec nima premoženja in z zdravniškim potrdilom, da boleha za protinskim ali revmatičnim obolenjem lažje vrste, da bi bilo zdravljenje v termalnem kopališču potrebno, da je od 15 dnevnega zdravljenja pričakovati zboljšanja in da prosilec lahko potuje brez spremstva. Prosilec mora na vesti koliko družinskih članov živi z njim v skupnem gospodarstvu in koliko imajo dohodkov.

* **Turške srečke** kupuje ali zamenja za ratno štetto Nom. Din 1000. Efektna banka, Ljubljana, Kongresni trg 9, Telefon 2422. 1113

* **Čudežne zdravilne uspehe** dosežete pri revmatizmu, krčih, nevralgiah (ischias), pri živčnih in ženskih boleznih, pri zapnenju žil, motenju preosnove, ostarelosti, kron. kožnih boleznih, svoje telo okrepčate in pomladite, ako napravite kuro v starodavnem radioemanacijskem termalnem kopališču Toplice pri Novem mestu (Dolenjske Toplice) 36—38° C. Postaja Straža-Toplice (3 km). Sezona od 1. maja do 30. sept. Ves modern komfort. Prospekte na zahtevo Pošta, telegraf in telefon. 142

* **Pri naduhi in boleznih srca,** pri bolečinah v pljučih in prsih, skrofulozi in rahitisu, povečanju ščitnih žlez in tvoritvi golše je odvod v črevo z rabo prirodne grenčice »Franz-Josef« bistveno domače zdravilo. Kliniki svetovnega slovesa so videli, da so se pri jetičnih prvi čas se pojavljajoča zagatenja umaknila z rabo vode »Franz-Josef«, ne da bi se pojavila neprijetna driska. Dobi se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

14. avgusta
velika sokolska tombola
v Mojstrani

Iz Ljubljane

u— **Zlata maša župnika Vrhovnika.** K včerajšnjemu poročilu smo prejeli dostavek da so se jubilanta spomnili poleg imenovanih duhovnikov še osebno gg.: o. Hugolin Sattner in msgr. Steska; pismeno pa demantnomašnik msgr. Tomo Zupan, edino še živeči profesor zlatomašnikov kanonikt: dr. Klinar, Stroj in Žlogar, škofijske pisarne ravnatelj msgr. Dostal in še nekaj drugih župnjku Vrhovniku naklonjenih duhovnikov z dežele. Pismeno mu je čestital g. prota Janković — Krasni zlati šopek, ki ga je prejel zlatomašnik, je izdelek gospe Amalije Balohove.

u— **Članom društva železniških upokojencev.** Umrl je naš član gosp. Matevž Jeras železniški sprevodnik v p. Pogreb se bo vršil danes v petek ob 16. popoldne iz hiše žalosti Novi Vodmat 137. Člani vljudno vabimo, da se pogreba polnoštevilno udeleže. — Društvo železniških upokojencev.

u— **Zveza državnih nameščencev za Slovenijo** opozarja, da se bo vršila 7. redna odborova seja v soboto, 30. t. m. ob 20. uri v salonu restavracije »Pri Mraku«. — Istotam se bo po odborovi seji razpravljalo o došlih pripombah k reviziji uradniškega zakona. Zastopniki organizacij ki niso člani Zveznega odbora, morejo biti navzoči tudi pri odborovi seji. Vabila so bila pravočasno razposlana. Prosiva točnosti in polno številne udeležbe! Načelnik Zveze: M. Paternoster; predsednik pragm. odseka dr. Fr. Stegenšek. 1114

u— **Ljubljanski Sokol** naznanja svojemu članstvu tužno vest, da je po dolgotrajni mukepolni bolezni preminula sestra Tončka Cotmanova, bivša članica društvenega ženskega prednjaškega zbora. Naša dolžnost je, da spremimo vzorno Sokolico v častnem številu na poslednji poti. Zbirališče članstva (članov in članic) pred hišo žalosti, Mestni trg št. 9, danes ob pol 6. popoldne. Kroj civilni z znakom. 1116

u— **Dr. Demšar ne ordinira do 13. avgusta.** 1115

u— **Drobna policijska kronika.** Včeraj zjutraj je bila aretovana na Marijinem trgu neka Marija G. vesela punčara, ki je osrečila že marsikaterega moškega, a ji ti pozneje niso bili nič kaj hvaležni. Dekline je stražnik odpeljal v bolnico, ker ima spolno bolezen. Radi beračenja in postopanja sta moralj predsnočnjim v zapor dve navihani ciganki Katra in Andža. Dalje je policija prijela še naslednje ovadbe: 1 vlom v stanovanje, 1 vlom v nabiralnik v Regalijevem gaju, 1 prestopek kaljenja nočnega miru, 2 popadljiva psa, 1 sum izvrševanja tajne protitucije, 1 nezgoda, 1 prestopek zglaševalnih predpisov, 1 najdba vitrina, 1 prestopek predpisov o stadoledarjih in 7 prestopkov cestnega policijskega reda.

u— **Več ne bo letal po zraku.** »Ojej, zdaj pa imam!« je zavpil 13 letni učenec Stanko K stanujoč v Korytkovi ulici, ko je predvčerajšnjim popoldne padel, oziroma prehitro priplul z razpetim dežnikom iz prvega nadstropja na tlak ter si zlomil desno nogo. Fantek čitajoč o zrakoplovnih poletih se je namreč tako navdušil za avijatiko in vse njene posebnosti, da je sklenil poskusiti tudi sam kako se pride z viška na zemljo s pomočjo padala. Razpel je torej staro »marelo«, ki pa se mu je obrnila, da je z nogo pretrdo pritisnil na tla. Pogumni ponesrečenec je bil prepeljan z rešilnim vozom v bolnico.

u— **Popadljivi psi.** Ko se je vračala v sredo Lucija Vindl, stanujoča na Sv. Petra nasipu 41 v spremstvu 7 letnega sinčka domov skozi Zvezdo, se je nakrat zagnal proti dečku velik pes ter ga ugrizni v desni bok. Ugriz je bil hud ter je morala Vindlova otroka odpeljati k zdravniku. Na njeno prijavo je stražnik skušal gospodarja popadljivega psa izslediti, vendar se mu to ni posrečilo. O pasji nadlegi bo na vsak način treba spregovoriti enkrat temeljiteje, kajti ne mine skoro dan, da se ne bi pripetilo po več primerov, da pasja para napada mirne pasante.

u— **Drzen vlom v stanovanje.** Noč ima svojo moč tega se dobro zavedajo razni svedrovci in uzmoviči, ki prežijo vsepovsod za ugodnimi prilikami, da pridejo do večjega ali manjšega plena. Pod plaščem noči je njihovo delo veliko mani nevarno, zato tudi najraje sfrfotajo iz svojih skrivališč šele ob poznih urah in se spravijo na delo. V noči na sredo je doživela drzen tatinski obisk Primčeva hiša na Hauptmanci. Oprezujoči tat je opazil na dvorišču hiše odprto okno. Ni se pomišljal dolgo. Majhen zalet, odskok in bil je na oknu ter v stanovanju. Splazil se je v sobo domačega sina ter mu odnesel novo sivo kompletno obleko ter par čevljev, v skupni vrednosti 1450 Din Zlikovec je po končanem opravilu izginil spet v noč po isti poti kakor je prišel.

u— **Nabiralnik je ukradel.** Eden številnih postopačev, ki se skrivajo na ljubljanskem Gradu polegajoč čez dan v senci gozda, je opazil v kapelici v Regalijevem gaju pločevinast nabiralnik v katerem je menil bi se našlo nekaj drobiža. Počakal je noči, se splazil do kapelice, kjer je odstranil in zlomil mrežo pred podobo Matere Božje ter odtrgal nabiralnik, v katerem se je res nahajalo okrog 20 Din gotovine. Nabiralnik je naslednjega dne, to je v sredo našel višji stražnik Josip Bukovič nedaleč od kapelice v hosti, ter ga izročil grajskemu hišniku Jakobu Lavterju. Podli tat je napravil mestni občini okrog 150 Din škode.

u— **Malinovec, pristni** dobite v drogeriji Kanc, Židovska ulica 1039

Po vsej Sloveniji gre glas, le „Domovina“ je za nas!

Iz Maribora

a— **Lep sprejem poljskih gostov.** Z včerajšnjim popoldanskim brzovlakom se je peljalo skozi Maribor na mednarodni lahkoatletski miting v Zagrebu 19 članov poljske reprezentance iz Varšave. Spremljajo jih tudi trije poljski novinarji ki so se pripeljali iz Varšave na Dunaj z aeroplanom. Novinarji ostanejo tudi še pozneje nekaj časa v Jugoslaviji ter si bodo ogledali vse važnejše pokrajine. Na kolodvoru je pozdravil goste v imenu mestne občine magistratni svetnik dr. Rodošek, za sportni klub »Maribor« pa njegov predsednik g. Ciril Toman, nakar so goste tudi pogostili. Od ravdušenem pozdravljanju številnega občinstva je vlak odpeljal goste proti Zagrebu.

a— **Umetniška razstava.** V prostorih zastopstva Fiatovih avtomobilov v Gosposki ulici je prirodil nadarjeni ruski umetnik Čarkasov umetniško razstavo svojih del. Poleg raznih ruskih motivov in portretov vzbujajo pozornost zlasti slike starega Maribora. Naslikal je med drugim Usnjarsko ulico, židovski stolp, mestni stolp v noči, pokrajino ob Dravi, fasado v gradu pot na Kalvarijo itd. Mariborčanom obisk razstave priporočamo.

a— **Ekskurzija železniških uradnikov v inozemstvo.** V septembru odide večja skupina jugoslovenskih železniških uradnikov in sicer prometniki, postajni načelniki in direkcijski uradniki z območja direkcije državnih železnic v Ljubljani, na poučno potovanje v Avstrijo, Češkoslovaško in Nemčijo. Doslej se je priglasilo že okrog 60 uradnikov. Potovanje ima namen seznaniti prometno uradništvo z modernimi železniškimi napravami in drugimi prometnimi sredstvi (zrakoplovne naprave v Berlinu). Zainteresirati pa hočejo tudi tujino za naše pokrajinske znamenitosti, za gore, krasna zdravilišča in naše morje. Akcijo vodi potovalni komite v Mariboru, ki je stopil že tudi v stik s sorodnimi inozemskimi organizacijami, ki se pripravljajo za svečane sprejeme. Informacije daje za komite: Bruno Parma, železniški uradnik, Maribor, Tatenbahova ulica 19-I.

a— **Avtoproga Jarenina - Maribor** se otvori s 1. avgustom. Omnibus bo vozil dnevno ob 7. zjutraj iz Jarenine ter popoldne ob 13. iz Maribora. Cena 1 Din za km, torej Jarenina - Maribor 13 Din. Postajališča so določena razen odhodne in prihodne postaje še: gostilna Kos, Ferk in Nedelko. Po potrebi ter ob nedeljah in praznikih bo omnibus vozil tudi večkrat dnevno.

a— **Vinska bratca** po imenu in vsebini sta mariborska uzmoviča Petrovič in Lampret, ki sta zadnje mesece na svoje roko obiskovala z zelenimi pletenkami bogato založeno klet trgovca Rotha na Tržaški cesti. Sedaj so ugotovili, da sta vredna vinska bratca odnesla nič manje ko 2400 l vina v skupni vrednosti 12.000 Din. V tatinski družbi je bilo še več podobnih vinskih bratcev, ki so ga samo radi pili, pa nič plačali.

a— **Goljufije z mariborskimi bankovci** vendarle niso tako enostavne, kakor se je zdelo na prvi pogled. Svoje vrste poštenjak je prišel tudi k neki branjevki na trgu ter ji je v mraku plačal hruške z zvitim bankovcem, tako da je bila bela stran sploh nevidna. Špekulacija se mu je posrečila. Branjevka je opazila goljufijo šele pozneje, ko je zvečer po trudapolnem dnevu preštevala denar in odvila tudi ta bankovec Policija je radi številnih takih goljufij sedaj zaplenila celo zalogo mariborskih bankovcev. Proti trgovcu ki jih je izdal v reklamne svrhe pa je predlagala kazensko postopanje, češ da je spravil s tem ljudi v zmoto in jim povzročil škodo.

a— **Vlom pri belem dnevu.** Včeraj okrog 9. dopoldne je neznanec vlomil v pisarno lesnega podjetja »Vesnaver« v Melju in ukradel 4000 Din gotovine. Za storilcem ni nobenega sledu.

Iz Celja

c— **Širši članski sestanek** priredi Krajevna organizacija SDS Celje - okolica v soboto dne 30. julija t. l. v gostilni g. Fazarinca na Gstrožnem pri Celju. Sestanek se vrši ob 8. uri zvečer. Vabimo vse članstvo in napredno misleče prebivalstvo okoliških vasi, da se sestanka udeleži.

c— **Odprava konkurza.** Konkurz, ki je bil razglašen nad imovino trgovca Ivana Kosa v Celju, je odpravljen, ker se je sklenila med tvrdko in upniki prisilna poravnava po § 157. Vse odredbe, ki so ovirale tvrdko pri slobodnem razpolaganju, so odpravljene.

c— **Kolavdacija regulacijskih del na Savinji.** V smislu točke 20., razglasa bivšega štajerskega namestništva z dne 18. aprila 1898 se vrši v dnevih od 28. do 30. julija kolavdacija v letih 1925-26 in 1926-27 izvršenih regulacijskih del na Savinji in sicer dne 28. julija od savinjskega mostu pri Nazarjih do državnega mosta v Št. Petru, dne 29. julija pa od tam do izvira Savinje. Komisijo vodi oblastni referent pri velikem županu mariborske oblasti g. dr. Trstenjak, tehnični vodja komisije je stavbni svetnik g. inž. Juran, kot člani komisije so pa udeleženi še razni tehnični referenti iz Celja in Maribora. O komisijonelnem ogledu so obveščene vse ob Savinji ležeče občine.

c— **Poučni izlet v Francijo.** Pod vodstvom Rusinje ge. Popove, odbornice celjskega francoskega krožka, odpotuje v soboto dne 30. t. m. z večernim vlakom več celjskih gospodičen v Francijo, predvsem v Pariz. Ostanejo tam okrog 14 dni.

c— **Nova hmeljarna.** Celjska posojilnica v Celju otvori dne 16. avgusta pri svoji podružnici v Šoštanju hmeljarno z najmodernejšimi napravami za sušenje, žveplanje in stiskanje hmelja. Namenjena je predvsem hmeljarjem iz šaleške, slovenjgraške in marenberške doline.

c— **Za olepšavo in razvoj celjskega mesta.** Imamo v Celju ljudi, katerim sta vsako moderniziranje in napredek celjskega mesta trn v peti, ker baje to preveč »koštac«. Vkljub temu se je pa zadnji čas za olepšavo in razvoj Celja zopet mnogo storilo. V Prešernovi ulici je izvršena s prispevki Celjanov prenova Marijine cerkve. Srečno izbrana barva

lasade daje veličastni stavbi prav čedno in prijetno lice. Zagotovljena je tudi brv čez Savinjo v mestni park. Vzorno negovani cvetličnjak na levem in novi nasadi na desnem bregu v parku, zvezani sedaj z renovirano brvjo, tvorijo enega najlepših delov celjskih šetališč. Izplača se, da si jih ogleda vsak tujec, ki pride v Celje. Lepa cesta se odpira nadalje v Benjamin Ipavčevi ulici mimo javne bolnice, ki jo gradi celjski okrajni zastop. En del proti mestu je že izvršen, razširi se pa še cesta proti Lavi in regulira potok Sušnica. Odstranijo se stara kostanjeva drevesa, ki so bila dne 28. t. m. prodana na javni dražbi. Škoda, da je za enkrat obtičalo delo na levem bregu Savinje pri otvoritvi nove ceste, ki je že precej dogotovljena. Občinstvo se ceste že sedaj, dasi še ni popolnoma zgrajena, prav pridno poslužuje, kar lahko služi v dokaz, da je bila potrebna.

e— **Krvava priprava za poroko.** Meseca maja so se škornski fantje poslavljali od nekega tovariša, ki se je naslednjega dne poročil. Na potu proti domu je posestnikov sin Anton Kugović brez vsakega nadaljnega povoda težko poškodoval v desno stran vrata nekega Stropnika, o katerem je celo trdil, da je bil njegov prijatelj. Za fantovsko razposajenost in lahkomišljenost je okrožno sodišče naložilo Kugoviču 6 tednov težke ječe.

Podrobnosti o velikem požaru v Mezgovcih pri Ptuju

Ptuj, 28. julija

Kakor že včeraj sporočeno, je v torek ob 11. dopoldne nenadoma izbruhnil požar pri posestniku Franu Bezjaku v Mezgovcih pri Ptuju, odkoder se je razširil na poslopja posestnikov Alojza Čuša in na kleti Frana Toplaka. Strašni požar se je posrečilo šele ob 20. zvečer lokalizirati. Na kraj nesreče so prihitela štiri gasilna društva: dornovska, moškanjska, ptujska in končno tudi še plačarovška ter se je požrtvovalnemu delu vrlih gasilcev zahvaliti, da ni ogenj upepelil cele vasi.

Škoda je ogromna in se ceni zaenkrat na okroglo 250.000 — 300.000 Din. Posestniku Bezjaku, ki je bil zavarovan le za 23.000 Din, ter je imel spravljene tudi že vse poljske pridelke, je zgorelo vse do tal. Rešiti se je dala samo živina. Alojziju Čušu je pogorelo gospodarsko poslopje in žitne kleti; zavarovan je bil baje za 20.000 Din; posestniku Toplaku sta zgorele 2 kleti, zavarovalna vsota ni znana.

Domačini pravijo, da je zažgal neki fant, ki ga pa niso poznali. Orožništvo, ki je bilo takoj na mestu, je požrtvovalno podpiralo gasilce ter pomagalo vzdrževati red, sicer bi bila škoda še mnogo občutnejša in bi katastrofa ne bila prizanesla bližnjim sosedom.

Iz Litije

i— *Da se ne bo napačno tolmačilo.* V Litiji bližnjih krajih gostuje te dni operetna grupa režiserja g. Povheta. Vodja gledališke družbe je prosil za prepustitev prostorov tudi naše Sokolsko društvo. Povsem iz tehničnih ozirov, ker je oder v poletni sezoni odstranjen, in je vsa dvorana namenjena le telovadbi, se upoštevanja vredni želji ni moglo ugoditi. Toliko v blagohotno vednost vsem na vprašanja, čemu se je operetna družba izognila gostovanju v Litiji.

i— *Obrtno gibanje.* Litijski mesar g. Bovišek si je nabavil na zadnjem ljubljanskem velesejmu moderni hladilnik, ki ga bo namestil pri svoji mesnici. Zraven ležeče poslopje se že adaptira v to svrho. Naprava hladilnikov, ki bo posebno za poletne dneve prišla v poštev, saj smo modernih ledenic vsi pogrešali, smatramo za nad vse umestno pridobitev v razvoju napredujoče litijske obrti. Mizarsko podjetje g. Emila Koprivnikarja je tudi nakupilo moderne mizarske stroje na električni pogon pri eni izmed ljubljanskih tvrdk. Tako bosta sedaj na Frtici dve veliki lesni industriji. Poleg stare in že vpeljane Kunstlerjeve še Koprivnikarjeva. Dela in napred ka želimo obema!

i— *Članom SPD Litija.* Dne 5. avgusta pohiti družba članov litijske SPD na Triglav. Kdor se želi družbi še priključiti, naj se prijavi tajnikovi namestnici gdč. Miri Kepovi, kjer zve vse podrobne informacije.

i— *Uvedba vsakodnevne poštne dostave v Gradcu.* Preko poštnega upravitelj-stva v Litiji se je izročila prošnja Gradčanov na poštno direkcijo v Ljubljani, da bi se poštne pošiljke dostavljale naslovnikom v Gradcu vsakodnevno. Stvarna potreba je za to v prošnji dovolj utemeljena, saj je Gradec z razvijajočo se predilnico, ki zaposluje nad 600 delovnih moči, tega tudi vreden. Mislimo pa, da je sedaj obenem najlepša prilika, da se razširi mreža vsakodnevnega poštnega dostavljanja tudi do Hotiča, saj je tam vendar sedež župana obširne hotiške občine, kamor spada ravno imenovani Gradec. Upamo, da bo gospod poštni direktor uvidel nujno potrebo vsakodnevne poštne dostave, ter ugodil upravičenim željam graških in hotiških dav koplačevalcev.

Darujte za spomenik kralju Petru Osvoboditelju!

Dobi se povsod, koder cenijo dobro in zdravo pijačo, kjer ga še ni, naj se ga takoj naroči pri tvrdki

Lovro Šebenik, žganjarna in rastlinska destilacija, Ljubljana VII.

Iz Trbovelj

t— *Nesreča pri delu.* Ponesrečil se je pri delu v centralni delavnici socijalistični voditelj Ivan Krušič. Na nogo mu je padel težak kovinski podstavek in ga težko poškodoval.

t— *Smrtna kosa.* Umrli so: Alimira Kastelic, hči rudarja, 5 mesecev, Loke 249; Jožefa Vrbnik, žena rudarja, 38 let, Loke 356; Marjeta Benetek, prevžitkarica, 77 let, Sv. Marko 33; Jožefa Šinkovec, zasebnica, 56 let, Retje 76; Emil Pevc, rudar, 25 let, Sv. Marko 44.

t— *Trgovsko dobrodelno društvo.* V Ljubljani se je pod okriljem Gremija trgovcev ustanovilo trgovsko-dobrodelno društvo «Pomoč». Čim več članov bo, tem večja bo posmrtnina. Vsak član plača v slučaju smrti posameznega člana 10 Din. Prijave za vstop v društvo sprejema g. V. Pavlin, trgovec v Trbovljah.

t— *Vprašanje na oblast.* V naši občini oziroma v celem srezu Laško, traja pasji kontumac v različnih stopnjah že skoraj štiri mesece. Ker so konjači polovili že veliko število psov-potepinov (samo v Trbovljah okoli 70) in se niso pojavili nikaki slučaji pasje stekline, prosimo oblast, da prekliče svoječasno izdano naredbo o pasjem kontumacu. — Lovci.

t— *Preklic radi umobolnosti.* Z odlokom okrajnega sodišča v Laškem je preklican zavoljo umobolnosti g. Franc Logar, posestnik in gostilničar v Hrastniku, za oskrbnika pa postavljen g. Karol Malovrh, poslovodja delavskega konsuma istotam.

t— *Zgradba meščanske šole.* Šolski odbor v Trbovljah je podelil zgradbo meščanske šole podjetju Ročak-Ciuha v Trbovljah. Na ta sklep je odločilno vplivalo priporočilo Gradbene direkcije v Ljubljani in pa dejstvo, da je znašal proračun za stavbo 1,158.744.06 Din. Od te vsote pa je podjetje pozneje popustilo še za okroglo 90.000 Din. Pri tem je najbolj zanimivo, da je v občinskem proračunu za zgradbo postavka v znesku dva in pol milijona dinarjev, tako da bo občina precej profitirala. Šola bo stala poleg Ferenca na občinskem zemljišču, h kateremu se je še dokupilo 1400 m² od Orešnikovega zemljišča. Šolo prično takoj zidati in je upati, da bo do jeseni večji del zgradbe že dovršen. V kratkem bodo razpisana še sledeča dela: mizarska, ključavničarska, pečarska, pleskarska, slikarska, steklarska, dobava pohištva, telovadnega orodja, okenskih zastorov, naprava centralne kurjave in vodovoda.

t— *Revizija gospodarstva na občini,* ki se je vršila te dni, je našla vse v redu. V tem smislu bo tudi podano poročilo na plenarni seji občinskega zastopa.

t— *Krajevni odbor UVI.* v Trbovljah priredi veliko vrtno veselico v nedeljo dne 31. t. m. v Trbovljah pri g. Pustu pri Spancu. Vljudno vabimo cenjeno občinstvo na obisk. — Odbor. 1117

Sport

Plavalne tekme za prvenstvo Slovenije

V soboto in nedeljo se vršijo na Ljubljanici ob prostoru Ljubljanskega sportnega kluba plavalne, skakalne in water-polo tekme za prvenstvo Slovenije, ki se jih udeležijo klubi Primorje, Ilirija in LSK z nad 50 tekmovalci in nad 20 tekmovalkami. Po dolgih treh letih bo to zopet prvič nadvse zanimiv in do skrajnosti napet boj v vodi, a upajmo tudi nadvse dostojen in plemenit. Prorokovati zmago temu ali onemu, je danes docela nemogoče, ker so sposobnosti tekmovalcev, ki se tekom zadnjih let še niso imeli prilike izkazati, povsem neznane. Vsekakor pa bosta Primorje in Ilirija, ta dva stara ljubljanska sportna rivala, bila tudi tu hud boj za zmago. V soboto pričnc tekmovanje ob 15. uri, v nedeljo predpoldne ob 9., popoldne pa ob 15. uri. Cena vstopnicam je v soboto 3 in 5 Din, v nedeljo 5 in 10 Din za ves dan.

LPP. (Službeno.) Plavalne tekme za prvenstvo Slovenije se vršijo na Ljubljanici ob prostoru LSK in sicer v soboto 30. t. m. s pričetkom ob 14. uri, v nedeljo 31. t. m. s pričetkom ob 9. in 14.50 uri. Vsak tekmujoči klub mora postaviti po tri reditelje, ki se pol ure pred tekmovanjem javijo vrhovnemu sodniku, in po dva plavača-netekmovalca, ki se javijo g. dr. ing. Kramaršiču. V nasprotnem slučaju globa 100 Din. Vrstni red tekmovanja je sledeč: V soboto: 1. juniorji 50 m, 2. juniorke 50 m, 3. seniorji 100 m hrbtno, 4. seniorke 100 m hrbtno, 5. seniorke 400 m prsno, 6. skoki juniorjev, 7. Water-polo: a) Ilirija II : Primorje II, b) LSK : Ilirija I. V nedeljo dopoldne: 1. juniorji 100 m hrbtno, 2. juniorke 100 m prsno, 3. seniorji 200 m prsno, 4. seniorji 1500 m, 5. seniorke 100 m prosto, 6. skoki juniork, 7. Waterpolo: a) zmagovalca prejšnjega dne. V nedeljo popoldne: 1. seniorke 100 m prsno, 2. seniorji 100 m prosto, 3. juniorke 100 m hrbtno, 4. seniorke 400 m prosto, 5. seniorji 4 × 200 m, 6. juniorji 100 m prsno, 7 seniorke 4 × 100 m, 8. skoki seniork, 9. skoki seniorjev, 10. Water-polo: Finalist : Primorje I. — Ljublj. plivački podsavez.

LPP. (Službeno.) Sodniški zbor za prv. tekmovanje v soboto 30. in nedeljo 31. t. m.: Vrhovni sodnik predsednik LPP g. ing. Debelak, starter g. geom. Ternovec, zapisnikar g. Ček, sodniki: gg. Mencinger, dr. Kandare, dr. Vučina, arh. Spinčič, kapetan Gregorič, Kavšek, Windisch, Korošić; nam. starterja: D. Sancin; sodniki za skoke: gg. dr. Kandare, svet. Dekleva, Dorče Rovan in Kavšek; sodniki za waterpolo: ing. Debelak, dr. ing. Kramaršič; reditelj starta Sancin III. Vse te gospode prosimo, da se sestanejo k seji pol ure pred vsakokratnim tekmovanjem. Radi tehničnih ovir ni start trden, temveč iz vode. — Tajnik I.

SK Jadran. Danes ob 18. morajo biti sledeči igralci na igrišču Ilirije: Slapničar, Steiner, Žor, Benedetič, Žnidarič, Gärtner, Somer, Logar, Rape, Brcar, Januš, Banovec, Markič. Vse redno članstvo se opozarja na oglaševalno desko pri garderobi. — Tajnik.

ASK Primorje (plavalna sekcija). Plavalno prvenstvo Slovenije se vrši v soboto, 30. t. m. in v nedeljo 31. t. m. v Ljubljani na prostoru Ljubljanskega sportnega kluba. Pričetek v soboto, točno ob 14. uri, v nedeljo predpoldne ob 9., popoldne ob 14.30 uri. Sledeči tekmovalci morajo biti na našem prostoru najpozneje ob 13.30 uri: Kovačič Leon, Gaberšek Hansi, Dolenec Ciril, Lukič Gabrijel, Treo Majda, Prekuh Angela, Zorc Zora, Bukovec Marija, Šramel Bogomir, Počkar Boris, Medved Ivo, Scherban Sava, Erbežnik Ema, Jenko Ida, Premelč Marta, Medved Mimi, Kern Srečko, Koželj Vladimir, Sajovic Franc, Vončina Miro, Kalin Danilo, Batestin, Kodran, Joža, Juntes, Kolar, Kovačič Feodor, Trost Metod, Menardi, Sketelj. V nedeljo ob 8.30 uri preje imenovani in Jerina Mladena, Wissiak, Potočnik, Pinterič Ivan, Prekuh Francka, Ogrin Marica, ing. Obereigner, Koch Ruša. Imenovani morajo točno in brezpogojno priti. Odbor ASK Primorje.

Kolesarski savez kraljevine SHS Pododbor Ljubljana mesto. Zvezdna dirka v Celje se vrši v nedeljo dne 31. t. m. Zbirališče dirkačev vseh klubov in skupin ob pol 6 uri zjutraj v kavarni «Slon». Start vseh skupin točno ob 6.15. Dirkači naj se tega razpisa točno drže. Sestanek dirkačev in funkcijonarjev v soboto ob 8. zvečer v restavraciji «Novi svet». Dirka se vrši ob vsakem vremenu. — Pododbor Ljubljana mesto.

Službeno iz LNP. Seja kazenskega odbora se vrši danes v petek ob 20.30 v posebni sobi kavarne Evropa. Na sejo se pozivata igr. Mihelič (Slavija) in Bäumel Her. (Reka). — Tajnik II.

Petnajstletnica SK Slovana. Letos slavi drugi najstarejši klub v Ljubljani SK Slovan svoj petnajstletni obstoj. Kakor čujemo, se klub živahno pripravlja, da dostojno proslavi te pomembne dneve. Kolikor je znano, se bodo vršile ob tej priliki, in sicer v dnevih 21. in 27. ter 28. avgusta, razne nogometne tekme med prvorazrednimi klubi LNP-a. Jubilantu želimo mnogo materijelnega in moralnega uspeha!

Dva važna nastopa naših reprezentativnih sportnikov. V nedeljo 31. t. m. se vršita v Zagrebu ozir. Beogradu dve važni mednarodni prireditvi, kjer bo treba našim atletom ozir. nogometašem napeti vse sile, da dokažejo svojo formo. V Zagrebu se vrši lahkoatletski dvomatch med Poljsko in Jugoslavijo. Poljaki so poslali svojo najjačjo postavo, dočim je naše zastopstvo nekoliko oslabljeno. Vsekakor bo srečanje obeh držav na tem polju nudilo napet boj in prvorazreden sport. Slovence bosta zastopala v Zagrebu dr. Perpar (ASK Primorje) in Lojk (SK Jadran). — Istočasno se vrši v Beogradu meddržavna nogometna tekma Češkoslovaška : Jugoslavija. Severne brate zastopa topot najjačja enajstorica, sestavljena iz igralcev Sparte in Slavije. Jugoslovensko moštvo nastopi po sklepu JNS-a sledeče: Mihelčič (Gradj.), Ivković (Jugosl.), Dasović (Hašk), Arsenijević (BSK), Premerl (Viktorija, Zgb.), Popović (Jugosl.), Poduje Š. (Hajd.), Perška (Gradj) Bonačič I, Bonačič II, Radič (vsi Hajduk). Tekmo bo po odpovedi Dunajčana Brauna sodil Madžar Ivančić.

Tekma za savezni pokal med Beogradom in Ljubljano se vrši — v Beogradu. Po verifikaciji tekem I. kola za savezni pokal je poslovni odbor JNS-a odredil kraje, kjer bodo odigrane tekme II. kola teh tekem. Po tem sklepu se vrši tekma med reprezentancama BLP-a in LNP-a v Beogradu, med reprezentancama ZNP-a in SuNP pa v Zagrebu. Termin za odigranje semifinala bo objavljen šele naknadno. O sestavi naše podsavezne reprezentance bomo še spregovorili.

III. mednarodni teniški turnir na Bledu se vrši v dnevih 29. do 31. t. m., ki ga prireja beograjski teniški klub. Predsednik turnirja je minister ČSR g. Šeba.

P. n. občinstvu in prijateljem ASK Primorje. Opozarjamo ponovno p. n. občinstvo, zlasti trgovske kroge, da ne priznamo nobenih obveznosti katerega koli značaja, ako teh obveznosti niso prevzeli v imenu kluba naš predsednik odnosno podpredsednik in blagajnik. Hkrati obveščamo vse naše prijatelje, da so vse nabiralne pole, s katerimi bi se jih eventualno nadlegovalo, potvorjene, ako niso opremljene s podpisi predsednika odn. podpredsednika in blagajnika in z okroglim klubovim žigom. Isto velja za nabiranje inseratov itd. Upravičeni do podpisa so: g. veletrgovec Hedžet (kot predsednik) ali g. načelnik Ivo Sancin (kot podpredsednik) in g. ravn. Šetina (kot blagajnik). — Odbor ASK Primorje.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 28. julija 1927. Višina barometra 308.8 m

Kraj (opazovanje)	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačno 0—10	Padavine: Vrsta	Padavine: v mm do 7. ure
Ljubljana (dvorec)	7.	758·9	17·2	6	W 1	0		
	14.	755·8	28·4	58	SE 3	4		
	21.	756·9	22·9	63	S 4	3		
Maribor		759·3	21·0	76	mirno	0		
Zagreb		758·4	20·0	73	E 2	0		
Beograd	8.	75[illegible]·3	25·0	58	SE 6	0		
Sarajevo		759·2	21·0	59	mirno	0		
Skoplje		759·6	24·0	42	mirno	0		
Dubrovnik		759·3	24·0	78	mirno	0		
Split	7.	757·8	25·0	83	mirno	0		
Praha		757·8	18·0	—	SSW 2	7		

Solnce vzhaja ob 4.39, zahaja ob 19.33, luna vzhaja ob 3.42, zahaja ob 20.1.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 28.6 C, najnižja 15.5 C.

Dunajska vremenska napoved za petek: V južnih Alpah večinoma oblačno, deževno, nevihte, temperatura bo padla.

Tržaška vremenska napoved za petek: Lahni vzhodni vetrovi, nebo izpremenljivo, pozneje oblačno, dež, temperatura od 23 do 24 stopinj, morje nekoliko razburkano.

Gospodarstvo

= **Značilna nemška kritika k trgovinskim pogajanjem med Jugoslavijo in Nemčijo.** V eni zadnjih številk piše »Berliner Tagblatt« med drugim, da Nemčija v naprej ni stavila obsežnih zahtev, ker bi drugače morala v večji meri pristati na želje Jugoslavije glede znižanja agrarnih cen. Za uvoz svinj iz Jugoslavije bo Nemčija najbrže pripustila le gotove kontingente, namenjene za predelavo v nemški mesni industriji. Resne skrbi nemške veterinarske policije (obramba pred kužnimi boleznmi) so sicer razumljive, na drugi strani pa je treba tudi povedati, da oziri na veterinarsko tehnične momente in občutljivost nemških agrarnih krogov ne smejo iti tako daleč, da se reducira izvoz nemških industrijskih proizvodov v Jugoslavijo na najmanjšo mero, ker ni dobre volje, da bi se za izvozno blago te dežele dale primerne carinskopolitične koncesije. Upoštevati bi se moralo, da je Jugoslavija postala prav velika država, kjer je industrija v naglem razvoju, zato mora Nemčija, če hoče navezati trajne trgovinske stike s to državo, že danes sodelovati pri industrijalizaciji.

= **Otvoritev podružnice Državne hipotekarne banke v Ljubljani in Zagrebu.** Vprašanje imenovanja uradnikov za ljubljansko in zagrebško podružnico Državne hipotekarne banke še vedno ni rešeno. Zatrjuje se, da so se v tem oziru pojavile težkoče v ministrstvu za trgovino in industrijo. Čim ministrstvo potrdi nastavitev uradnikov, bosta pričeli poslovati podružnici. Do otvoritve podružnic pa namerava Državna hipotekarna banka neposredno sprejemati prošnje za kredite.

= **Načrt zakona o bankah.** Ministrstvo za trgovino in industrijo pripravlja materijal, na podlagi katerega se bo izdelal načrt zakona o bankah. S tem zakonom se namerava regulirati odnošaje med denarnimi zavodi in njihovim upravnim odborom, kakor tudi vse ostale poslovne odnošaje. Posebna pažnja se namerava glede na izkušnje zadnjih let posvetiti zaščiti vlagateljev, izkoriščanju denarnih zavodov s strani članov uprave in fiktivnemu vplačevanju delniške glavnice. Trgovinsko ministrstvo namerava na podlagi izkušenj v drugih državah izdelati popolnoma modern zakon, ki bo prilagoden našim razmeram.

= **Vprašanje vlaganja pupilarnega denarja v Državno hipotekarno banko.** Glede na časopisne vesti o nalaganju pupilarnega denarja v Državno hipotekarno blagajno javlja Zveza jugoslovenskih hranilnic, da je pri vseh merodajnih činiteljih storila korake v tej smeri, da naj ostane, kar se tiče nalaganja pupilarnega denarja, v Sloveniji vsaj še 10 let pri dosedanji preizkušeni praksi. Dobila je zagotovilo, da se bo uredilo razmerje med Državno hipotekarno banko in pupilarno varnimi regulativnimi hranilnicami sporazumno s poslednjimi preden se otvori podružnica Državne hipotekarne banke v Ljubljani.

= **Lastnikom 2½% državne rente za vojno škodo.** Ministrstvo za finance, generalna direkcija državnih dolgov, opozarja, da je bil pravilnik, ki urejuje izdajo obveznic loterijske državne rente za vojno škodo v komadih po 5000 in 10.000 Din nominalne vrednosti v zameno za obveznice v komadih po 1000 Din nominalne vrednosti objavljen v Službenih Novinah št. 119, od 30. maja t. l. Na ta pravilnik opozarjamo interesente.

= **Agrarni blok med Jugoslavijo, Madžarsko in Rumunijo.** V madžarskih agrarnih krogih se mnogo komentira zanimiv predlog madžarske deželne agrikulturne zveze, ki gre za tem, da se ustvari mednarodna agrarna organizacija, ki bi bila omejena le na Madžarsko, Jugoslavijo in Rumunijo, kajti te tri države imajo enake interese na evropskem tržišču. Omenjena agrikulturna zveza, ki je izmesla ta predlog, je ena najmočnejših organizacij v Madžarski in ima močan upliv na madžarsko vladno politiko. Srednjeevropski agrarni blok naj bi se ustanovil kot protiutež zapadnoevropskim trustom in kartelom. Predhodna pogajanja za uresničenje tega načrta bodo baje v kratkem pričela. Po madžarskem načrtu naj bi se v vsaki teh držav, ki izvažajo žito ustanovila izvozna organizacija. Te izvozne organizacije pa naj bi postavile skupni organ, ki bi od meseca do meseca določil izvozne kontingente udeleženih držav in regulirale cene proizvodom. Pri razdelitvi izvoznih kontingentov naj bi se upoštevalo število prebivalstva, ki je zaposleno v agrarni produkciji posamezne države, obseg obdelane zemlje, domači konsum in trenotne zaloge. Skupni organ bi na koncu kampanje pokupil preostale zaloge in jih spravil v primerna skladišča za dobo, dokler se ne izvozijo. Organizacija bi tudi nadzorovala in organizirala prodajo in izvoz živine. Pričakuje se, da bo ta agrarni blok pospešil medsebojno politično približevanje med temi državami.

= **Pravilnik o industrijskih obveznicah.** Posebna komisija v pravosodnem ministrstvu je te dni končala definitivno redakcijo pravilnika o industrijskih obveznicah. Na pristojnem mestu se zatrjuje, da bo ta pravilnik stopil v veljavo v prvi polovici prihodnjega meseca.

= **Kako naj se gradijo nove železnice.** V prometnem ministrstvu se je pred dnevi vršila konferenca železniških strokovnjakov, ki je obravnavala vprašanje, ali naj se nove železnice gradijo v državni režiji ali pa naj se gradba odda privatnim podjetjem. Sklep konference trenotno še ni znan. Po dosedanjih izkušnjah ni dvoma, da so železnice, ki jih je dosedaj zgradila država v lastni režiji slabo zgrajene in da so gradbeni stroški znatno prekoračili predvidene vsote.

= **Veterinarske olajšave pri izvozu svežega mesa in zaklane perutnine.** Ministrstvo za kmetijstvo n vode je odobrilo, da se pri brzovoznih pošiljkah svežega mesa, zaklane perutnine in drugega blaga, ki se hitro pokvari ukine ponovni veterinarski pregled na obmejni postaji v Mariboru in Dravogradu, če so bile pošiljke pri predaji v Čakovcu odnosno v Mariboru že enkrat pregledane in če so bili pred carinjenjem v Čakovcu odnosno v Mariboru certifikati prepisani in klavzulirani s strani obmejnega veterinarja.

= **Denaturiranje uvoženega sladkorja.** Finančni minister je izdal pojasnilo glede denaturiranja sladkorja pri uvozu. Uvoznik mora za vsak primer predložiti prošnjo generalne direkcije davkov. Na carinarnici pa mora pismeno izjaviti, da ne bo uvoženega sladkorja porabil za proizvajanje življenskih potrebščin. Za denaturiranje pod nadzorstvom carinskih organov se morelo po želji uvoznika uporabljati nastopna sredstva: rožmarinovo olje, petrocentora petrolej, milo gorka sol ali pa karbidna kislina.

= **Vojvodinski hmeljarji in ministrstvo za kmetijstvo in vode.** V torek dopoldne se je vršila seja uprave Udruženja izvoznikov hmelja v Novem Sadu, na kateri se je razpravljalo o naredbi kmetijskega ministrstva glede kontrole pri izvozu hmelja. Po daljši debati se je ugotovilo, da bi določbe, ki se tičejo gotovih reform pri izvozu hmelja, škodovale našemu izvozu. Po tej naredbi se odobrava le izvoz prepariranega hmelja, dočim je Vojvodina dosedaj izvažala le nepredelani hmelj. Ker baje inozemstvo kupuje raje nepreparirani hmelj, obstoja nevarnost, da se bo s tem inozemske kupce odvrnilo od našega hmelja. Sklenjeno je bilo, da bo posebna deputacija obiskala kmetijskega ministra in mu razjasnila položaj.

= **Dobave.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 1000 blokov tiskovin, 100 komadov šip za okna in 500 kg mangan-kleja, do 5. avgusta pa ponudbe glede dobave 2500 kg pločevine in 6 komadov cevi za polnitev plina.

Borze

28. julija.

Tudi danes je bil promet na ljubljanski borzi slab. Ker je bila ponudba s privatne strani večja, je Narodna banka le v manjšem obsegu intervenirala. Deviza na Italijo je v zadnjem času razmeroma stabilna. Danes je bila zaključena po 308.85, dočim se je v Zagrebu trgovala pri višjih tečajih (309.25 — 309.125).

Na zagrebškem efektnem tržišču je bil promet minimalen. V drž. papirjih so tečaji ostali v glavnem neizpremenjeni, toda zaključkov ni bilo. Tudi v bančnih in industrijskih papirjih je bil promet slab.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22.78 — 0, Berlin 13.51 — 13.54 (13.525), Curih 1093.5 — 1096.5 (1095), Dunaj 7.99125 — 8.02125 (8.00625), London 275.8 — 276.6 (276.2), Newyork kabel 0 — 56.93, Newyork ček 56.7 — 56.9 (56.8), Pariz 0 — 223.25, Praga 168.2 — 169 (168.6), Trst 307.85 — 309.85; italijanske lire 305 — 0.

Zagreb. Amsterdam 22.75 — 22.81, Dunaj 7.9928 — 8.0228, Berlin 13.507 — 13.537, London 275.8 — 276.6, Milan 308.23 — 310.23, Newyork 56.7 — 56.9, Praga 168.2 — 169, Curih 1093.5 — 1096.5, ameriški dolar 56.15 — 56.35.

Beograd. Pariz 222 — 224, Newyork 56.68 — 56.88, Milan 308 — 310, Dunaj 7.9875 — 8,0175, Budimpešta 9.905 — 9.935, Berlin 13.515 — 13.545, Bruselj 7.915 — 7.945, Bukarešta 34 — 34.5, Atene 76.25 — 76.75, Sofija 40.75 — 41.25.

Curih: Beograd 9.13, Berlin 123.52, Newyork 519.775, London 25.21875, Pariz 20.3225, Milan 28.24, Praga 15.39, Budimpešta 90.50, Dunaj 73.08.

Trst: Beograd 32.11 — 32.61, Dunaj 253.60 —263.60, Praga 54.1650—54.6650, Pariz 71.57 — 72.17, London 89.12 — 89.42, Newyork 18.31 — 18.41, Curih 351.80 — 355.80, Budimpešta 314.50 — 324.50, Bukarešta 10.9850 —11.2850; dinarji 31.75 — 32.75.

Dunaj. Beograd 12.46375 — 12.50375, Berlin 168.64 — 169.14, Budimpešta 123.61 — 123.91, Bukarešta 4.32 — 4.34, London 34.4375 — 34.5375, Milan 38.5250 — 38.6250, Newyork 709.15 — 711.65, Pariz 27.7350 — 27.8350, Praga 21.0075 — 21.0875, Sofija 5.11 — 5.15, Varšava 79.22 — 79.50, Curih 136.50 — 137.

Efekti.

Ljubljana. Investicijsko 84 — 0, Vojna škoda 343 — 0, Celjska 197 — 199, Ljubljanska kreditna 147 — 150, Prašteđiona 850 — 0, Kreditni zavod 160 — 0, Stavbna 55 — 0, Šešir 104 — 0.

Zagreb. Državne vrednote: Investicijsko 84.5 — 85.5, Agrarne 50.5 — 51, Vojna škoda 344 — 0, Kasa 344 — 344.75, za avgust 346.5 — 347.5; bančne vrednote: Eskomptna 93.5 — 94, Poljo 15 — 16, Kreditna Zagreb 92 — 95, Hipo 56 — 56.5, Jugo 90 — 91, Ljubljanska kreditna 147 — 155, Obrtna 40 — 42, Prašteđiona 850 — 860, industrijske vrednote: Našice Union 1600 — 1800, Gutmann 240 — 250, Slaveks 100 — 120, Slavonija 16 — 17.5, Drava 515 — 535, Šečerana Osijek 475 — 485, Vagon 35 — 36, Vevče 135 — 140, Isis 46 — 47, Dubrovačka 390 — 392, Trbovlje 450 — 465.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza (28. t. m.). Les: Tendenca neizpremenjena; zaključen je bil 1 vagon desk, smreka, jelka, od 19 do 25 mm, fco vagon nakl. post., po 500; 1 vagon suhih bukovih drv, fco vagon nakl. post. po 19.50. Povpraševanje je za tramiče, za hrastovino (rezano po naročilu) ter za parjeno bukovino. Izvenborzni promet: 3 vagoni brzojavnih drogov, obdelanih po naročilu kupca.

Deželni pridelki: Cene žitu so se ponovno dvignile. Nudi se nova baška pšenica, 78 kg, 2%, brez doplačila, slov. post., mlevska tarifa, plač. 30 dni, promptna po 347.5 — 357; nova sremska pšenica, 80 kg, 2%, brez doplačila, slov. post., mlevska tarifa, plač. 30 dni, promptna po 345 — 347.5; turščica baška, slov. post., plač 30 dni, promptna, navadna tarifa po 250, mlevska tarifa pa po 245; moka »0«, iz stare pšenice, fco Ljubljana, plač. po prejemu po 515. — Tendenca čvrsta; zaključkov ni bilo.

Novosadska blagovna borza (28. t. m.). Pšenica: baška, 78-79 kg 305; baška, 80 kg 306 — 308. — Oves: sremski 192.5 — 195. — Turščica: baška 200 — 205; baška, za avgust, 205 — 208. — Moka: baška »0g« 450 — 460; baška »2« 425 — 430; baška »5« 390 — 400; baška »6.5« 300 — 315; baška »7« 280 — 290.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (27. t. m.). Tendenca na dunajskem tržišču je odločno čvrstejša. Tečaji so se tako v Newyorku in Chicagu, kakor tudi v Budimpešti dvignili. Veliko povpraševanje je za rž, ki notira za 50 grošev višje. Ponudba je tako v rži kakor tudi v pšenici slaba. Pšenica se je podražila za 25 do 50 grošev, turščica pa za 25 grošev. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine: pšenica: domača 40 — 41, madžarska Tisa (80-82 kg) 43.25 — 43.75; rž: marhfeldska 37 — 37.5, madžarska 37.75 — 38; ječmen: domači 36 — 40; turščica: 27 — 28; oves: domači 31 — 31.50, rumunski 29 — 29.5. — Moka »0« v trgovini na debelo: domača 69 — 71, madžarska 65.5 — 68.5, jugoslovenska 63 — 65.

Iz življenja in sveta

Zemlja ima prostora za osem milijard ljudi

V Washingtonu je zboroval pred kratkim mednarodni kongres za gozdno kulturo. Udeležili so se ga ne samo inženjerji in ekonomi, ampak tudi zemljepisci iz vseh delov sveta. Berlinski profesor Albreht Penck je dokazoval v svojem statističnem referatu, da je na našem planetu prostora in življenskih pogojev za 8 milijard ljudi. Seveda bi bilo treba za to število duš prilike racijonalno izrabiti.

Mnogo neporabnega sveta tvorijo danes puščave in gozdovi. Z dobrimi kulturnimi metodami bi lahko postal ta svet rodoviten. Tudi tropski kraji bi se dalj preurediti v kulturno donosna zemljišča.

Na zemlji živi sedaj približno 1 in tričetrt milijarde duš. Penck je pobijal v svojih izvajanjih angleškega učenjaka Malthusa, ki je pred sto leti izjavil, da more prehraniti naš planet kvečjemu 2 in pol milijarde ljudi. Od njegove dobe do danes se je število človeštva podvojilo in njegovi dve in pol milijardi bosta doseženi, kakor vse kaže, v naslednjih 50 letih. Malthus je propovedoval obubožanje zemlje radi preobljudenja ter je priporočal omejitev porodov. Njegovi nazori so danes že davno zastareli in čez sto let bo mogoče premagano tudi Penckovo stališče. Napredek znanosti in tehnike utegne tako spremeniti življenske pogoje človeka na zemlji, da ne bo čez sto let na našem planetu prostora samo za osem, ampak celo za šestnajst milijard ljudi. Nam in našim potomcem torej še ni beliti si lase, kje bomo našli prostora, kamor bi položili trudno glavo.

Turški diktator v Carigradu

Odkar je odpravljen turški sultanat in je bila proglašena Angora za prestolnico Kemal pašove Turčije, je Carigrad propadel in carigrajsko prebivalstvo je proklinjalo obnovitelja svoje dežele. Govorilo se je tudi, da se Kemal paša nikoli ne bo vrnil v Carigrad, ker mu je to mesto mrzko, izprijeno in pokvarjeno. Kozmopolitizem, so pravili ljudje, ki je bil v Carigradu za celo Turčijo nekako osredotočen, je odbijal diktatorja od prestolnice razdedinjenih sultanov. Tako je postal Carigrad črn madež v preporojeni Turčiji, životaril je kakor suha veja, toda bil je vendar le pripravljen, da prizna in dostojno sprejme Kemal pašo, čim se ta pojavi na njegovih tleh.

In to se je zgodilo te dni. Menda ni treba povdarjati, da je bil sprejem diktatorja nad vse veličasten. Stari svet, ki se nikakor ni mogel vživeti v nove razmere ter je preklinjal diktatorja kot svojega nasprotnika, je padal pred Kemalom na kolena. In Kemal paša se je takoj revanžiral. Izjavil je, da mu je Carigrad drag in mil in da bo vsako leto preživel svoj dopust in odmor v stanovanju bivših sultanovih dvorov.

Angora je vroče in prašno ter tudi dokaj neurejeno mesto. Solnce ga pali, prah ga ovija v debele megle, v njem vejejo vroči vetrovi in vlada veliko pomanjkanje vode. Tako se je napotil Kemal paša iz svoje prestolnice zopet v nekdanji stari Bizanc, da se oddahne v miru in pokoju daleč od sveta.

Diplomati seveda ugibajo, kaj prav za prav pomeni, da preživlja Kemal paša svoje letošnje počitnice v Carigradu. Njegov korak se tolmači kot prebrisana gesta turške notranje in zunanje politike. Carigrad je evropskemu svetu bližji in dosegljivejši kakor Angora. Že dejstvo, da Kemal paša ne ignorira več prestolnice nekdanjih sultanov, priča, da se je novi režim v Turčiji popolnoma afirmiral.

Piše se celo o tem, da namerava turški diktator vsako leto na poletje premestiti sedež vlade ter zunanje ministrstvo iz Angore v Carigrad. Bosporu se obeta torej oživljenje in pomlajenje, seveda ne v starem smislu, ampak le kot nekaka nagrada za bridke ure, ki jih je moral preživeti v zadnjih letih. Središče kemalizma je in ostane slej ko prej Angora, iz katere so izšli vsi ukazi in naredbe, ki so prekvasile degenerirano Turčijo ter postavile njeno življenje na novo podlago.

Kardinal Czernoch,
madžarski primas, je umrl, kot smo že poročali, v pondeljek, 25. julija, v starosti 75 let.

Kakše vloge prejema Društvo narodov v Ženevi

Ženevsko Društvo narodov je res institucija posebne vrste. O tem svedoči tudi obilna pošta, ki je mnogokrat zelo zanimiva radi svoje kratkočasnosti. Primerj se, da dospo isti dan veliki in resni elaborati o preureditvi svetovnega gospodarstva, dalje reforme in predlogi o zadevah mednarodnega značaja itd. Kratkomalo pri Društvu narodov se vse suče samo okoli sreče vesoljnega človeštva . . . Tudi takih predlogov je mnogo, ki hočejo pospešiti in preurediti koledar. Pravijo, da ne mine teden, da ne bi dospel predlog, ki obravnava to vprašanje.

Zelo številne pa so tudi vloge, ki jih prejema Društvo narodov v zadevi reforme bračnega prava. Nameščenci Društva narodov pravijo, da se večina predlagalcev za preureditev bračnega prava zavzema za tako zvani časovni brak, ki naj bi bil nekakšne vrste preizkušnja med moškim in žensko. Za vzgled navajajo reformatorji malajska ljudstva, pri katerih se ta stvar baje zelo dobro obnaša.

Med vlogami pa je najti tudi prispevke utopistov, ki sanjajo o enaki svetovni noši ter pošiljajo v Ženevo skice za obleke, čevlje in klobuke, ki naj bi bili raznovrstni samo v toliko, v kolikor zahtevajo klimatične razmere raznih dežel. Zopet drugi predlagajo posebne znake za takojšnjo prepoznanje trgovca, zdravnika, novinarja, sodnika, igralca, kmetovalca, pisatelja itd. In vse te vloge se pri Društvu narodov vestno registrirajo, spravijo v arhiv in če Bog da, bodo tam obležale do prihodnjega vesoljnega potopa.

Strela ubila patra

Iz Trentina poročajo o težki nesreči, ki se je pripetila v dolini Fassa. V tem kraju stoji samostan, katerega upravljajo patri kapucini. Dne 26. julija se je odpravil po stopnišču v Marmoladi pater Egidij Lauten s svečenikom Jorijem in zdravnikom Bernardom. Peljal je oba turista na razgledišče. Stopnišče vodi zelo visoko. Na vrhu stoji kapelica, ki je opremljena s strelovodom.

Ko so bili vsi trije v kapelici, je nastalo viharno vreme. Grmelo je, bliski so švigali in strele so udarjale v skale. Pater Lauton je nekaj časa potrpežljivo čakal v kapelici, da se zvremeni, potem pa ga je radovednost gnala ven, da bi se razgledal po oblakih. Ko je odprl vrata kapelice, je zapihala močna burja. V strahu, da bi ga piš ne odnesel, se je vlovil in oprijel žice strelovoda, ki se izgublja v zemljo. Ta hip se je zabliskalo. Sledil je močan tresk in pater je naenkrat zavpil ter padel na zemljo. Svečenik in zdravnik sta previdno stopila k njemu in videla, da je menih mrtev. Elektrika, ki je šla s strelovoda po žici v zemljo, je preskočila vanj in ga usmrtila.

Pater Lauton je bil šele 38 let star ter bi imel v kratkem odriniti v Roveredo, odkoder je bil namenjen z ekspedicijo v Brazilijo, kjer so ga hoteli ustoličiti kot misijonarja v neki važni ondotni postojanki.

Princ Nikolaj,
predsednik rumunskega regentskega sveta, ki bo do polnoletnosti kralja Mihaela, vodil vladarske posle.

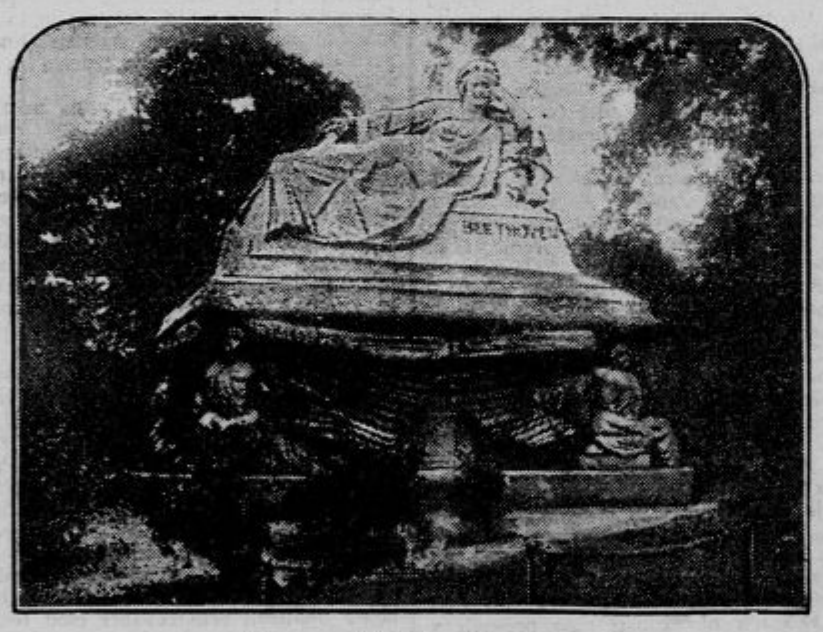

Spomenik Beethovnu
so odkrili Francozi pretečeni petek v Vincenneskem gozdu pri Parizu. Slavnosti je predsedoval prosvetni minister Herriot.

Nenavadne sanje, ki so vrnile invalidu govor

Ernest Deunett je služil med svetovno vojno kot sanitejec pri angleških četah na francoskem bojišču. Leta 1917. so navalili Nemci na njegov oddelek z otrovnimi plini in tedaj je mož izgubil vid in govor. Poslali so ga v bolnišnico, kjer se je zdravnikom posrečilo obnoviti mu vsaj luč oči. Toda govoriti ni več mogel in je ostal nem.

Vrnil se je v London, kjer ga je država na svoje stroške izšolala za čevljarja. Leta in leta je krpal čevlje ter zadovoljno živel in hvalil Boga, da ga je ohranil vsaj pri življenju. Zahajal je večkrat v kino, kjer so ga filmi zelo razveseljevali. Naključje je hotelo, da se je nameril baš na film «Sibirija», ki je realistično prikazoval strahote ruske revolucije. Ta film je napravil nanj globok vtis. Ko se je vrnil po predstavi domov, je legel v posteljo in je imel mučne sanje. Sanjalo se mu je, da ga je napadel z bajonetom na puški vojak, kateremu je iz oči švigal ogenj. Vojak ga je zabodel globoko v prsi. Sanje so ga tako pretresle, da je planil po koncu in kriknil ter se zbudil. Na njegov krik je pritekla v njegovo sobo mati, ki ni bila malo iznenadena, ko je zopet slišala, da sin govori kakor nekoč.

Deunett je bil polnih 10 let nem. Sanje so povzročile v njem tako močan fizičen preobrat, da je čez noč nastopila nova doba njegovega življenja. Strah, ki mu je vzel govor, mu ga je sedaj obnovil. Deunett je seveda ves srečen ter je izjavil novinarjem, ki so ga posetili, da si bo takoj poiskal nevesto.

Bazilika v Curtei de Arges,
kjer so položili k večnemu počitku rumunskega kralja Ferdinanda. — Legenda pripoveduje, da so ženo arhitekta, ki je sezidal cerkev, živo zazidali v tej baziliki, da varuje kraljevski mavzolej pred zlemi duhovi.

Mussolinijev sin med pismouki

V Rimu je pred kratkim delal skušnjo čez ljudsko šolo mali Mussolinijev sin. Dogodek je bil seveda svojevrstna senzacija, o kateri je pisalo vse italijansko časopisje, kajti Mussolini je danes italijanski Bog, vsi Italijani pa morajo biti danes njegovi proroki.

Bruno Mussolini je bil najprej vprašan računstvo, potem zemljepis in zgodovino in za zadnji prigrizek so mu učitelji prihranili slovnico. Sklanjatev in spregatev je bila že pri kraju, ko se je nekdo spomnil, da bi bilo dobro vprašati učenčka, kako je z imperativom v prvi osebi.

Vprašanje se je glasilo: «V kaki obliki se imperativ ne more rabiti?»

Bruno Mussolini ni vedel odgovoriti na vprašanje in pismouk se je ustrašil, da ne bi ta blamaža njemu požrla učiteljskega mesta. Zato je začel namigavati po ovinkih: «No, komu pa ne moreš ukazovati?»

Mali Bruno se je razkoračil, potolkel si s prstom na čelo in hitro in po fašistovsko odgovoril:

«Ukazati se ne more kralju in mojemu očetu!»

Konec afere s „princem“ Domelo

Nemčija je imela v minulih dneh zabavno senzacijo: sodili so baltiškega Nemca Henrika Domelo, ki se je izdajal za princa Viljema Pruskega. Razprava se je vršila pred sodiščem v Kölnu. Domela, rojen «hohštapler», je dokaj ošabno pripovedoval o svojih doživljajih. Med njegovo izpovedjo je nastal čuden incident: sodnik je napodil iz dvorane slikarje, ki so hoteli karikirati laži-princa. Domela je bistroumen in načitan mladenič. Prišel je po prevratu iz Rige v Berlin. V Rigi je dovršil gimnazijo. Ko je obtičal v nemški prvostolici brez vseh sredstev, se je zatekel k berlinskemu Društvu ruskih Nemcev. Tu so ga najprej vprašali, ali je baron. Rekel je po pravici, da ni, nakar so ga zastopniki junkerjev, ki so se zbirali v tem društvu, neusmiljeno odslovili. Domeli je dalo to veliko misliti. Ko je začel prodajati v Potsdamu svalčice, so mu prišle prve «hohštaplerske» zasnove: jel se je izdajati za sina barona Bonhuvena, nizozemskega milijonarja, ki je izgubil na borzi vse premoženje. V vse, kar diši po plemstvu zaverovane Nemke so nesrečnega aristokrata kar obsipavale z darili. Policija pa je bila bolj republikanska in je mladega laži-barona pobasala v zapor.

Po prestani dvemesečni kazni je odšel Domela kot knez Lieven v stari študentovski Heidelberg. Vpisal se je na univerzo. Vse odlične hiše so mu bile na stežaj odprte. A knez ni bil nič preveč navdušen za buršakovsko življenje. Ko je nekoč pri komerzu po krepkem šampanjcu blaženo zaspal, so mu ukradli listnico z denarjem in ponarejenimi listinami. Ni izgubil poguma: odšel je v Ehrfurt in se ustavil v najboljšem hotelu. Kakor je izjavil pred sodiščem, ga je hotelir sam spomnil, da je podoben princu Viljemu mlajšemu. Oprijel se je tega trika in zdaj se je pričelo zanj rajsko življenje. Brž ko je vtaknil «princ» cigareto v usta, že so prihiteli lakaji in gostje z ognjem; na mah je bila vsa kavarna po koncu. Bogati meščani so ga vabili vsak dan na kosilo. Krojači so mu zastonj krojili obleke. Hotelir mu je nekoč prinesel zlato knjigo. Domela se je podpisal «Wilhelm von Preussen» poleg M. Badenskega; ni se hotel zameriti starcu gospodu. Kadar je naredil izlet v Berlin, mu je stavila republikanska železnica na razpolago salonski voz, ne da bi zahtevala plačilo. Sploh si je izposodilo »Visočanstvo» denar, kjer je le hotelo. Če se je Domela pojavil v tej ali oni restavraciji, so ga brž sprejeli s hohenzollernsko koračnico. V operi so mu prepustili kraljevo ložo. Ako je obiskal kak ples, so prišli vsi moški v frakih in vse dame v dvornih oblekah. Predstavil se mu je ves dvor nekdanjega würtemberškega kralja. Tako je šlo, dokler ga niso razkrinkali in zaprli. Znan je škandal, ki se mu je takrat škodoželjno smejala vsa Evropa. Ko je Domela pripovedoval pred sodiščem svoje dogodivščine, je dvorana mestoma bruhnila v krohot: toliko človeške neumnosti in domišljije je osmešil podjetni «princ». Povedal je tudi, da bo kmalu izšel njegov dnevnik, ki ga je kupil založnik detektivskih romanov R. Lutz. V zaporu se je naučil risanja in je pokazal tako nadarjenost, da bo sigurno našel službo. Mogoče bo to še spametovalo lahkoživega mladeniča, ki je ostal sam brez staršev v vojnem metežu.

Domelo so obsodili na sedem mesecev zapora. Ne preveč, ali mladenič se ni zadovoljil in je vložil priziv. Najbrž bo ta kazen ostala. Čeprav se je s svojimi pustolovščinami tudi gmotno okoriščal — opravičuje ga njegova starost in položaj, ki je vanj zabredel deloma po krivdi razmer — bo vendar ostal nemškim republikancem v simpatičnem spominu: Nihče pred Domelo ni tako temeljito in krepko osmešil starih prilizunov, ki jim že samo ime «princ» jemlje razsodnost; nihče ni tako dobro ironiziral nemškega monarhizma, kakor nadarjeni «hohštapler» Domela.

× **Koliko škode so napravile letošnje katastrofe.** Pariški »Excelsior« objavlja statistiko letošnjih prirodnih katastrof in pravi, da so zahtevala neurja od 1. januarja do 1. julija na tisoče žrtev. Radi njih je prišlo ob življenje 6370 ljudi, ranjenih pa jih je bilo 9849. Štiri mesta so bila popolnoma razdejana, 66.485 hiš pa razrušenih. Celokupna gmotna škoda v Franciji znaša nad 5 in pol milijarde francoskih frankov. Največja katastrofa v tem letu pa je bila vsekako poplava Mississippija, ki je povzročila sama za 240 milijonov dolarjev škode.

× **Rekord ločitev zakona v Ameriki.** V zadnjem času je dosegla Amerika rekord v razpravah za ločitev zakonov. Newyorški statistični osrednji urad je pravkar izdelal poročilo o razlogih zakonskih ločitev. Glasom teh podatkov se ameriške žene pritožujejo nad svojimi možmi ponajveč radi tega, ker možje vzdržujejo metrese. Puritanski Ameriki to ni všeč in tako prihaja do konfliktov in razvedb. Med vsemi ločenkami je 41 odstotkov takih, ki so zapustile svoje može radi njihove nezvestobe. V kolikor pa niso možje zadovoljni s svojimi ženami, je temu krivo slabo gospodinjstvo oziroma nedostatna kuhinja.

× *V smrt radi nesrečne ljubezni.* Iz Varšave poročajo, da sta se tamkaj zastrupili dve mladi natakarici, ki sta bili uslužbeni pri istem podjetju. Obe sta se zaljubili v istega gosta, ki je vsak dan zahajal v restavracijo in ki je obe preziral. Ker nista mogli prenašati njegove hladnosti, sta sklenili skupno umreti.

× *Šampanjec v levji kletki.* Budimpeštanski starinar Jožef Laudon je stavil s krotilcem živali Laberom, da pojde ž njim v levjo kletko in da bo ž njim v kletki izpil steklenico šampanjca. Laudon je hotel nekoliko neprevidno izvršiti svojo namero in je, preden je stopil v ograjeni prostor, pogladil leva po njegovi grivi. Kralj živali se je čutil s to gesto ponižanega in ga je udaril s šapo ter mu zaril kremplje v roko. Kljub temu, da so bile rane precej opasne, pa je Laudon držal svojo besedo. Hotel je izvesti stavo do kraja in je res vstopil med leve. Šel je med zverine v družbi krotilca, izpraznil steklenico šampanjca, se zopet odstranil in dobil stavo v veliko razočaranje svojega tekmeca.

DOKAZANO
NAJBOLJŠI MUHOLOVEC
SVETA.
Komad 1 dinar.

Gorjančev:

Kavarna „Eks“

Nocoj kraljuje Berta. Mlada debeluška ne premišljuje mnogo, veselo uživa v nočni kavarni. Očesci ji prežita iz zalitih lic na gosta, tesno se privije k njemu in ukazuje: »Ljubček, naroči vina, likerja, cigaret, torte...

V tej kavarni so namreč prijateljice namestu časopisov. Naročiš in spoznavaš: cikorjasto kavo, stokrat prekuhani smradljivi čaj, najslabše vino v buteljkah, doma pripravljene likerje v eksotičnih steklenicah svetovnih znamk itd. itd.

Krmiš prijateljico .. iz oddaljenega kota se ziblje strastna melodija... prijateljice se zibljejo v bokih, oblike prenasičenih ženskih teles lezejo v oči, dražijo želje.

Nocoj se je zgodilo:

Pride gospod, zastaven mladenič, lepo oblečen, finega obraza in kretenj ter sede v najtemnejši kotiček. Naroči kavo, Berta seveda hop na njegovo stran, kar najbliže.

»Pardon,« se odmakne mladenič.

»Pardon,« se našmehne Berta. »Smem tudi sebi naročiti kave?«

»Ne,« odreže moški glas.

»Ne? Imate cigaret?«

»Ne kadim!«

Sladka Marička prinese kavo in sede h gospodu na drugo stran.

»Pardon,« se odmakne mladenič in zadene ob Berto.

»Pardon,« žgoli Marička, »pardon,« oponaša Berta.

Mladenič pije kavo in molči. Kmalu potegne iz žepa ilustriran francoski list — same gole ženske.

»Oho,« se oddahne v obeh prijateljicah.

»Oho,« ponovi moški glas, »ne motite me. Ali je tukaj vobče kavarna?«

»Da!«

»In vidve?«

»Vam nisva všeč,« izziva Berta.

»Všeč?« se čudi gost in obrača nemarne podobe.

Marička užaljena vstane in odnese prazno skodelico, Berta vztraja:

»Samo eno cigareto prosim?«

»Ničesar.«

»Zakaj ne?«

»Tudi jaz ne kadim.«

»Mogoče buteljko vina?«

»Ne pijem!«

»Jaz bi pila.«

»Ti? Jaz sem abstinent.«

Berta se nasloni na gosta, on objame debeluško.

»Buteljko vina, srček moj, daj, ukaži!«

»Ne pijem!«

Berta se odmakne in molči, jeza kipi v njej, jedva se premaguje. Takšen idijot, kriče njene misli, takšen skopuh, sram ga bodi.

Nenavadni gost ogleduje podobe in prisluškuje plačevanju gosta v drugem kotu; glasno našteva gospodarica:

pet kav	Din 25.—
3 buteljke vina	» 120.—
5 koščkov torte	» 30.—
1 narezek	» 20.—
cigarete	» 20.—
cvetlice	» 10.—
3 male likerje	» 60.—
skupaj . . .	Din 285.—

Tristo, eh, petnajst dinarjev pustite godcem. Težko plačuje gost, trdo vstane in se opoteka k izhodu, pomilovalno mežikujoč svojemu tovarišu.

»Nu, naročite že vendar kaj!« izbruhne Berta.

»Plačam!« ukazuje mladenič.

Srdito plača kavo, Berti pa vrže v naročje ilustrirani časopis.

»Slikajte se goli in pošljite sliko v Pariz, uredništvu tega lista. Še iz Pariza bodo gostje prihajali k vam. Servus debeluška!«

Nenavadni gost ponosno odide. Berta joče, joče, mlad narednik jo miri in ji natoči polno čašo vina.

»Eks, srce moje zlato. Ovaj magarac, znaš, ovaj magarac je sigurno — —«

»Eks,« ponavlja Berta in krepko objame gorečega moža.

Seznam novih telefonskih naročnikov v Ljubljani

Od vključitve nove avtomatske telefonske centrale v Ljubljani pa do danes je bilo otvorjenih 123 novih telefonskih postaj. Ker je sistem centrale tak, da mora naročnik vedno sam klicati naročnika in ker novi telefonski imenik, ki se sedaj tiska v Beogradu še ni izšel, objavljamo v interesu ljubljan. telefonskih naročnikov naslednji seznam novih telefonskih naročnikov v Ljubljani:

»Anker«, zavarovalnica, Kralja Petra trg 8, štev. telef. 2384;
Arko Stanko, živinozdravnik, Kersnikova ulica 5, 2875;
Avsenek Ivan, poslovodja, Miklošičeva cesta, 2749;
Bahovec Leon, lekarnar, Kongresni trg, 2615;
Bakarčič Guido, lekarnar, Sv. Jakoba trg štev. 9, 2604;
Banka Pehani & Ko., Miklošičeva c., 2765;
Bata, d. d. tov. čevljev, Prešernova u. 7, 2632;
Belantič Bruno, sedlar, Šiška, 2824;
Benčan Josip dr., zdravnik, Poljanska cesta štev. 16, 2813;
Bernik Franc, tovarnar klobukov, Šiška, Slovenska cesta, 2698;
Bevk Stanislav, dr. obl. inšp. v pokoju, Aleksandrova cesta, 2185;
Borzni tajnik, Kongresni trg 9, 2603;
Borzni senzali, Kongresni trg 9, 2816;
Brata Eberl nasl., Martinc, Černe, Vošnjakova ulica, 2814;
Braz N., lesni trgovec, Mestni trg 27, 2184;
Brejc Janko dr., odvet., Kralja P. trg, 2284;
Breznik Josip, prof., Aleksandrova c., 2854;
Carinarnica, kemični laboratorij, Glavni kolodvor, 2667;
Cenčič Viktor, novinar, Kopitarjeva u., 2887;
Curk Matko, stavbenik, Mirje, 2095;
Društvo hišnih posestnikov, Salendrova ulica, 2283;
Društvo tiskarnarjev, Breg 10-II., 2883;
Ebber Eligij, krznar, Kongresni trg, 2818;
Eberl Brata nasl., črkoslikar, Vošnjakova ulica št. 8, 2814;
»Express« d. z o. z., Vegova ulica, 2792;
Fabiani in Jurjevec, trgovina, Stritarjeva ulica, 2791;
»Florian«, rastlinska destilacija, Gosposvetska cesta št. 13, 2863;
Francoski konzulat, Dunajska c. 1, 2880;
Galle Anton, notar, Tavčarjeva ul., 2811;
Golob Fran, trgovec, Wolfova ul., 2781;
Gospodarska zveza, r. z. z o. z., Dunajska cesta, 2864;
»Gradidom«, stavbna d. z o. z., Pražakava ulica, 2690;
Grobelnik I., trgovec, Knafljeva ul. 13, 2259;
Haus Oton dr., zdravnik, Poljanska cesta 16, 2813;
Herceg Bosna, zavarovalnica, Selenburgova ulica št. 7, 2655;
Hranilnica kmetskih občin, Dunajska c., 2183;
»Ilirija«, oblačilnica, Mestni trg 17, 2825;
»Isis« d. d. tovarna kem. preparatov, Komenskega ulica 2866;
Jesenko Stanko, ravn., Dalmatinova u., 2686;
Jovanovič Andrija, car. posrednik, Kolodvorska ulica, 2828;
Juvan Rudolf, magistratni uradnik, Cesta v Rožno dolino, 2821;
Kandare Fran dr., odvetnik, Miklošičeva cesta, 2285;
Kavčič Fran, gostilničar, Privoz 4, 2631;
Keršič Antonija, gostilničarka, Šiška, 2663;
Kisovec Vekoslav dr., odvetnik, Cesta v Rožno dolino št. 10, 2636;
Klepec Josip dr., odvetnik, Janez Trdinova ulica, 2677;
Knaflič Vladimir dr., odvetnik, Miklošičeva cesta št. 16, 2611;
Kobal Fran dr., Papež dr., odvetnik, Frančiškanska ulica, 2139;
Kolšek Fran, trgovec, Dunajska cesta, 2872;
Kopač I. & Komp., autogaraža, Bleiweisova cesta, 2775;
Kurilnica državnih železnic, Gorenjski kolodvor, 2868;
Lasan Brača, gostilna, Šiška, 2753;
Ljubljanski klub, Kongresni trg 1, 2661;
Lokar Franc dr., odvetnik, Miklošičeva cesta, 2831;
Lutz, tvornica emajl. peči, Šiška, 2740;
Mayer Josip, bivši lekarnar, Aleksandrova cesta, 2853;
Meden Matija, pl. čin., Jurčičev trg 1, 2794;
»Merkator«, d. z o. z., Selenburg. u. 7, 2956;
Mihelčič Ivan, elektrotehnik, Lepi pot, 2704;
Mihor Mihael, inženjer, Šiška, 2795;
Mikuš L., trgovec, Mestni trg, 2282;
Nabavljalna zadruga državnih železnic, Šiška 2641;
Narodna banka, upravnik, Knafljeva u., 2783;
Natlačen M. dr., odvet., Miklošičeva c., 2705;
Nova založba, knjigarna, Kongresni trg, 2793;
Novak F., otprema kuća, Kongres. trg, 2802;
Okrožni urad za zavarovanje delavcev, Miklošičeva cesta, 2755;
Oražen Ela, zasebnica, Miklošičeva c., 2874;
Palme Franc, agent. in Komp., Gosposvetska cesta 7, 2876;
Palovec Ferdo, dentist, Kongresni trg, 2788;
Papež dr. in Kobal dr. odvetnik, Frančiškanska ulica, 2139;
»Papirografija«, d. z o. z., Gosposvetska cesta št. 10, 2747;
Pegan Vladimir dr., odvetnik, Miklošičeva cesta, 2888;
Pehani & Ko., banka, Miklošičeva c., 2765;
Piccoli Gabrijel dr., lekarnar, Dunajska cesta, 2835;
Pivovarna Union, Šiška, 2311;
Poje Fran dr., odv., Frančiškanska u., 2661;
Pogranična trupa XI. ods., Vojvoda Mišiča kasarna, 2840;
Policijska konjenica, hlevi, Cekinov grad, 2757;
Poliklinika, hig. zavod, Resljeva c., 2651;
»Poseste«, d. z o. z., Miklošičeva c., 2182;
Prelog K., veletrgovina, Gosposka u., 2678;
Premelč I., privatno stanov., Tavčarjeva ulica štev. 2, 2691;
»Produkcija«, d. z o. z., Tržaška c. 26, 2703;
Prva slovenska zidarska zadruga, Tržaška cesta št. 2, 2881;
Ravnikar Josip, veletrgovec, Dalmatinova ulica, 2647;
»Razgled«, uredništvo in uprava, Selenburgova ulica št. 7, 2837;
Rosenfeld Emil, zastopstvo, Dunajska cesta štev. 33, 2398;
Savez grafičkih radnika, Cankarjevo nabrežje, 2281;
Savez železničarjev, Ujedinjenje, Turjaški trg, 2710;
Schuster I., trgov. zastop., Vošnjakova ulica, 2649;
Sila Anton, trgovec, Kopitarjeva u., 2381;
Sirc Vinko, zasebni uradnik, Cesta na Rožnik, 2602;
Skok Franja, babica, Tržaška c. 26, 2841;
Smrekar Hinko, akad. slikar, Šiška, 2658;
Steinherz Viljem, trgovec, Dunajska c., 2752;
Stupica Josip, avtogaraža, Slomškova ulica, 2826;
Suyer Vazo, borzni senzal, Selenburgova ulica štev. 7, 2635;
Šenica J., mizarstvo, Za Bežigradom, 2871;
Škafar Fran, mizarstvo, Rimska c. 16, 2823;
Štebi M., inž., Rožna dolina, 2773;
Tavčar Franja, Breg 6, 2746;
Tosti August, ravnatelj, Cesta na Rožnik, 2878;
Tönnies Gustav, inž., Dvořakova u., 2762;
Treo Luce dr., odvetnik, Dunajska c., 2111;
Trgovsko bolniško in podporno društvo, Gradišče št. 17, 2671;
Trink in Bernik, mizarstvo, Linhartova ulica štev. 8, 2856;
Trnkoczy, lekarnar, Mestni trg, 2186;
Tujec Božena, Cigaletova ulica, 2689;
Turnšek Vik., inžener, prof., Lepi pot, 2648;
Ujedinjeni savez železničarjev, Turjaški trg, 2710;
Upravnik Ljubljana 2, Glavni kolodvor, 2612;
Urbas Marija nasl., Komenskega u. 16, 2865;
Vagaja Anton dr., inšpektor, Zvezdarska ulica, 2903;
Vardjan Sarič Mihaela, član. Narodnega gledališča, Robbova ulica, 2659;
Verbajs A., elektrotehnično podjetje, Gosposvetska cesta, 2867;
Verbič Anton, trgovec, Stritarjeva ulica štev. 2, 2673;
Vidmar Stane, privatno stanov., Cesta na Rožnik, 2784;
Vok Ign., trg., Tavčarjeva ulica, 2687;
Vrečko Fran, inž., Rutarjeva ulica, 2751;
Zeschko A., skladišče, Metelkova u., 2712;
Zidar Joško, priv. stanov., Dunajska cesta štev. 31, 2769;
Zidarska zadruga, prva slovenska, Tržaška cesta, 2881;
Zorman Al. in M., trgovina, Stari trg številka 32, 2637;
Zumbulovič Jakob, prodaja vrednostnih papirjev, Aleksandrova cesta, 2672;
Zupančič L., metlar, Kersnikova ul., 2758;
Žandarmerijska šola, Pokopališka c., 2653.

Hišnik čvrst in zdrav, oženjen (najbolje brez otrok)
se sprejme s 15. avgustom
Prednost imajo obrtniki (krojač al čevljar). — Pismene prošnje na oglasni oddelek „Jutra" pod „Hišnik".

Din 5·— komad
letni beli in turški robci (krute)
dokler traja zaloga se dobi, kakor tudi drugo vsakovrstno blago **po najnižjih cenah**
pri J. TRPINU, Maribor, Glavni trg 17.

Naši onstran granic

Koroško pismo

Nemški nameni s kulturno avtonomijo. — Iz Seipelove knjige »Nation und Staat«. — Podpora Südmarki v boroveljskem občinskem svetu odklonjena. — Slovenski dijaki na celovški gimnaziji. — Gospodarsko propadanje nemških zagrizencev.

»Freie Stimmen« so povedale dovolj odkritosrčno, da zasledujejo Nemci z zakonskim osnutkom o kulturni avtonomiji slovenske manjšine na Koroškem zgolj zboljšanje položaja za nemške manjšine v nasledstvenih državah. List govori o zaslugi napram Slovencem in o velikopoteznosti, ki je neprekosljiva. Pričakuje, da bo koroški zakonski načrt služil drugje za vzor in bo ugodno vplival na ravnanje z nemškimi manjšinami. Vršili so se razgovori z zastopniki nemških in drugih držav. Nato je bil odobren osnutek in predložen koroškemu deželnemu zboru. Nemške manjšine, ki so nastale po vojni, so prišle iz dotlé gospodujočega naroda in so samozavestne. Koroški manjšinski načrt je sestavljen čisto po nemškem okusu in ne računa s posebnostimi v koroški deželi. V času tajne volilne pravice naj se Slovenci, stoletja tlačeni, po krutem plebiscitnem preganjanju vpišejo v javen kataster! Za rešitev mannjšinskega problema na Koroškem se mora dobiti oblika, odgovarjajoča dejanskemu položaju v deželi. To, kar ponujajo Nemci, je dunajski dar, ki ga odklanjamo. Živo nam stopa tu pred oči nemško početje s Slovenci pri ljudskem štetju leta 1923. Domenili so se, da se sme izkazati samo desetino prebivalstva za slovensko. Našteli so 870.000 prebivalcev, med njimi 87.000 Slovencev. Okoli 70.000 Slovencev je bilo štetih za Nemce! Kaj naj pričakujemo pri vpisovanju v narodni kataster?! . . . Z zakonskim načrtom pa je vendar le storjen korak naprej. Priznana je manjšina in potreba rešitve slovenskega vprašanja v koroški deželi. Saj še ni tako dolgo, ko so nemški vodilni gospodje zanikali tako potrebo, češ, saj ni Slovencev na Koroškem, »nemčurji« pa tako znajo vsi nemško! Dežela torej ni niti dvojezična. Danes stoji v ospredju naše slovensko vprašanje. Ako se v Jugoslaviji dajo Nemcem že nova zboljšanja, potem se mora slovensko manjšinsko vprašanje na Koroškem rešiti čisto po znanih slovenskih zahtevah. Boj bo še oster in končati se mora z zmago nad nemškim stališčem, da ima koroški manjšinski načrt podpirati samo stremljenja nemških manjšin v drugih nasledstvenih državah.

Dr. Seipel je napisal med svetovno vojno knjigo »Nation und Staat«, v kateri razlaga, kako mora država spoštovati narodove pravice. Njen cilj je vsestranski blagor vseh njenih pripadnikov. Niso ljudje tu radi države, marveč država je radi ljudi. Proti bistvenemu namenu države je, ako zatira svoje pripadnike. Država, ki zatira svoje ljudi, je kakor streha, ki propušča dež in sneg, je kakor ura, ki ne kaže pravega časa. Vsak narod ima pravico, da se mu beseda božja v cerkvi in šoli oznanjuje v materinščini in da se njegova deca nauči v šoli tudi svojega materinskega jezika. Država, katera krati svojim narodom te pravice, dela proti svojemu lastnemu namenu . . . Ob koncu svoje knjige pravi Seipel: Ljubiti se pravi: dobro hoteti. Kdor svoj narod v resnici ljubi, hoče, da si pridobi kar mogoče vse dobro. Vse dobro pa more imeti le, ako si ohrani ono, kar že ima, čisto in nepopačeno in sprejme polagoma ono, v čemur se drugi narodi pred njim odlikujejo . . . Dr. Seipel ima na svojem visokem državnem mestu dovolj priliike, da uveljavi v polni meri dolžnosti države napram slovenski manjšini na Koroškem. Opira se pri tem lahko tudi na znano izjavo avstrijskega člana plebiscitne komisije Petra Pirkhama, ki je bila podana po plebiscitu imenom avstrijske državne oblasti in se glasi: Naši slovenski deželani v coni I. so lahko uverjeni o tem, da bodo vedeli na vseh merodajnih mestih varovati njihovo jezikov. in nacijonalno posebnost. To je slovesno dana obljuba, ki naj se končno prične izvajati po smislu dr. Seiplovih naukov o narodu in državi!

Zanimiva je bila občinska seja v Borovljah, v kateri se je razpravljalo o podpori Südmarke. Finančni odsek je predlagal 10 S. Slovenski odbornik Vertič se je odločno uprl vsaki podpori, ker porablja Südmarka, združena s Schulvereinom, med Slovenci nabrani denar v ponemčevalne svrhe, torej proti njim. Südmarka razdaja med otroke berilo »Der junge Kärntner«, v katerem je polno sovraštva do slovenskega ljudstva. Socijalni demokratje so bili tudi proti podpori, ker se ne morejo strinjati z delovanjem Südmarke. Na Dunaju so odklonjili vse prošnje Südmarke in prepovedana je za njo vsaka zbirka v mestu. Prošnja je bila končno odklonjena. Z glasovi soc. demokratov in Slovencev je bila odklonjena tudi prošnja za spomenik junakom na Plöknu, ker smatrajo to le za oficirsko parado in monarhistično propagando. Deželni zbor je dovolil za omenjeni spomenik 10.000 S. Taka vsota v času splošne gospodarske krize!

Na gimnaziji v Celovcu je bilo v preteklem šolskem letu 630 dijakov, Slovencev je bilo 51.

Med Pustrico in Tinjami je bilo v zadnjem času prodanih izredno mnogo posestev. Hudo je po kmetijah dandanes in mnogi mislijo na odhod drugam. Zanimivo je, da eni, ki so prodali svoje imetje, ne mislijo morda na izselitev v Nemčijo, ampak v daljno Ameriko. Posestva pa tamkaj še ni prodal noben Slovenec, prodali so kmetije večinoma taki, ki so gonili »čušec« čez Karavanke. Sedaj pojdejo oni sami.

———

p— *Tomaž Jug †.* V Solkanu pri Gorici je umrl vpokojeni šolski ravnatelj g. Tomaž Jug v visoki starosti 85 let. Pokojnik je bil izvrsten šolnik in dober, požrtvovalen naroden delavec. Bil je med ustanovitelji solkanske Čitalnice, kateri je tudi dolgo časa predsedoval. Kjerkoli je bilo treba delati za procvit Solkana, je uspešno pomagal učitelj Jug. Zato pa je njegovo ime združeno s predvojnim prospevanjem Solkana. Pokojnik je oče gospoda zdravnika-polkovnika dr. Juga v Ljubljani. S svojim lepim delom je pustil pokojnik za seboj časten spomin. Preostalim naše sožalje!

p— *Italijanizacija primkov.* Goriški municipij objavlja nastopne izpremembe primkov: Boc Bozzi, Kavs, Causi, Krpan Gualtiero po imenu Gualtieri, Konc Conz, Nitsch Nicci, Pavletič Pauletti, Vujčič Viucci.

p— *Vojaške vaje na Tolminskem.* Vse vasi na Tolminskem so polne vojaštva. Vršijo se vojaške vaje, ki bodo trajale do 20. avgusta. Vojaško poveljništvo je na Ponikvah. Glavne vaje so sedaj na šentviško gorski planoti. Prebivalstvo je bilo po italijanskih in slovenskih lepakih opozorjeno, da se bo okoli Poniker in Šentviške gore streljalo ostro vsak dan. Prostor za vaje je zastražen.

p— Toča je po zapadnih Brdih napravila ogromno škodo. Posebno je zadeta severna stran. V Medanj je toča uničila sadna drevesca.

p— Na Rombonu je pasel svoje ovčice 10-letni pastirček Mlekužev Pepček. Tam so še dobro ohranjeni strelski jarki in streliva se dobi povsod. Deček je iztaknil staro bombo, jo nekaj časa ogledoval, potem pa začel po njej zbijati s kamnom. Bomba je počila in bovški pastirček stoče zdaj, težko ranjen, v goriški bolnici.

p— Vihar v Trnovskem gozdu. V soboto zvečer je divjal po Trnovskem gozdu grozovit vihar, ki je povzročil veliko škodo. Polomil in razbil je lesa okoli 3000 m³. Letoviščarji, kojih je sedaj v Trnovskem gozdu mnogo, so preživeli grozen strah.

p— V rudniku v Rablju je sedaj okoli 2000 delavcev. Rudnik izkorišča, kakor znano, neka angleška družba. Delavci stanujejo v šestih skupnih domovih, oženjeni v posebnih rudniških poslopjih. Srednja plača delavca znaša 16 do 20 lir dnevno. Nemški delavci so na prvih mestih, ker so pač strokovno izurjenejši. Med delavci je tudi nekaj Idrijčanov.

Dopisi

TRŽIČ. Izmed gasilnih društev, katera stremijo po moderni popolnitvi je gotovo naše domače društvo eno prvih. Pred 5 leti si je že nabavilo močno bencin motorno brizgalno tvrdke Magirus. Tej je kumovala priljubljena prijateljica gasilstva g. baronica Born. Pred kratkim je dospela že druga motorna brizgalna tvrdke Rosenbauer, ki se lahko smame in postavi na poljubno mesto, ali pa se priklopi k avtomobilu. Kumovala bo gospa A. Glanzmannova. Blagoslovljenje se bo vršilo v nedeljo, dne 31. t. m. popoldne na Glavnem trgu. Sodeluje celotna godba ljubljanske »Sloge«.

LJUTOMER. Proslava mesta Ljutomera dne 24. t. m. se je izvršila v lepem redu. Iluminacijo na predvečer in posebno bakljado je pokvaril naliv, ki je trajal par ur. V nedeljo se je po maši in slavnostni seji občinskega odbora vršila proslava na glavnem trgu pred mestno hišo z govorom župana, ki je prečital kraljevi ukaz, z raznimi pozdravnimi govori in godbo. Popoldne se je v Seršenovem logu razvila živahna zabava ob zvokih mestne godbe; udeležilo se je tega slavlja precej okoličanov in tujcev in seveda mnogo ljutomerskih meščanov tako, da bo imelo Olepševalno društvo primeren dobiček. — Še večja pa bo slavnost ob otvoritvi Sokolskeega doma dne 13. in 14. avgusta. Za to prireditev vlada blizu in daleč veliko zanimanje. Priprave so v polnem teku. Veseličnі prostor se pridno urejuje; prostor okrog doma je že deloma planiran. Prireditev se bo vršila zunaj doma in tudi v njem samem kjer bo urejen vabliv bar »Hiša lukenja«.

DOBRNA. Glasbeno delovanje na Dobrni. Ob priliki mojega nedeljskega izleta na našo divno Dobrno me je zaneslo tudi v cerkev, kjer je bila vaja za cerkveni koncert ki se bo vršil po sporedu, ki se še objavi, dne 3. avgusta ob 16. Pred velikim oltarjem v zelo akustično zgrajeni cerkvi je zapel domači mešani zbor veličastno skladbo: »O kam, Gospod, gre tvoja pot« . . . Poedini glasovi so res izbrani in tehnično izvežbani sai pa je tudi umevno, ker vodi taktirko naš, vsem znani pevovodja iz Savinjske doline, sedaj že 7 let šolski upraviteli na Dobrni, g. B. Schmidt. Posebno lepo je izvenel del: »Se dan temni« . . . . in končni akordi. Znana Sattnerjeva: »S cvetlicami Te venčamo« kaže pri spremljevanju voj. orkestra že lep uspeh. Žal mi ni bilo mogoče slišati glavne točke projektiranega koncerta, namreč: »Božične« kompozicije našega dirigenta, orkestra g. Bernarda za mešan zbor in vojaški orkester, ker še niso vse partiture kompletne. Kolikor sem imel priliko videti notni materijal, obeta biti to jedro celega koncerta, posebno ker sodeluje iz prijaznosti znani beograjski baritonist g. dr. Kostić. Tako številni kopališki gostje, kakor tudi okoličani, posebno Celjani in Savinjčani, se zelo zanimajo za koncert, ki nam obeta nuditi v tem krasnem kraju res polni umetniški užitek. **K.**

Vedno sveže najboljše in najcenejše
špecerijsko blago
kakor kava, riž, sladkor, čaj, olje in drugo dobite samo pri tvrdki
M. Černak in drug
LJUBLJANA
Vodnikov trg (Semenišče)
Postrežba solidna in točna.

MALINE
kupuje
Lovro Sebenik, Ljubljana
Knezova ulica (Sp. Šiška)

✝

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nepozabni soprog, oče, sin, zet, stric in svak, gospod

Anton Česnik

podinspektor in srezki upravnik finančne kontrole v Sarajevu

v 43. letu svoje starosti dne 24. t. m. v Sarajevu mirno v Gospodu zaspal.

Zemeljski ostanki pokojnega se bodo prepeljali v petek 29. t. m. ob 18. uri z glavnega kolodvora v Ljubljani na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 28. julija 1927.

Ivana Česnik, mati; **Pepca,** soproga; **Vlado, Marjan,** sinova **ter žalujoči rodbini Mahnič in Gorjanc.**

✝ Mestni pogrebni zavod.

Sporočamo žalostno vest, da je po dolgotrajni bolezni mirno preminula, previdena s sv. zakramenti, naša nad vse ljubljena hčerka, sestra, teta, gospodična

Tončka Cotman

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek, dne 29. t. m. ob pol 6. pop. iz hiše žalosti Mestni trg 9 k zadnjemu počitku na pokopališče pri Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 28. julija 1927. 8326

Rodbine:
Cotman, Grohar in zaročenec.

L. Mikuš
Mestni trg štev. 15
Tvornica dežnikov, zaloga sprehajalnih palic. 194

Bolni na pljučih!

Tisoč že ozdravljenih!
Zahtevajte takoj knjigo o moji novi
Umetnosti prehranjevanja,
ki je že marsikoga rešila smrti. Ona more poleg vsakega načina življenja pomagati, da se bolezen hitro premaga. Nočno znojenje in kašelj prenehata, telesna teža se poveča ter po vseobčem poapnenju skrajša bolezen.
Resni možje
zdravniške vede potrjujejo prednost te moje metode in jo radi priporočajo. Čim preje pričnete z mojim načinom prehranjevanja, tem boljše.
Popolnoma zastonj
dobite mojo knjigo iz katere boste črpali mnogo koristnega. Ker bo moj založnik v celem razposlal samo
10. izvodov zastonj
vsed tega pišite takoj, da boste tudi Vi sprejeti v krog onih srečnih, ki bodo dobili to znamenito knjigo. Pišite na naslov:
GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln, Ringbahnstr. 24. Abt: 870.

✝ Brez posebnega obvestila.

Potrti neizmerne žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš preljubljeni oče, stari oče in ded, gospod

Josip Tomšič

posestnik in vinski trgovec v Ilirski Bistrici

danes popoldne ob 6. uri po dolgotrajni bolezni, previden s tolažili sv. vere preminul.

Zemeljski ostanki preljubega pokojnika se bodo položili v rodbinsko grobnico pri farni cerkvi v Trnovem v soboto dne 30. t. m. ob 5. uri popoldne.

Ilirska Bistrica-Ljubljana-Trst, dne 28. julija 1927.

Rodbine **Tomšič, dr. Tomšič, Housar in Smolé.**

J. O. Curwood: 26

Preganjana žena

Roman.

»Medved je vreden, da si ga človek ogleda,« je rekel Blackton, obračaje voz proti jarkim lučim skoro pol milje dolge ulice, ki je bila têtejaunski Broadway. »In žena, ki jaše na njem, je takisto vredna, da jo vidiš,« je dodal z nasmehom. »Medved je kaj zajeten dečko — ona pa igra Godivo. Z razpuščenimi lasmi jaše na njem po ulici ter pobira desetice, četrtake in poldolarje, kakor pač nanese.«

Čez nekaj minut se je raztegnila pred njimi ulica v vsej svoji dolžini. Svet nemara dotlej še ni videl ceste, ki bi bila podobna tej têtejaunski Meki, kjer se je zabavalo pet tisoč delavcev z vse železniške proge. Tudi pri gradnji drugih železnic so nastajali veliki »tabori«, toda nobeno mesto v pustinji se ni moglo primerjati s tem mestom, ki je zraslo iz tal kakor pričarano in ki je bilo obsojeno, da čez nekaj mesecev prav tako nenadoma izgine. Pol milje daleč sta žareli pred njimi dve živo razsvetljeni vrsti lop, velikih šotorov in surovo stesanih kolib, spremljaje druga drugo v obliki široke, neuravnane ulice.

Kakor plapolajoč požar se je nocoj risala Tête Jaune na temnem ozadju lesov in gorá. Sto sršečih posod z gorivom je stalo pred svobodnim mesti, neprestano polnimi razuzdanega nočnega hrupa in sipalo snope rumenkastih plamenov. Ob cestah se je nalik kresnicam iskrilo na tisoče svetiljk in pisanih leščerb, pod njimi pa so se zbirale množice in so se gnetle naprej in nazaj. Skrivnosten in fantastičen je bil pogled na to edinstveno, neobičajno, malone pošastno ulico, ki se je širom razprostirala na desno in levo, z edinim namenom, da bi služila kratkočasju in zapeljevanju ljudi.

Aldous se je ozrl na Jano. Vedel je, kaj pomeni ta kraj. Bil je prvi in poslednji svoje vrste; njegova zgodovina ne bo nikoli napisana. Svet onkraj gorá ni ničesar vedel o njem. Tudi ljudje, ki so tu končali svoje prehodno življenje, bodo najbrže kmalu samo še pozabljene sence minulosti. Zlasti gore jih bodo pozabile. A vendar mu je ob prihodu v mesto nekaterikrat hitreje zaplala kri, ko je pomislil na vse, kar je skrivalo v sebi, na vse, kar bo z njim vred minilo in izginilo; predstavljalo je mogočno dramo človeštva in temnih tragedij in divjih romanov ni bilo v njem ne konca ne kraja. Nekaj teh svojih misli je opazil tudi v Janinih očeh.

»Bog zna kaj znamenitega ni,« je dejal. »A če bi nocoj prerešetali vso to množico, bi našli med njo ljudi kakih osemnajst ali dvajset raznih narodnosti.«

»In ne samo tega,« se je zasmejal Blackton. »Če bi hoteli spisati popolno zgodovino dejanj, s katerimi je Tête Jaune prekršila zakone, dragi Aldous, bi nastala knjiga, debelejša od Peggine rodbinske biblije!«

»Ali — to je res nenavadno,« se je oglasila Peggy Blacktonova. »Glejte!« je vzkliknila zdajci. »Mar to ni čudno?«

Divje, hrupno življenje je zdaj z desne in leve kipelo okoli njih. Pol tucata fonografov je teklo namah. Z nasprotne strani ulice so se oglašali mirnejši zvoki klavirja in vmes vreščanje dud. Peggy Blacktonova je kazala na sijajno razsvetljen lokal iz črno prepleskane jadrovine. Velike bele črke nad vhodom so oznanjale brivnico z žensko postrežbo. Naši znanci so skozi veliko okno videli dve brivki pri delu. Prav zali sta bili. Ves prostor pred vhodom je bil natlačen z možmi — in še jih je čakalo kdo ve koliko na obeh straneh.

»Pavel pravi, da zahtevajo dolar za striženje in petdeset centov za britje,« je razlagala Peggy Blacktonova, »in stari brivec tam nasproti je tik pred propadom, ker ne najde ljudi, da bi jih strigel po petnajst centov. Ali to ni smešno?«

Ko so se peljali dalje, se je Aldous oziral po Quadu. Nekajkrat se je obrnil k zadnjemu sedežu — in vselej je videl Janine oči, kako so napeto iskale nekoga, o katerem je mislila, da ga utegne zagledati. Mrs. Blacktonova ji je kazala razsvetljene kraje in razlagala, kaj se tam godi, toda on je vedel, da sliši Jana vzlic svoji dozdevni pozornosti le del tega pripovedovanja. Nadejala — ali mora bala se je, da najde med to množico neko lice. In Aldous si je spet ponovil, da tisto lice ne more biti Quadov obraz.

Malce pred koncem ulice je postala gneča še bolj gosta. Blackton je tu za trenutek ustavil konja kakih petdeset korakov od predmeta, ki je vzbujal obče zanimanje. Vitka ženska dokaj lepe rasti je stala v leskečoči se svileni obleki poleg ogromnega sivega medveda. Njeni voljni črni lasje so se svetili kakor natrti z oljem in so ji v pramenih padali na rame. Na pobarvanih ustnicah ji je plaval smehljaj. Njene oči so se lesketale kakor dva demanta, zlasti še iz te razdalje. Očividno je pravkar končala zbirko, za kar je imela svilen mošnjiček na vrvici obešen okoli vratu. Še trenutek in je zajahala medveda; množica se je razstopila in ko so gledalci zagnali vihar odobravanja, je ogromno zver s svojo jahalko počasi odkoracala po ulici navzgor.

»Ena izmed Culver Rannovih prijateljic,« je rekel Blackton s tihim glasom, poganjaje konja. »Sto dolarjev zasluži vsak večer — tako gotovo, kakor gotovo sem Pavel.«

Mali oglasi

Naročila in vse dopise, tičoče se malih oglasov, je poslati na Oglasni oddelek »Jutra«, Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492.

Vse pristojbine je uplačati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne probijo. Čekovni račun poštne hranilnice Ljubljana, št. 11842.

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občestva: vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5·—. Pristojbina za šifro Din 3·—.

Zaročila, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1·—. — Najmanjši znesek Din 10·—. Pristojbina za šifro Din 5·—.

Knjige

Bibliothek der Unterhaltung und des Wissens
zadnje letnike kupim. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Celo izdajo». 22206

Nemške romane
dobro ohranjene kupim: Herman Sudermann: Der Katzensteg, Das hohe Lied. B. Kellermann: Ingeborg, Der Tunel. Claude Farere: Opium, Kulturmenschen. — Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Čedno vezane». 22206

Službo dobi

Trg. učenca
močnega, zdravega in poštenega, s primerno šolsko izobrazbo sprejmem takoj v trgovino mešanega blaga. — Ponudbe na naslov: Franc Oset junior, Vransko. 22104

2 kroj. pomočnika
sprejmemo za veliko delo v konfekcijsko delavnico. — Reflektiramo le na dobro izvežbane. Tvrdka Drago Schwab. 22246

Trg. pomočnika
dobrega manufakturista sprejmem takoj v večjo trgovino na Dolenjskem. — Reflektiram le na res dobro izurjene. Služba stalna v oskrbo v hiši. Ponudbe takoj na oglasni oddelek «Jutra» pod «Pošten in zmožen M. V.» 22227

Trg. vajenca
z zadostno šolsko izobrazbo, ob lastni oskrbi, iščem za takoj za špecerijsko trgovino v Ljubljani. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 22217

Kolar. pomočnika
dobrega, takoj sprejme M. Fajfar, Ljubljana, Trnovo. 22198

Služkinjo
vestno in pridno, ki zna kuhati, sprejmem. Prednost imajo take, z večletnimi spričevali. Oglasiti se je v trgovini «Volka», Krekov trg. 22207

Zaslužek

Pleśnega učitelja
za mesece: oktober, november in december, po enkrat na teden, išče neko društvo v Celju. Ponudbe na poštni predal št. 48, Celje. 22189

Službe išče

Trg. pomočnik
izučen, mlajši, ki je pravkar dovršil trgovski tečaj, išče službo takoj. — Ivan Markl, Zidani most št. 4. 22068

18letni mladenič
ki je dokončal nižjo gimnazijo z malo maturo ter nazadnje obiskoval I. razr. stroj. oddelka srednje tehn. šole, želi vstopiti v uk v kako električno ali sploh mehanično podjetje. Stanovanje in hrano bi mogel imeti pri podjetniku, vendar bi bil pripravljen k hrani mesečno prispevati. Cenjene dopise na naslov: Upravitelj šole, Kranjska gora. 22235

Boljše dekle
z dobrim službenim spričevalom, vajena nekoliko kuhe in dela po sobah, želi službe. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 22230

Pekovski pomočnik
vajen parne in navadne peči, išče službo na deželi ali v mestu. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 22195

Boljše dekle
z dobrim službenim spričevalom, pridna in poštena, izučena v šivanju, želi primerne službe. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 22231

Deček
star 15 let, močan in priden, se želi učiti v trgovini — če mogoče z vso oskrbo. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Učenec». 22239

Vpok. drž. uradnik
srednjih let, želi službe — tudi izven pisarne — v Ljubljani, okolici, Celju ali Mariboru. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Vesten 47». 22237

Kontorist
išče službo v kaki pisarni v Ljubljani, event. na deželi. Vešč je slov. stenografije in strojepisja ter vseh pisarniških del. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Vesten 86». 22186

Prodam

Kolesarji!

Dvokolesa v ceni zelo padla. Pneumatike Michelin, Dunlop. Ceniki franko. Prodaja na obroke F. Batjel, Ljubljana, Karlovška cesta 4. 159

Mamice!
80 otroških vozičkov raznih vzorcev prav poceni naprodaj v tovarni Tribuna, Ljubljana, Karlovška c. 4. 159

Moško kolo
rabljeno, še v dobrem stanju, prodam takoj za 670 Din. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 22226

Fotoaparat
Anastigmat, skoraj nov — 6½ × 9, prodam za 300 Din — med 12. in 1. uro. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22219

Železen štedilnik
naprodaj. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 22221

Ročni pisalni stroj
«Corona» za potovanje, skoraj nov, poceni proda Čehojug, palača Ljubljanske kreditne banke III. nadstr. Tel. 2339. 22216

Tropine od malin
za krmo živine, oddajamo. Ponudbe prosimo za odjem 100 kg od skladišča Kolizej, na Alko d. z o. z., oddelek za brezalkoholne pijače, Ljubljana, Kolizej. 22230

Pridelki

Kumarce
za vlaganje dobavlja v vsaki množini vrtnarstvo Kočevar, Maribor, Koroška cesta 63. 22113

Sadje

Maline
kupuje Lovro Sebenik, Ljubljana — Knezova ulica 22242

Kupim

Lipovih hlodov
20—25 m³ lepih zdravih, od 30 cm naprej, kupim. Plačam pri prejemu. Ponudbe z navedbo cene na oglasni oddelek «Jutra» pod «Lipa» do 1. avgusta. 22177

Šivalni stroj
rabljen, kupim. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22138

Ročno mlatilnico
že rabljeno, kupi Zdevc, Zg. Dobrava, pošta Podnart. 22218

Nagrobni kamen
(spomenik) kupim. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Kamen». 22208

V najem

Pozor mlinarji!
Popolnoma nov valjčni mlin na prometnem kraju dam v najem ali po dogovoru za polovični zaslužek. Ponudbe pod «Mlinarji» na ogl. oddelek «Jutra». 22006

Avtogaražo
z mehanično delavnico in majhnim stanovanjem odda takoj v najem Franc Gorjanc, Kranj. 21875

Gostilno
vzamem takoj v najem z vsem inventarjem v prometnem kraju Ljubljane. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Takoj prevzem». 22248

Mesnico
v zelo prometnem kraju dam v najem s 15. avgustom. Najemnina povoljna. Kosec, Zagreb, Tratinska cesta 29. 22185

Lokali

Delavnico
svetlo in zračno, 13 × 6.5, pripravno za vsako obrt, skladišče oddam s 1. avgustom Cesta na Rožnik 19. 22175

Skladišče
prostorno, center Ljubljane, dovoz, dvorišče, naprodaj. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Ugodno 18». 22243

Sobe

Za november
iščem 2 svetli pisarniški sobi v bližini sodišča. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 22163

Elegantno sobo
v centru, v I. nadstr., s posebnim vhodom in električno razsvetljavo oddam 1—2 osebama za 350 Din mesečno. Stari trg št. 3/I. 22211

2 pisarniški sobi
oddam za avgust. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22162

2 opremljeni sobi
s souporabo kuhinje oddam takoj po zmerni ceni. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22133

Opremljeno sobo
oddam takoj boljšemu gospodu. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 22233

Majhno sobico
oddam takoj gospodični. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22238

Opremljeno sobo
krasno, oddam 2 osebama v Kolodvorski ulici 34/II, desno. 22228

2 lepi sobi
za pisarno, s telefonom, v sredni mesta oddam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 22245

Majhno sobico
oddam v sredini mesta. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22222

Sobo
s posebnim vhodom oddam Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22223

Sostanovalca
sprejmem s 1. avgustom. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22205

Opremljeno sobo
majhno, z električno razsvetljavo, na Aleksandrovi cesti oddam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 22199

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, v sredini mesta oddam s 1. septembrom. Istotam oddam takoj majhno sobico samo solidni gospodični. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 22200

Lepo sobo
s posebnim vhodom in električno oddam 1—2 osebama Cesta na Rožnik 19. 22174

Solnčno sobo
svetlo, v bližini pošte in glavnega kolodvora oddam s 1. avgustom. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22202

Gospoda
sprejmem na stanovanje. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22212

Sostanovalko
s hrano sprejmem po nizki ceni. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22196

Opremljeno sobo
z vhodom iz stopnic, oddam 1—2 osebama za 300 Din mesečno. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 22213

Opremljeno sobo
z elektr. razsvetljavo takoj oddam v Gosposki ul. št. 10/I. 22201

Prehrana

Gospod
želi dobro domačo hrano. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Domača hrana». 22214

Stanovanja

Stanovanje
z 1 sobo, 2 kabinetoma, kuhinjo, souporabo kopalnice in pralnice, vrtom, električko in vodovodom odda takoj ob Dunajski cesti na Brinju Pokojninski zavod v Ljubljani, Aleksandrova c. 22161

Stanovanje
sobe in kuhinje ali sobo s štedilnikom išče mirna stranka (1 oseba). Naslov z navedbo cene na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Stanovanje 11». 22086

„Posredovalec"
Realitetna pisarna
družba z o. z.
Sv. Petra c. štev. 18
odda:
TRISOBNO v Sp. Šiški za 1000 Din;
2 DVESOBNI na Kodeljevem po 700 Din;
ENOSOBNO v Rožni dolini — 250 Din, proti predplačilu;
DVO- in TRISOBNO pri Dunajski cesti, po Din 500, 950 in 1750;
DVOSOBNO in kabinet za Bežigradom, 1000 Din;
DVOSOBNO v Trnovem — 700 Din;
TRISOBNO, komfortno, vse pritikline, v centru, Din 2500. 22232

Kapital

4000 Din posojila
išče obrtnik za razširjenje obstoječega obrta. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Unosno» 22225

Družabnika
mesarja-prekajevalca sprejmem v večjem industrijskem kraju za razvoj mesarije in prekajevalnice. — Potreben kapital 10—15.000 Din. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Kapital 15.000». 22192

Dopisi

Resnega dopisovanja
s samostojno in značajno damo želi gospod enakih lastnosti, 30 let star uradnik v stalni službi. Fotografija, ki jo vrnem in najstrožja diskretnost pogoj. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Zaostali ptič». 22176

V oglasnem oddelku «Jutra»
je dvigniti sledeča pisma:
August 357, Amerika, Andromeda, Čistost, Deklica, Delavna in zanesljiva, Delo na dom, Duševni prijatelj 30, Deček 15, Ellen, Goriva drva, Galanterija, Gostilna 6, Gospodična, Hana 12, Hotelska sobarica, Instrukcije, Jedilnica in spalnica, I. F. 46, Instruktor, F. M., J. R., Jamstvo, J. O., Jesen 20, Krojač v trgovski hiši, Karikatura I, R. P., Kurivo 1927, Lepo stanovanje, London, Mira, Marljiva 9, Neopremljeno sobo, Noša, Oficirska bluza, O. M., Othello 35, 15.000 odkupnine, Plača in provizija, Pomočnik in vajenec, Posebna renumeracija, Pridna 50, Prava sreča, Poštena 45, Pridna in poštena, Peč-opeka, Pisarna, Prihodnost, Podjeten, Prvi avgust, Poštena 308, Perfektna, Restavracija 83, R. S., Sameva, Sobarica, Solidna provizija, Solnčni žarek, Sreča 1285, Svobodna duša 12, Spretna in poštena, Skladiščnik, Sposoben, Sivilja, Tehnik, Trgovina 22, Takoj 41, Trgovina 64, Takoj 11, Tiha sreča 16, Takoj v gotovini, Trgovka, Takoj soba, Uspeh zajamčen, Verziran potnik, Večletna praksa, Veleposestvo, Vižmarje, Vila 94, Z navedbo cene, Zmožnost 216, Zračno 1012, 300.000, 213.784, 101, 124, 2306, 40, 54312.

Živali

Prepeličar
nemški, enoletni, kratkodlak, naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22120

Mladega jazbeca
udomačeno lisico, ježa, divjega zajca in raco s čopico proda Jože Skubic, mesar, Črnomelj. 22184

2 mladi dogi
dobri čuvajki in 1 bernhardinca, 8 mesece starega proda konjski mesar na Rimski cesti 19. 22215

Razno

Preklic
Marija Završek, žel. soproga, Zelena jama št. 139 preklicujem in obžalujem, da sem 20. junija t. l. o Ani Ločnikovi, sprevodnikovi soprogi, Zaloška cesta št. 36 rekla, da naj bodo Mulešičevi otroci veseli in Mihelčevi hvaležni, da jih je obvarovala, kajti drugače bi jih teta Srčnica ob vse pripravila, da ne bi mali kam iti in bi jim vse pobrala. 22204

Preklic
Za vse dolgove, katere je, oziroma bi jih še napravil moj brat Pavle, nisem plačnik. — Brezje, 27. julija 1927. — Mirko Finžgar. 21187

NE REKLAMA
temveč kvaliteta je prinesla svetovni sloves vkuhovalnim čašam znamke
„WECK"
Zato zahtevajte pri vašem trgovcu Wecka Zratno znižanje cen! Tovarniška zaloga: Krekov trg 10/I pri tv FRUCTUS, Ljubljana 158-a

PLETILNI STROJ
ploščat, št. 8—10, širine 65—100 cm, z 2 vodilnikoma, skoro nov 1 krožni stroj (Rundstuhl, 24 fini 36 col. 1 parna lokomobila 9—12 HP,
ceno naprodaj.
Ponudbe pod »šifro »Jeftina kupnja« na oglasni oddelek »Jutra«.

Prodamo večjo množino
makulaturnega papirja
kilogram 4·— Din.
Več se izve v upravi „JUTRA".

Industrija železa Zenica (Bosna)
potrebuje:
1 orodnega ključavničarja za fazonske strugarske nože in šablone za kalibriranje valjcev.
1 kovača, samostojnega delavca.
1 ključavničarja za proge za valjalniške posle.
Ponudbe z izpričevali in zahtevami na imenovano tvornico.

†

Tužnim srcem javljam vsem znancem in prijateljem žalostno vest, da je dne 25. julija 1927 mirno v Gospodu zaspal v visoki starosti 86 let naš preljubi oče, stari oče, tast, gospod

TOMAŽ JUG

šolski ravnatelj v p. in posestnik

v Solkanu pri Gorici.

Pogreb se vrši v Solkanu dne 27. julija 1927.

LJUBLJANA, dne 26. julija 1927.

San. polkovnik Dr. RIHARD JUG in ostali sorodniki.

KAJ ČAKA DRŽAVO ?
V KATERI PRIDE KLERIKALIZEM DO MOČI
ODGOVOR NA TO VPRAŠANJE VAM DA 16. ZVEZEK KNJIŽNICE „JUTRA".
MICHEL ZÉVACO
„PAPEŽINJA FAVSTA"
ZGODOVINSKI ROMAN, 427 STRANI. BROŠIRAN IZVOD 45 DIN, VEZAN 55 DIN.
NAJZANIMIVEJŠA, NAJPRETRESLJIVEJŠA, NAJPOUČNEJŠA KNJIGA, KI JO MORATE ČITATI!

Zahvala.

V svojem kakor tudi v imenu obitelji pokojnega

Fr. Kroeberja

državnega pravdnika v Halberstadtu

si dovoljujem tem potom izreči najtopliješo zahvalo vsem, ki so pokojniku izkazali čast na njegovi zadnji poti.

Predvsem se zahvaljujem g. Stanetu Spornu, ki je našel pokojnika na kraju nesreče, ter požrtvovalnim članom rešilne ekspedicije gg: prof. J. Ravniku, St. Spornu, A. Banovcu, F. Mraku, bratoma Ojcelj, J. Pečarju in H. Vertlju, ki so z brezprimernim trudom in samozatajevanjem ,tvegajoč lastno življenje, prenesli truplo ponesrečenca v dolino. Iskrena zahvala govornikoma pri odprtem grobu gg. prof. Ravniku in Ribarju, gg. članom kranjsko gorskega Pevskega društva, Ljubljanskega Zvona in T. K. Skale za prelepo petje in vsem darovalcem obilega cvetja.

Hvala— srčna hvala domačinom, turistom in ostalemu cenj. občinstvu, ki je v katerikoli obliki pripomoglo k tako lepemu, ganljivemu pogrebu.

Halberstadt-Groitzschen — Kranjska gora, meseca julija 1927.

REINHOLD KROEBER.

Zahvala.

Vsem velecenjenim prijateljem in znancem naše nepozabljive, v svojem 17. letu nam ugrabljene

BALDIKE

ki so jo tekom njene dolgotrajne bolezni krepili s tolažilnimi obiski in ki so jo spremili na njeni zadnji poti ter okrasili njeno krsto s prelepimi venci in šopki, najina presrčna zahvala! Posebno se zahvaljujeva g. dr. Štefanu Vučaku za požrtvovalno zdravljenje, prečastiti duhovščini, g. dr. Francetu Farkašu za prelepi poslovilni govor na pokopališču, ko se je kot starosta Sokola poslovil od umrle gojenke, g. J. Pavliču, katehetu, za pogoste obiske pokojnice, gg. pevcem, ki so pod vodstvom pevovodje g. Franceta Caher peli žalostinke, gg. častnikom, uradnikom, članom Sokola in Mure, sošolcem pokojnice ter vsem ostalim.

MURSKA SOBOTA, dne 26. julija 1927.

MIMI in LEOPOLD ŠTER, stariša.

Urejuje dr. Josip Binta. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.